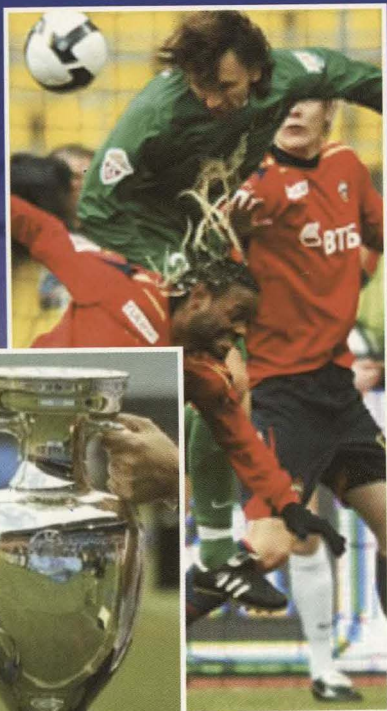

Алтынбек ҲСАҲҒАЛМОВ

75,578(5/20)
71 79

ФУТБОЛ

СИҒИР

Алтынбек Нсанғалиев

ФУТБОЛ СИҚЫРЫ

Ф. СЛАНОВ АТЫНДАРЫ
ОБЛЫСТЫҚ ҒЫЛЫМИ
ӘМБЕБАП КІТАПХАНА

113

410742 ср

АРЫС

Алматы

2009

УДК 79
ББК 75.578
Н 79

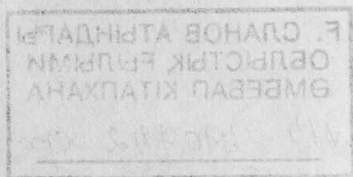
Нсанғалиев А.

Н 79 **Футбол сиқыры**/Алтынбек Нсанғалиев. – Алматы. “Арыс”
баспасы, 2009, 192 бет + 12 бет түрлі-түсті жапсырма.

ISBN 9965-17-633-7

Автордың бұл кітабында футбол әлемі, Қазақстан футболының жай-күйі дәлелді деректермен келтірілген. Теңбіл доп тарихы, белгілі футбол командалар шежіресі, олардың жылдық табысы, басқа да қызықты мәліметтерге толы.

Жинақ футбол тарихын тереңірек тани түсем деген футбол сүйер қалың оқырманға арналады.

Н 4204000000
00(05)09

УДК 79
ББК 75.578

ISBN 9965-17-633-7

© Нсанғалиев А., 2009
© “Арыс” баспасы, 2009

КІРІСПЕ

19 ғасырдың аяқ шенінде Карл Маркс “Дүниені бір елес кезіп жүр. Ол революция елесі,” деп – сол мезгілдегі революция дүбірін бейнелей айтқан болатын. Ал бүгін дүниені футбол желігі көтеріп барады деп бейнелей айтуымызға болатын секілді. Ағылшынның foot (аяқ) және ball (доп) деген қос рөзінен құралған бұл командалық спорт түрінің бүгінде бүкіл қаһан жұртының жүрегін жаулап алғанын айтудың өзі артық. Аяқ, футболға ұксас аяқ доп түрлері ежелгі Мысырда, Қытайда, Грекияда Римде кездескен деген деректер бар, бірақ ойынның алғашқы арнаулы ережесі 1863 жылы Англияда бекітіліп алғашқы қауымдастық сонда құрылғандықтан футбол Отаны Ұлыбритания деп саналады. Өткен 20 ғасыр – шын мәнінде футболдың туын көтеріп, оның атак-даңқын әлемге паш еткен ғасыр болды деп нық айтуға болады. Бүгінде жер қозғалмаса қозғалмайтын оқымысты ғалым, немесе жазушы, не дәрігер, ел қамымен асын да мезгілінде іше алмайтын қоғам қайраткері, алыс шалғай елді мекендегі малшы да футбол десе болды, баладан бетер елпектейді де қалады. Кішкентай қала немесе елеусіз елдің атын да әлемге танытып, жалпақ жұртқа өз атын жылдам таныта қоятын да футболшы. Мысалға, украиналық Андрей Шевченко. Бұрын әлем жұртшылығына Украина деген ел, Чернобыль апаты арқылы ғана еске түсетін болса, енді Италия, Англия елдері футбол біріншіліктерінің еркесіне айналған Андрей Шевченко арқылы дүниежүзі Украинаны басқаша таныды. Сол сияқты Франция құрамасының сапында әлем және Еуропа чемпионы атанған Зинеддин Зидан өзінің туған елі Алжирдің де мақтанышы болып отыр. Өткен ғасырдың сексенінші жылдары “адамзаттың Айтматовы” атанған заңғар жазушы Шыңғыс Айтматовтың баспасөз беттерінде жарық көрген бір әңгімесі есіме түсіп отырғаны. “Фрунзеде (Қырғызстан елінің астанасы Бішкек қаласының ертедегі атауы) аршылған жұмыртқадай бір кафе ашылды деген сөзді жора-жолдастан біраздан естіп жүретінмін”, – деп жазады Шыңғыс ағамыз. Баруға мүрсат болмай, орайы келмей жүретін-ді. Бір жолы бала-шағамды алып баруға қол

жеткіздім. Тәп-тәуір дүние екен. Отырдық. Дастарқан мәзіріне көз жүгіртіп жатырғанымда көрші үстелдегілер қозғалақтап кетті. “Мусаев! Мусаев! Мусаев!” деген сөз құлағымды кеулеп барады. Басымды көтеріп алдым. Отырғандар назары түгел есік жақта. Фрунзенің көшесінде күнде көріп жүретін жас жігіттерден еш ерекшелігі жоқ талдырмаш жігітті нұсқайды бір-біріне. Адамды білуге Сор көлге деген құштарлық тоқтата ма, көрші үстелдегілерден “Мұсаевтарың кім?” – деп сұрауым мұң екен, ғұмырларында кісі көрмеген басқа планета адамдарындай маған бажырайды да қалды. Мен бір кателік жасап алғанымды сезіп қоя қойдым. Кейін жолдастарымнан сұрастырып білсем, жанағы жігіт үйде де, түзде де қым-қиғаш ұтылып жүретін “Алғаның” футболшысы көрінеді”. Осы әңгімеге ештеңе қоспаса да түсінікті. Қазіргі таңда футболдың жалғанды жалпағынан басып тұрған шағы. Егемендіктің көк туын желбіреткен тәуелсіз Қазақстан өзінің 18-ші футбол біріншілігін өткізіп жатыр. Көктем қарылғашымен қанаттас келетін футбол маусымы онымен бірге келетін доп тарсылы, жүрекке жақын доп суылы қоңыр күзге дейін бір толастамай өз жанкүйерлерін сиқырлы әсерімен ұстап отырады.

Иә, егеменді еліміз әлемдік өркениет деңгейіне шарықтап шығуы үшін өзгелерден көп нәрсені үйренгеніміз де жөн шығар. Сондықтан да мен көне грек данышпаны Эсхилдің “көп білген кісі кемеңгер емес, білгені еліне көп пайда келтірген кісі кемеңгер” деген сөзін еске ала отырып, сонау өткен ғасырдың алпысыншы жылдарынан бері теріп келе жатқан осы футбол ойыны маңындағы жиған тергенімді баспадан шығару арманы жолындағы төгілген тердің айғағы. Данышпан шайыр Әлішер Науаи сонау он бесінші ғасырдың өзінде кітапқа “Әлемде кітаптан артық мейірбан дос табылмас” деп, аса жоғары бағалаған. Сонымен алғашқы әңгімені қазақ футболы тарихынан бастаған жөн болар.

ТАРИХ ҚОЙНАУЫНА КӨЗ ЖҮГІРТСЕК...

Қазақ футболының алғашқы ту тіккен Отаны болып ұлы Абай атамыздың туған жері Семей қаласы саналады. Сауда саттық жолдарымен келген ағылшын купецтерімен қатар 1912 жылы Москвадан Семейде тұратын досы қаланың ірі байларының біріне саналатын Плещеевке қыдырып келген Николай Купрянов тұңғыш рет доппен ойынның жаңа түрі деп өз қатарларын жинап футбол ұрығын сепкен. Ол жергілікті бай тұрғындардың қызығушылығын байқап осы ойынға қажетті құрал жабдықтарды Москва қаласынан арнайы іздетіп тапқызған деседі. Алғашқы футбол добы орасан қиыншылықпен 8 рубльге әрең дегенде табылыпты. Бұл сол мезгілдің есебімен үлкен қаржы саналатынын түсінген жөн. Алғашқы жаттығулар мен ойындар базар маңындағы алаңқайда өткізіліп жүріпті. Азғантай уақытта ақ жұртты өзіне магнитше тартқан футбол ойыны “Семей спорт клубы” деп аталатын екі команданың құрылумен тынады. Алыс қазақ ауылында футбол командасы құрылғандығы туралы шағын мақала мен команданың фотосы Москва қаласында шығатын “Русский спорт” газетінің 13 қыркүйектегі №36 санында жарық көрген. Міне, осы күн қазақ футболының туған күні болып саналады. Семейдегі осы жұмыстарға Николай Купряновпен бірге Алексей Огородников деген футбол әуесқойының көп еңбегі сіңгені тарихта бар. 1913 жылдың тамыз айында Семейдегі ірі ауқатты адамдар саналатын Нигматуллиндер өз үйлерінде футбол әуесқойларын жинап “Ярыш” деп аталатын футбол командасын құратыны туралы хабарлама жасап алғашқы жиналыс өткізген. Ол жиында олар өздерінің команда құратындарын және көмекшілікке Мухамед Сайдашев пен Ахметсалим Каримов деген футбол әуесқойларын сайлайтынын жария етеді. Бұл командаға 14 мүше ресми түрде қабылданып 50 тиыннан кіру жарнамасын төлеген. Команданың жаттығуы үшін қажетті допты жергілікті етікші таза теріден үлкен еңбектеніп, барлық шеберлігін сала отырып тігіп бергені футбол сикырының нағыз өзі емеспе. Олар өздеріне көк түсті жейде мен қара трусиді таңдап алған.

“Ярыш” командасы мүшелері толыса келе екі командаға бөлінген. Осы екі команданың бірінде қазақ әдебиетінің классигі Мұхтар Омарханұлы Әуезов ойнағаны тарихта бар шындық.

Семейліктер қазақ футболы тарихында алғаш рет халықаралық кездесулер де өткізген. Мысалы, 1914 жылы “Семей спорт клубы” командасы өздеріне қонаққа Томск қаласының студенттер командасын қонаққа шақырып 1-0 есебімен ұтысқа қол жеткізген. Осы Семей қаласының тағы да бір футбол командасы “Олимп” сол жылы Барнаулдық әріптестерін қонаққа шақырып футболдан кездесу өткізіп, 2-1 есебімен жеңген деген деректер сақталған. Сол сияқты 1918 жылы “Семей спорт клубы” командасы Австрия-Венгрия армиясынан тұтқынға түскен солдаттарымен жолдастық кездесу өткізген. Тұтқындар арасында 1912 жылғы Олимпиадалық ойындарға қатысқан футбол шеберлері болған деген деректер бар. Семейде бастау алған футбол ойыны қасындағы іргелес көршілеріне жұғыстай бастады. Сөйтіп 1914 жылы Өскеменде “Марс”, Павлодарда “Ястребы”, “Звездочка” командалары құрылған. Басқалардан көш ілгері жүріп отырған семейліктер 1924 жылы РСФСР-дің 5-ші жазғы спартакиадасына қатысып тым тәуір өнер көрсеткен. Семейлік футболшы Сергей Федосеев автономиялық республикалар құрама командасына алынып, 1928 жылы Москвада өткен спартакиадаға қатысқан. Сол 1928 жылы бірінші рет Қазақ автономиялық республикасы губерниялары арасында бірінші спартакиада өткізілген. Осы спартакиадаға қатынасқан спортшылардың ішінен іріктеліп тұңғыш рет Қазақстанның ұлттық құрама командасы жасақталған. Қазан қаласында өткен финалдық ойындарда Қазақстан құрамасы бес ойын өткізіп екінші орынды жеңіп алған.

1936 жылдан бастап 1991 жылға дейін одақ біріншіліктері және СССР кубогі жолындағы жарыстар ресми түрде ұдайы және жүйелі өткізіліп отырылды. Осы біріншілікке дербес республика намысын қорғап, алғашқы рет жарысқа тартылған команда Ақтөбе қаласының “Динамо” командасы болды. Ақтөбеліктер 1936 жылы алғашқы рет ойналған СССР кубогінің 1/32 финалдық сатысында атышулы ЦДКА командасымен кездесіп, 0-4 есебімен жеңіліс тапқан. Ал 1940 жылы қазақ футболының алғашқы тарихи қомақты табысына қол жеткізілді. Алматының “Динамо” командасы физкультура ұжымдары арасындағы СССР кубогі финалына жетіп, Таганрог қаласында жергілікті “Торпедо” командасын

3-1 есебімен ұтып, кубок иегері атанды. Кейбір басылымдарда “Миллиондар кубогі” атанып жүрген жарысқа сол жылы 2150 команданың қатысқанын ескерсек, табысымыз қомағайлана түсері хақ. 1946 жылдан бастап физкультура коллективтері арасында ел біріншілігі өткізіле бастады. Еліміздің алғашқы чемпионы атанған Жамбылдың “Локомотив” командасы болғаны тарихи шындық. 1947 жылдан бастап футболдан физкультура коллективтері арасында ел кубогі сарапқа салына бастады. Ел кубогінің алғашқы иегері Қарағандының “Динамо” командасы еді. Сол мезгілдегі одаққа аттары естіле бастаған ұжымдар арасында Алматы қаласының “Спартак” және “Динамо” футбол командалары да бар еді. 1947 жылдың жазында одақ біріншілігінің екінші тобының 6 аймағына Орта Азия республикаларының командалары да тартылды. Тоғыз команда қатысқан осы біріншілікте Сталинабад (Душанбе) қаласының “Динамо” командасы жеңімпаз атанып, финалдық айқасқа жолдама алған еді. Москва қаласында өткізілген сайыс қортындысымен “Локомотив” (Москва) жеңімпаз болып танылып, бірінші топқа берілетін жолдаманы иеленді. Осы жарысқа қатысып республика намысын қорғаған “Спартак” командасының сапында қазақ футболына өз есімдерін мәңгілік қалдырған Евгений Ротт, Чен Ир Сон сияқты футболшылар болған.

1957 жылы өмірге “Қайрат” командасы келді, ал 1959 жылы ресми түрде Қазақ ССР футбол федерациясы құрылды. Осы жұмыстардың арқасында 1960 жылдан бастап “Қайрат” командасы одақ біріншілігінің жоғарғы тобында өнер көрсете бастады. “Қайрат” командасының сапында тарихи тұңғыш голды Сергей Квочкин соққан болатын. 1962 жылдан бастап Қарағандының “Шахтер” командасы одақ футболының бірінші тобында өнер көрсете бастады. 1963 жылы “Қайрат” ел кубогінің жартылай финалына дейін жетті, 1966 жылы одақ футболының көтермелеу сыйлықтарының бірі “Жеңіске деген жігерлілігі үшін” деп аталатын көтермелеу сыйлығына ие болды. Қазақ футболына халықаралық атақ пен даңқ әкелген ең үлкен жеңіс 1971 жылы келді. Советтер одағы командалары арасында тұңғыш рет “Қайрат” теміржолшылардың бүкіл дүниежүзілік спорт бірлестігінің ауыспалы кубогін жеңіп алды. Финалдық ойында Румынияның астанасы Бухарест қаласының “Рапид”

командасымен екі рет кездесіп, қонақта 1-1 есебімен тең ойнап, Алматыда 32000 көрерменнің алдында 2-1 есебімен ұтып есімдерін қазақ футболы тарихына алтын әріптермен жазылған еді. Команданың сол жылғы құрамы төмендегідей еді:

Қақпашылар: Құралбек Ордабаев (1949), Виктор Шведков (1947).

Қорғаушылар: Валентин Дышленко (1945), Александр Жуйков (1947), Сейілда Байшақов (1950), команда капитаны Владимир Асылбаев (1945), Юрий Мусин (1946), Борис Ищенко (1945), Валерий Крутыхин (1949).

Жартылай қорғаушылар: Олег Долматов (1948), Евгений Михайлин (1947), Сергей Рожков (1943), Фарид Хисамутдинов (1951), Владислав Маркин (1945), Валентин Солдатов (1944).

Шабуылшылар: Юрий Севидов (1942), Михаил Тягусов, Владимир Чеботорев (1947), Виктор Абгольц, Виктор Евленьев (1945), Евгений Пиуновский (1946). Командаға Виктор Георгиевич Корольков бас жаттықтырушылық ететін. Команда Бастығы Сайлаубек Есімбекұлы Есімбеков еді. Екінші жаттықтырушы болып қазақ футболының қарт түлектерінің бірі Виктор Сергеевич Болотов жұмыс жасайтын. Осы 1971 жылы “Қайрат” одақ футболының жоғарғы тобында 16 команданың ішінде тұңғыш рет 8 орынға көтеріліп, ел жанкүйерлерінің қуанышына айналған еді. Сол жылдардан бастап команда ойыншыларына одақ құрамасы бапкерлерінің көздері түсе бастады. Мысалы, 1976 жылы “Қайраттың” жартылай қорғаушысы Александр Хапсалис пен қорғаушы Александр Кадейкин КСРО жасөспірімдер құрамасы сапында Европа чемпиондары атағын жеңіп алды. 1977 жылы команда қорғаушысы Сейілда Байшақов КСРО құрамасы сапында әлем біріншілігінің іріктеу ойындарына қатынасты. 1988 жылы Жамбыл футболының түлегі қорғаушы Евгений Яровенко КСРО құрамасы сапында Сеул олимпиадасының чемпионы атанып, қазақ футболының атын асқақтатты. Қазақ футболы түлектерінің қомақты табыстары алыс шет ел футбол мамандарының да назарларын өздеріне аударды. Сөйтіп, 1988 жылы “Қайрат” командасының шабуылшысы Евстафий Пехлеваниди қазақ футболының тарихында тұңғыш рет шетел командасымен (“Левадиакос” Грекия) келісім-

шартқа отырып, кәсіпқой футболшы атанды. Алматы қаласы футболшыларының табыстары еліміздегі өзге қалаларға да оң әсерін тигізді. Қарағандының “Шахтері”, Ақтөбенің “Актюбенеці”, Шымкенттің “Металлургі”, Павлодардың “Тракторы”, Семейдің “Спартак” командалары әртүрлі жылдарда одақ футболының екінші тобында жеңімпаз атанып, бірінші топқа жолдама алу үшін қосымша ойындар өткізіп жүрген кездері есімізде. Солардың ішінде Павлодардың “Трактор” командасы 1980 жылы одақ футболының бірінші тобына берілетін жолдаманы жеңіп алып, айды аспаннан бір шығарғаны бар. Сол команданың құрамында қақпашылар В. Буянаукас, Ю. Ишутин қорғаушылар: Николай Гуш, Владимир Линчевский, Ойрат Садуов, жартылай қорғаушылар Фарид Хисамутдинов, Виктор Заречный, шабуылшылар: Борис Евдокимов, Михаил Гурман, Владимир Чеботарев, Берік Арғымбаев сияқты қазақ футболының жампоздары ойнағанын еске алып кеткен артық болмаса керек. Команданың бас жаттықтырушысы қазақ футболына айырықша еңбек сіңірген мамандардың бірі “Қазақстанға еңбегі сіңген жаттықтырушы” Виктор Григорьевич Веретнов болғандығын да еске алғанды жөн санадық.

Қазақ футболы дегенде еске түсетін, талай-талай ұйқысыз түндердің себепкері болған “Қайрат” командасының сапында одақ футболының жоғарғы тобында өнер көрсеткен барлық футболшыларды тізбелей атап өтсек олар мыналар:

1. Владимир Никитенко 1957 жылғы. 256 ойын өткізді 1978-1987 жылдарда
2. Станислав Каминский 1938 жылғы. 242 ойын өткізді 1960-1968 жылдарда
3. Сергей Квочкин 1938 жылғы. 232 ойын өткізген 1960-1969 жылдарда
4. Евстафий Пехлеваниди 1960 жылғы. 226 ойын өткізген 1980-1988 жылдарда
5. Сейілда Байшақов 1950 жылғы. 225 ойын өткіген 1971-1981 жылдарда
6. Анатолий Федотов 1937 жылғы. 222 ойын өткізген 196-1968 жылдарда

7. Александр Убыкин 1953 жылғы. 207 ойын өткізген 1977-1987 жылдарда.
8. Вадим Степанов 1936 жылғы. 203 ойын өткізген 1960-1967 жылдарда.
9. Леонид Остроушко 1936 жылғы. 200 ойын өткізген 1960-1967 жылдарда.
10. Юсуп Шадиев 1954 жылғы. 193 ойын өткізген 1973-1985 жылдарда.
11. Құралбек Ордабаев 1949 жылғы. 185 ойын өткізген 1971-1981 жылдарда.
12. Вахид Масудов 1959 жылғы. 181 ойын өткізген 1980-1988 жылдарда.
13. Сергей Ледовских 1958 жылғы. 176 ойын өткізген 1980-1988 жылдарда.
14. Тимур Сегізбаев 1941 жылғы. 169 ойын өткізген 1960-1969 жылдарда.
15. Фанас Салимов 1964 жылғы. 161 ойын өткізген 1982-1988 жылдары.
16. Борис Джуманов 1969 жылғы. 160 ойын өткізген 1979-1988 жылдарда.
17. Сергей Стукашов 1959 жылғы. 150 ойын өткізген 178-1984 жылдарда.
18. Сергей Волгин 1960 жылғы. 137 ойын өткізген 1980-1988 жылдарда.
19. Валентин Дышленко 1945 жылғы. 136 ойын өткізген 1966-1972 жылдарда.
20. Юрий Стулов 1936 жылғы. 135 ойын өткізген 1960-1964 жылдарда.
21. Валерий Круглыхин 1949 жылғы. 134 ойын өткізген 1971-1978 жылдарда.
22. Владимир Лисицин 1938 жылғы. 133 ойын өткізген 1960-1966 жылдарда.
23. Владимир Асылбаев 1945 жылғы. 132 ойын өткізген 1968-1973 жылдарда.
24. Антон Шох 1960 жылғы. 132 ойын өткізген 1979-1985 жылдары.
25. Владимир Чеботарев 1947 жылғы. 131 ойын өткізген 1969-1977 жылдарда.

26. Евгений Яровенко 1963 жылғы. 129 ойын өткізген 1984-1988 жылдарда.
27. Курбан Бердыев 1952 жылғы. 120 ойын өткізген 1977-1985 жылдарда.
28. Борис Евдокимов 1951 жылғы. 120 ойын өткізген 1974-1984 жылдарда.
29. Владимир Скулкин 1932 жылғы. 119 ойын өткізген 1960-1964 жылдарда.
30. Ваит Талғаев 1953 жылғы. 119 ойын өткізген 1977-1982 жылдарда.
31. Валерий Гладилин 1951 жылғы. 118 ойын өткізген 1979-1982 жылдарда.
32. Александр Жуйков 1947 жылғы. 118 ойын өткізген 1967-1974 жылдарда.
33. Олег Мальцев 1938 жылғы. 116 ойын өткізген 1960-1966 жылдарда.
34. Сергей Рожков 1943 жылғы. 111 ойын өткізген 1966-1973 жылдарда.
35. Борис Ищенко 1945 жылғы. 102 ойын өткізген 1966-1969 жылдарда.
36. Юрий Мусин 1946 жылғы. 97 ойын өткізген 1966-1971 жылдарда.
37. Владислав Маркин 1945 жылғы. 96 ойын өткізген 1966-1974 жылдарда.
38. Виктор Абголыц 1944 жылғы. 95 ойын өткізген 1964-1971 жылдарда.
39. Александр Куклев 1961 жылғы. 95 ойын өткізген 1980-1985 жылдарда.
40. Олег Волох 1942 жылғы. 94 ойын өткізген 1966-1968 жылдарда.
41. Анатолий Ченцов 1934 жылғы. 93 ойын өткізген 1962-1966 жылдарда.
42. Фарид Хисамутдинов 1951 жылғы. 89 ойын өткізген 1968-1979 жылдарда.
43. Виктор Карачун 1959 жылғы. 88 ойын өткізген 186-1988 жылдарда.
44. Олег Долматов 1948 жылғы 86 ойын өткізген 1967-1971 жылдарда.

45. Геннадий Штромбергер 1956 жылгы. 86 ойын өткізген 1974-1981 жылдарда.
46. Владимир Лихошерстных 1952 жылгы. 79 ойын өткізген 1972-1979 жылдары.
47. Эдуард Нечистик 1941 жылгы. 78 ойын өткерген 1961-1967 жылдарда.
48. Вячеслав Бубенец 1938 жылгы. 77 ойын өткізген 1967-1969 жылдарда.
49. Евгений Михайлин 1947 жылгы. 74 ойын өткізген 1971-1974 жылдарда.
50. Евгений Пиуновский 1946 жылгы. 72 ойын өткерген 1971-1973 жылдары.
51. Александр Гостенин 1955 жылгы. 71 ойын өткерген 1978-1980 жылдарда.
52. Анатолий Ионкин 1950 жылгы. 70 ойын өткерген 1972-1978 жылдарда.
53. Алексей Ильин 1958 жылгы. 66 ойын өткерген 1980-1981 жылдарда.
54. Сергей Тимофеев 1965 жылгы. 66 ойын өткерген 1985-1988 жылдарда.
55. Михаил Тягузов 1945 жылгы. 66 ойын өткерген 1968-1971 жылдарда.
56. Дмитрий Огай 1960 жылгы. 66 ойын өткерген 1980-1988 жылдарда.
57. Виктор Шведков 1947 жылгы. 62 ойын өткерген 1967-1974 жылдарда.
58. Евгений Кузнецов 1941 жылгы. 59 ойын өткізген 1961-1966 жылдарда.
59. Владимир Кисляков 1949 жылгы. 58 ойын өткізген 1967-1978 жылдарда.
60. Анатолий Черемушкин 1936 жылгы. 57 ойын өткізген 1960-1962 жылдарда.
61. Владимир Алтухов 1950 жылгы. 56 ойын өткізген 1973-1978 жылдарда.
62. Владислав Ворончихин 1944 жылгы. 55 ойын өткерген 1966-1968 жылдарда.
63. Николай Лексин 1953 жылгы. 52 ойын өткізген 1978-1979 жылдарда.

64. Владимир Косенков 1939 жылғы. 51 ойын өткерген 1964-1967 жылдарда.
65. Владимир Киселев 1940 жылғы. 50 ойын өткізген 1960-1964 жылдарда.
66. Владимир Нехтий 1951 жылғы. 44 ойын өткерген 1978-1979 жылдарда.
67. Юрий Семин 1947 жылғы. 43 ойын өткізген 1972-1973 жылдарда.
68. Николай Осянин 1941 жылғы. 42 ойын өткерген 1972-1973 жылдарда.
69. Алимжон Рафиков 1962 жылғы. 42 ойын өткерген 1986-1988 жылдарда.
70. Виктор Катков 1952 жылғы. 41 ойын өткерген 1972-1974 жылдарда.
71. Сергей Кулинич 1960 жылғы. 39 ойын өткерген 1986-1987 жылдарда.
72. Роберт Анторян 1942 жылғы. 38 ойын өткерген 1960-1962 жылдарда.
73. Вячеслав Кочубинский 1954 жылғы. 38 ойын өткерген 1978-1979 жылдарда.
74. Генрих Чепкасов 1937 жылғы. 36 ойын өткізген 1962-1963 жылдарда.
75. Александр Мазманьян 1951 жылғы. 35 ойын өткізген 1977-1978 жылдарда.
76. Юрий Акимов 1943 жылғы. 33 ойын өткерген 1961-1967 жылдарда.
77. Владимир Ченцов 1936 жылғы. 33 ойын өткерген 1962-1963 жылдарда.
78. Сергей Бураков 1963 жылғы. 32 ойын өткерген 1981-1988 жылдарда.
79. Вячеслав Давыдов 1953 жылғы. 32 ойын өткерген 1979-1980 жылдарда.
80. Николай Зайцев 1964 жылғы. 31 ойын өткізген 1982-1987 жылдарда.
81. Юрий Найдовский 1963 жылғы. 31 ойын өткерген 1984-1988 жылдарда.
82. Сергей Сорокин 1959 жылғы. 31 ойын өткерген 1979-1987 жылдарда.

83. Валерий Фомин 1958 жылғы. 31 ойын өткерген 1979-1987 жыл.
84. Валентин Егоров 1947 жылғы. 28 ойын өткерген 1967-1968 жылдарда.
85. Владимир Шевчук 1954 жылғы. 27 ойын өткерген 1977 жылы.
86. Юрий Гриджан 1960 жылғы. 26 ойын өткерген 1986-1987 жылдарда.
87. Геннадий Глеб 1944 жылғы. 25 ойынды 1969 өткерген.
88. Эдуард Сон 1964 жылғы. 25 оынды 1984-1985 жылдарда өткерген.
89. Сейтжан Байшаков 1945 жылғы. 24 ойынды 1967-1968 жылдарда өткерген.
90. Вячеслав Новиков 1952 жылғы. 24 ойынды 1977 өткерген.
91. Юрий Севидов 1942 жылғы. 24 ойынды 1971 өткерген.
92. Сергей Гороховодацкий 1949 жылғы. 23 ойынды 1978-1979 жылдарда өткерген.
93. Николай Обьедков 1958 жылғы. 23 ойынды 1979-1982 жылдары өткерген.
94. Вячеслав Матвеев 1949 жылғы. 22 ойынды 1972 өткерген.
95. Михайл Гурман 1953 жылғы. 21 ойынды 1977-1979 жылдарда өткерген.
96. Юрий Иванов 1960 жылғы. 21 ойынды 1988 өткерген.
97. Сергей Московченко 1958 жылғы. 21 ойынды 1981-1982 жылдары өткерген.
98. Юрий Фалин 1937 жылғы. 21 ойынды 1966 жылы өткерген.
99. Бауыржан Баймұхамедов 1948 жылғы. 20 ойынды 1969 өткерген.
100. Александр Савченко 1946 жылғы. 20 ойынды 1966-1967 өткерген.
101. Александр Абаев 1942 жылғы. 19 ойынды 1964-1966 өткерген.
102. Юрий Коньков 1958 жылғы. 19 ойынды 1979-1982 өткерген.

103. Владимир Мороз 1932 жылгы. 19 ойынды 1961-1962 өткерген.
104. Юрий Парыгин 1940 жылгы. 19 ойынды 1963 жылы өткерген.
105. Василий Цыпкун 1947 жылгы. 19 ойынды 1968 өткерген.
106. Виктор Чухонцев 1961 жылгы. 19 ойынды 1981 жылы өткерген.
107. Владимир Иванушкин 1939 жылгы. 18 ойынды 1960-1961 өткерген.
108. Анатолий Лукьянович 1936 жылгы. 18 ойынды 1963-1964 жылдары өткізген.
109. Сергей Пасько 1966 жылгы. 18 ойынды 1984-1988 жылдары өткізді.
110. Александр Жидков 1966 жылгы. 17 ойынды 1977 жылы өткізген.
111. Николай Игамбердиев 1953 жылгы. 17 ойынды 1973-179 жылдарда өткерген.
112. Сергей Мищенко 1961 жылгы. 17 ойынды 1982 жылы өткерген.
113. Петр Нейштетер 1966 жылгы. 17 ойынды 1973-1979 жылдары өткерген.
114. Валентин Солдатов 1944 жылгы. 17 ойынды 1971 жылы өткерген.
115. Виктор Галанский 1954 жылгы. 16 ойынды 1974 жылы өткерген.
116. Игорь Свешников 1935 жылгы. 16 ойынды 1988 жылы өткерген.
117. Сергей Чекмезов 1964 жылгы. 16 ойынды 1988 жылы өткерген.
118. Борис Архиреев 1946 жылгы. 15 ойынды 1972-1973 жылдары өткізген.
119. Михаил Булгаков 1948 жылгы. 15 ойынды 1980 жылы өткерген.
120. Григорий Мартыян 1948 жылгы. 15 ойынды 1974 жылы өткерген.
121. Владимир Никонов 1939 жылгы. 15 ойынды 1961 жылы өткерген.

122. Андрей Пинчуков 1957 жылғы. 15 ойынды 1979 жылы өткерген.
123. Александр Лазарев 1954 жылғы. 13 ойынды 1973-1974 жылдары өткерген.
124. Валерий Баликов 1939 жылғы. 12 ойынды 1962 жылы өткерген.
125. Анатолий Бельский 1961 жылғы. 12 ойынды 1982 жылы өткерген.
126. Виктор Булахов 1955 жылғы. 12 ойынды 1973-1974 жылдары өткерген.
127. Виктор Заречный 1954 жылғы. 12 ойынды 1977 жылы өткізген.
128. Борис Каретников 1932 жылғы. 12 ойынды 1960 жылы өткізген.
129. Геннадий Лебедев 1937 жылғы. 12 ойынды 1961 жылы өткерген.
130. Тлеухан Батырбаев 1963 жылғы. 11 ойынды 1986 жылы өткерген.
131. Александр Дочу 1960 жылғы. 11 ойынды 1982 жылы өткерген.
132. Юрий Магзамов 1946 жылғы. 11 ойынды 1969 жылы өткерген.
133. Евгений Степанов 1956 жылғы. 11 ойынды 1974-1978 жылдары өткізген.
134. Равиль Абдувалиев 1948 жылғы. 10 ойынды 1969 жылы өткізген.
135. Александр Гончаренко 1959 жылғы. 10 ойынды 1980-1981 жылдары өткізген.
136. Диас Омаров 1940 жылғы. 10 ойынды 1960-1964 жылдары өткізген.
137. Владимир Якубов 1949 жылғы. 10 ойынды 1972-1973 жылдары өткізген.
138. Игорь Бачурко 1954 жылғы. 9 ойынды 1979 жылы өткізді.
139. Юрий Беласиков 1937 жылғы. 9 ойынды 1963 жылы өткізген.
140. Александр Горбунов 1961 жылғы. 9 ойынды 1980-1982 жылдары өткізген.

141. Валерий Еркович 1951 жылғы. 9 ойынды 1973 жылы өткізген.

142. Александр Кудряшов 1939 жылғы. 9 ойынды 1960-1961 жылдары өткізген.

143. Игорь Свечников 1962 жылғы. 9 ойынды 1988 жылы өткізген.

144. Александр Хапсалис 1957 жылғы. 9 ойынды 1974 жылы өткізді.

145. Николай Белов 1956 жылғы. 8 ойынды 1982 жылы өткізген.

146. Олег Водопьянов 1940 жылғы. 8 ойынды 1960-1962 жылдары өткізген.

147. Сергей Климов 1960 жылғы. 8 ойынды 1986 жылы өткізген.

148. Магомед Кубиев 1958 жылғы. 8 ойынды. 1986 жылы өткізген.

149. Сергей Максимов 1949 жылғы. 8 ойынды 1972 жылы өткізген.

150. Берик Арғымбаев 1957 жылғы. 7 ойынды 1977-1979 жылдары өткізген.

151. Нұрман Атантаев 1948 жылғы. 7 ойынды 1972-1973 жылдары өткізген.

152. Игорь Кистер 1965 жылғы. 7 ойынды 1988 жылы өткізген.

153. Вячеслав Усатов 1936 жылғы. 7 ойынды 1960 жылы өткізген.

154. Анатолий Башкатов 1937 жылғы. 6 ойынды 1960 жылы өткізген.

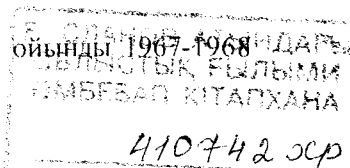
155. Борис Бессонов 1946 жылғы. 6 ойынды 1969 жылы өткізген.

156. Михаил Бланк 1959 жылғы. 6 ойынды 1979-1980 жылдары өткерген.

157. Виктор Евлентьев 1945 жылғы. 6 ойынды 1971 жылы өткерген.

158. Тимур Ходжахмедов 1945 жылғы. 6 ойынды 1966 жылы өткерген.

159. Георгий Забудько 1950 жылғы. 5 ойынды 1967-1968 жылдары өткерген.

160. Валерий Зенков 1952 жылғы. 5 ойынды 1980 жылы өткерген.
161. Болат Ишанов 1934 жылғы. 5 ойынды 1961 жылы өткерген.
162. Александр Мироненко 1956 жылғы. 5 ойынды 1977 жылы өткерген.
163. Владимир Никонов 1958 жылғы. 5 ойынды 1986 жылы өткерген.
164. Евгений Сичкарук 1956 жылғы. 5 ойынды 1979 жылы өткерген.
165. Телеухан Тұрмағамбетов 1965 жылғы. 5 ойынды 1985 жылы өткерген.
166. Гелий Шершевский 1934 жылғы. 5 ойынды 1960 жылы өткерген.
167. Вячеслав Васильев 1953 жылғы. 4 ойынды 1974 жылы өткерген.
168. Игорь Власенко 1958 жылғы. 4 ойынды 1987 жылы өткерген.
169. Дмитрий Ключико 1966 жылғы. 4 ойынды 1988 жылы өткерген.
170. Виктор Кравченко 1942 жылғы. 4 ойынды 1963 жылы өткерген.
171. Герман Неверов 1935 жылғы. 4 ойынды 1960 жылы өткерген.
172. Вячеслав Онучин 1964 жылғы. 4 ойынды 1988 жылы өткерген.
173. Николай Сорокин 1935 жылғы. 4 ойынды 1964 жылы өткерген.
174. Евгений Чевелев 1948 жылғы. 4 ойынды 1969 жылы өткерген.
175. Султан Абенов 1952 жылғы. 3 ойынды 1977-1978 жылдары өткерген.
176. Серик Абдувалиев 1966 жылғы. 3 ойынды 1988 жылы өткерген.
177. Владимир Амирджанов 1949 жылғы. 3 ойынды 1974 жылы өткерген.
178. Вячеслав Астраханкин 1953 жылғы. 3 ойынды 1977 жылы өткерген.

179. Александр Борисов 1959 жылғы. 3 ойынды 1980 жылы өткерген.
180. Геннадий Исаков 1939 жылғы. 3 ойынды 1962 жылы өткерген.
181. Александр Кокорев 1954 жылғы. 3 ойынды 1981 жылы өткерген.
182. Геннадий Луб 1956 жылғы. 3 ойынды 1974 жылы өткерген.
183. Николай Новожилов 1945 жылғы. 3 ойынды 1969 жылы өткерген.
184. Валентин Суров 1956 жылғы. 3 ойынды 1988 жылы өткерген.
185. Владимир Черненко 1948 жылғы. 3 ойынды 1973-1974 жылдары өткерген.
186. Кайрат Айманов 1966 жылғы. 2 ойынды 1984 жылы өткерген.
187. Анатолий Алябьев 1939 жылғы. 2 ойынды 1964 жылы өткерген.
188. Сайлаубек Есимбеков 1937 жылғы. 2 ойынды 1963 жылы өткерген.
189. Серік Исакаов 1947 жылғы. 2 ойынды 1969 жылы өткерген.
190. Олег Караваев 1961 жылғы. 2 ойынды 1984 жылы өткерген.
191. Александр Кисляков 1939 жылғы. 2 ойынды 1960 жылы өткерген.
192. Александр Нестеров 1959 жылғы. 2 ойынды 1987 жылы өткерген.
193. Вилли Пфафф 1961 жылғы. 2 ойынды 1981 жылы өткерген.
194. Владимир Смолеев 1948 жылғы. 2 ойынды 1966 жылы өткерген.
195. Марат Сыздыков 1966 жылғы. 2 ойынды 1986 жылы өткерген.
196. Владимир Янкин 1943 жылғы. 2 ойынды 1972 жылы өткерген.
197. Серік Аширбеков 1949 жылғы. 1 ойынды 1969 жылы өткерген.

198. Владимир Валиахметов 1948 жылғы. 1 ойынды 1968 жылы өткерген.
199. Александр Дехандт 1970 жылғы. 1 ойынды 1988 жылы өткерген.
200. Владимир Калмыков 1948 жылғы. 1 ойынды 1968 жылы өткерген.
201. Адлет Кашаганов 1948 жылғы. 1 ойынды 1968 жылы өткізген.
202. Татлан Кевиров 1963 жылғы. 1 ойынды 1982 жылы өткерген.
203. Виктор Подвеско 1952 жылғы. 1 ойынды 1977 жылы өткерген.
204. Евгений Пономорев 1937 жылғы. 1 ойынды 1960 жылы өткерген.
205. Юрий Попандопуло 1970 жылғы. 1 ойынды 1988 жылы өткерген.
206. Геннадий Ремизов 1965 жылғы. 1 ойынды 1988 жылы өткізген.
207. Игорь Тюрин 1964 жылғы. 1 ойынды 1988 жылы өткізген.
208. Сергей Шелестов 1944 жылғы. 1 ойынды 1967 жылы өткізген.
209. Владимир Федченко 1964 жылғы. 1 ойынды 1985 жылы өткізген.

Ұлтымыздың мақтанышы да, көзайымы да болған “Қайрат” 1954 жылдан бастап, одақ тарағанша 14 маусым бірінші топта. 24 маусым жоғарғы топта өнер көрсетті. Мен көрсетіп кеткен ойыншылар жоғарғы топта өнер көрсетуге қол жеткендері ғана екенін ескерте кеткім келеді. Мысалы, 1989-1991 жылдары “Қайрат” жоғарғы топқа өте алмай, бірінші топта жүргенін ұмыта қоймағандар баршылық деп санаймын. Одақ тарар алдындағы соңғы маусымды сүйікті командамыз бірінші топта 14 орынмен аяқтаған еді. Одақ көлеміндегі сол 1991 жылғы соңғы біріншілікте команданың бас жаттықтырушысы болып Ресейлік маман Борис Стукалов басшылық жасаған еді.

Одақ футболының жоғарғы тобында “Қайрат” командасы сапында ең көп доп соққандар:

1. Евстафий Пехлеваниди 69 доп.
2. Сергей Квочкин 61 доп.
3. Сергей Стукашов 33 доп.
4. Валерий Гладилин 30 доп.
5. Сергей Волгин 29 доп.
6. Анатолий Ионкин 25 доп.
7. Вадим Степанов 24 доп.
8. Владимир Чеботарев 21 доп.
9. Олег Мальцев 20 доп.
10. Курбан Бердыев 20 доп.
11. Геннадий Штромбергер 20 доп.
12. Вахид Масудов 19 доп.
13. Сергей Рожков 17 доп.
14. Антон Шох 16 доп.
15. Виктор Абголыц 14 доп.
16. Олег Волох 14 доп.
17. Олег Долматов 14 доп.
18. Тимур Сегізбаев 13 доп.

1992 жылы одақ ыдырауына байланысты егеменді республикамыздың өз футбол ассоциациясы құрылып, Азия құрлығы футбол конфедерациясына (АФК) және әлемдік футбол ассоциациясына (ФИФА) мүшелікке қабылданды. Егеменді елімізде өз футбол біріншіліктеріміз де осы жылдан өткізіле бастады. Көк байрағымыз астындағы тәуелсіз елдің тұңғыш чемпионы әрі кубок иегері Алматының “Қайрат” командасы болды. Зымыраған уақыт дегенді қойсаңызшы, міне, 2009 жылға дейін 17 ел біріншілігі өткізіліп, мынадай командалардың бағы жанып, ел чемпионы атанып үлгерген.

1992 жыл “Қайрат” (Алматы)

1993 жыл “Ирғыш” (Павлодар)

1994 жыл “Елімай” (Семей)

1995 жыл “Елімай” (Семей)

1996 жыл “Тараз” (Тараз)

- 1997 жыл “Иртыш” (Павлодар)
- 1998 жыл “Елімай” (Семей)
- 1999 жыл “Иртыш” (Павлодар)
- 2000 жыл “Астана” (Астана)
- 2001 жыл “Астана” (Астана)
- 2002 жыл “Иртыш” (Павлодар)
- 2003 жыл “Иртыш” (Павлодар)
- 2004 жыл “Қайрат” (Алматы)
- 2005 жыл “Ақтөбе” (Ақтөбе)
- 2006 жыл “Астана” (Астана)
- 2007 жыл “Ақтөбе” (Ақтөбе)
- 2008 жыл “Ақтөбе” (Ақтөбе)

Биылғы біріншілік өн бойына ел чемпионы “Ақтөбе” командасы көш бастап келе жатыр. Ең қаржылы, ең қалталы команда тұрақты құраммен, дұрыс селекциялық жұмыстарымен, білікті жаттықтырушылар алқасымен даралануда. Команданың бас жаттықтырушысы, кезінде Москваның ЦСКА, “Локомотив” командаларының құрамында ойнап, одаққа танылған Владимир Муханов қазақ футболында сегізінші маусымын өткізуде.

Осы жылдар ішінде ел кубогі жолындағы жарыс та, қосымша өткізіліп төмендегі командалардың бағы жанып, ел кубогінің иелері атанып үлгерді:

1. 1992 жылы “Қайрат” – “Фосфор”(Тараз) 5-1
(Найдовский, Климов, Волгин,
А. Абильдаев, Литвиненко)
2. 1993 жылы “Достық” (Алма-Ата) – “Тараз” 4-2
(Лучкин-2, Шанин, Шмариков, Авдеев, Авдеенко)
3. 1994 “Восток” – “Актюбинец” 1-0
(Авдеенко)
4. 1995 “Елимай” – СКИФ-Ордабасы 1-0
(Мирошниченко)
5. 1996 “Қайрат” – “Восток” 2-0
(Климов, Нисанбаев)
6. 1997 “Иртыш” – “Кайсар” 2-1(қосымша уақытта)
(Антонов-2, Есмуратов)

7. 1998 “Қайсар” – “Восток” 1-1 (пенальти 2-0)
(Есмуратов, Антропов)
8. 1999 “Қайрат”–Аксесс (Петропавловск)5-0
(Иванов, Литвиненко-2, Хамдуллоев, Тарасов)
9. 2000 “Жеңіс” – “Иртыш” 1-1 (пенальти 5-4)
(Глехугов, Мендес)
10. 2001 “Қайрат” – “Жеңіс” 3-1
(Алиев, Булешов, Агабаев, Аксенов)
11. 2002 “Жеңіс” –“Иртыш” 1-0
(Глехугов)
12. 2003 “Қайрат” –“Тобол” 3-1
(Глехугов-2, Косолапов, Мазбаев)
13. 2004 “Тараз” – “Қайрат” 1-0
(Мазбаев)
14. 2005 “Жеңіс” – “Қайрат” 2-1 (қосымша уақытта)
(Беганский, Мендес, Луцу)
15. 2006 “Алма-Ата”–“Астана” 3-1 (қосымша уақытта)
(Ирисметов-3, Жалмағамбетов)
16. 2007 “Тобыл”
17. 2008 “Ақтөбе”

Егеменді елімізде өткізіліп, жатырған тәуелсіз футбол біріншілігінің өз сұрмергендері мен аңызға айналған шеберлері бар. “100 доп соққандар клубы” мүшелеріне енгендер мыналар:

1. Олег Литвиненко 199 доп соққан.
2. Нұркен Мазбаев 176 доп соққан.
3. Андрей Мирошниченко 161 доп соққан.
4. Руслан Дузмамбетов 123 доп соққан.
5. Қайрат Аубакиров 116
6. Нұрбол Жұмасқалиев 115
7. Мұрат Тілешов 114
8. Руслан Иманкулов 112
9. Виктор Антонов 110
10. Владимир Логинов 108
11. Виктор Зубарев 107
12. Нилтон Мендес 106

Бұл көрсеткіштерге 2009 жылғы біріншілік доптары кіргізілген жоқ.

Егеменді еліміздің дербес футбол біріншілігі тарихында атақ пен даңққа бөленгендер тізімі төмендегідей:

1. **Андрей Кучерявых** – Ел чемпионы: 1993, 1997, 2002, 2003.
Күміс жүлдегері: 1994, 1999, 2000, 2004.
Қола жүлдегер: 1992, 1998, 2001.
Кубок иегері: 1997, 1998.
2. **Нұркен Мазбаев** – Ел чемпионы: 1996, 2000.
Күміс жүлдегер: 1995, 1997, 2003.
Қола жүлдегер: 2002.
Кубок иегері: 1999, 2000, 2001, 2004.
3. **Самағ Смақов** – Ел чемпионы: 1998, 1999, 2004, 2007, 2008.
Қола жүлдегер: 2005.
Кубок иегері: 2008.
4. **Сергей Климов** – Ел чемпионы: 1992, 1994, 1995.
Қола жүлдегер: 1997, 1999.
Кубок иегері: 1992, 1993, 1997, 1999/2000.
5. **Андрей Богомолов** – Ел чемпионы: 1998, 2004, 2007, 2008.
Қола жүлдегер: 1996, 2005.
Кубок иегері: 2002, 2008.
6. **Сергей Пасько** – Ел чемпионы: 1992, 1995.
Күміс жүлдегер: 2001, 2002.
Қола жүлдегер: 1996, 1999.
Кубок иегері: 1993, 1995, 2000.
7. **Азамат Ниязымбетов** – Ел чемпионы: 1996, 2000.
Күміс жүлдегер: 1995, 1997, 2001.
Қола жүлдегер: 2002
Кубок иегері: 2002, 2001, 2004.
8. **Олег Восковойников** – Ел чемпионы: 1996, 2000.
Күміс жүлдегер: 1992, 1997, 2001, 2002.
Кубок иегері: 1999.
9. **Нұрмат Мырзабаев** – Ел чемпионы: 1996, 2002.
Күміс жүлдегер: 1995, 1997, 1999.
Қола жүлдегер: 1998, 2000.
Кубок иегері: 2004.

10. **Сергей Суродеев** – Ел чемпионы: 1994, 1995, 1998, 1999.
Қола жүлдегер: 1996, 2000.
Кубок иегері: 1995.
11. **Евгений Ловчев** – Ел чемпионы: 2001, 2004.
Қола жүлдегер: 2003, 2005, 2006, 2007.
Кубок иегері: 2000/2001, 2002.
12. **Александр Фамильцев** – Ел чемпионы: 1993, 1997.
Күміс жүлдегер: 1994, 1996, 1999, 2000.
Қола жүлдегер: 1992, 2006.
Кубок иегері: 2008.
13. **Алексей Косолапов** – Ел чемпионы: 2007, 2008.
Күміс жүлдегер: 2003, 2006.
Қола жүлдегер: 2004.
Кубок иегері: 2005, 2008.
14. **Қайрат Нұрдаулетов** – Ел чемпионы: 2002, 2003.
Күміс жүлдегер: 2004, 2007, 2008.
Қола жүлдегер: 2001, 2005.
Кубок иегері: 2007.
15. **Серік Жейлитбаев** – Ел чемпионы: 2002, 2003.
Күміс жүлдегер: 2004.
Қола жүлдегер: 1997, 1999, 2001.
Кубок иегері: 1992, 1997.
16. **Фархадбек Ирисметов** – Ел чемпионы: 2002, 2003.
Күміс жүлдегер: 2004, 2007, 2008.
Қола жүлдегер: 2005.
Кубок иегері: 2007.
17. **Олег Литвиненко** – Ел чемпионы: 1995, 1998.
Қола жүлдегер: 1996.
Кубок иегері: 1993, 2000, 2002.
18. **Петр Бадю** – Ел чемпионы: 2007, 2008.
Күміс жүлдегер: 2003, 2005.
Қола жүлдегер: 2002, 2004, 2006.
Кубок иегері: 2008.
19. **Сергей Калабухин** – Ел чемпионы: 1996, 2002.
Күміс жүлдегер: 1995, 1999, 2000.
Қола жүлдегер: 1998, 2001.
20. **Сергей Вишняков** – Ел чемпионы: 1994, 1995, 1998.

Күміс жүлдегер: 1996.

Кубок иегері: 1995.

21. **Юрий Аксенов** – Ел чемпионы: 2000, 2001, 2004.

Қола жүлдегер: 2003.

Кубок иегері: 2000/2001

22. **Ұлықбек Асаибаев** – Ел чемпионы: 2004, 2007, 2008.

Қола жүлдегер: 2005.

Кубок иегері: 2008.

23. **Вахид Масудов** – Ел чемпионы: 1992, 1995.

Кубок иегері: 1992, 1993, 1995.

24. **Ерлан Елеусинов** – Ел чемпионы: 1996.

Күмісжүлдегер: 1997.

Кубок иегері: 2000, 2001, 2004.

25. **Виталий Кафанов** – Ел чемпионы: 1992, 1994, 1995.

Кубок иегері: 1992, 1995.

26. **Олег Лотов** – Ел чемпионы: 2000.

Күміс жүлдегер: 2003, 2005.

Қола жүлдегер: 2004, 2006.

Кубок иегері: 2000/2001, 2007.

Егеменді еліміздің дербес футбол біріншілігінің ең дарабоз футболшылары, бірнеше дүркін ел чемпионы атанып, атак пен даңққа бөленгендер тізімі осындай. Футбол ойыны өркениеті жоғары елдерде шарықтай көтеріліп, көп алға кетіп қалғанын мойындамасқа еш шара жоқ. Әлемдегі ең үлкен стадион (Бразилияның “Маракана”) 120 мыңдай көрермен тамашалай алатын естіп жүрсіздер. Әлемнің ең бай клубы Англияның “Манчестер Юнайтеді” болып табылады. Бұл команданың жылдық қаржы қоры 400 миллион АҚШ доллары көлемінен түспегелі көп болды. Ал біздің еліміздегі ең үлкен футбол араенасы Шымкент қаласындағы 37 000 адам сиятын “Қажымұхан” стадионы болып саналады. Бүгінгі таңдағы премьер-лига командаларын ұстап отырған қалаларымыздың спорттық ареналары жағдайы төмендегідей:

1. Шымкенттегі “Қажымұхан” стадионы 37 000 көрермен сияды. 1969 жылы салынған.

2. Астанадағы “Қажымұхан” стадионы 30 000 көрермен сияды. 2009 жылы берілді.

3. Алматыдағы “Орталық стадион” 26242 көрермен сияды. 1958 жылы салынған.

4. Қарағандыдағы “Шахтер” стадионы 20 000 көрерменге 1958 жылы салынған.

5. Павлодардағы “Орталық стадион” 15 000 көрерменге 1947 жылы салынған.

6. Ақтөбедегі “Орталық стадион” 13 500 көрерменге 1975 жылы салынған.

7. Тараздағы “Орталық стадион” 12 525 көрерменге 1976 жылы салынған.

8. Петропавловскідегі “Авангард” стадионы 11 000 көрерменге 1967 жылы салынған.

9. Атыраудағы “Мұнайшы” стадионы 9000 көрерменге 1954 жылы салынған.

10. Өскемендегі “Восток” стадионы 8500 көрерменге 1963 жылы салынған.

11. Қостанайдағы “Орталық стадион” 8320 көрерменге 1964 жылы салынған.

12. Қызылордадағы “Ғанн Мұратбаев” стадионы 7300 көрерменге 1968 жылы салынған.

13. Талдықорғандағы “Жетісу” стадионы 4000 көрерменге 1982 жылы берілді.

14. Сатпаев қаласында “Дене шынықтыру орталығының, футбол манежі” 2300 орындықты 2006 жылы берілген.

15. Көкшетау қаласында “Айсұлу” және “Торпедо” деген екі стадион бар, олар орта есеппен 6000 адамға арналған. “Торпедо” стадионы 2009 жылы “Окжетпес” командасының УЕФА кубогі ойындарына қатынасуына байланысты қайтадан жөндеуден өтіп жаңадан газон төселінді.

Ең бай командаларымыздың жылдық қаржысы 10 миллион АҚШ долларынан асып көрген жоқ. Стадиондар тұрғызу оның жетіспеуімен қатар қауіпсіздігін қамтамасыз ету өте үлкен мәселелердің бірі екенін де ескере кеткен жөн. 1902 жылы 5 сәуірде Шотландияның Глазго қаласында Англия футбол біріншілігі ойындары кезінде “Айброкс парк” стадионында көрермендер отыратын жер құлап 25 адам қаза тауып, 517 адам жарақат алған екен. Бұл футбол алаңдарындағы алғашқы

касіреттердің бірі еді. Кейін әлем футболы тарихында мұндай жағдайлар көптеп кездесті. Одақ футболында осындай қаралы жағдай 1954 жылы Тбилисиде орын алды. 1954 жылдың 4 сәуірінде маусым ашар алғашқы ойында кездескен “Динамо”(Тбилиси) – “Спартак”(Москва) командаларының ойынын тамашалауға жиналған мыңдаған жанкүйерлер кезінде аша қоймаған темір қақпаны итеріп сындырып ішке лап қойғанда 20 адам қаза тауып, көптеген жанкүйерлер жаракат алып өлім аузынан қалған. Әрине бұл оқиға сол мезгілдің өзіндік қағидалары бойынша жабылып қалды. Ол еш жерде жазылғанда жоқ. СССР футболы тарихындағы ең қанды оқиға 1982 жылы 20-шы қазанында тіркелді. Атақты “Лужники” стадионында УЕФА кубогі жолында кездескен “Спартак” (Москва) – “Харлем” (Дания) командаларының ойынын тамашалауға жиналған көрермендердің сығылыса итерісуінен 66 адам қаза тапты. Бұндай қаралы жағдайлар ешқашанда ұмытылуға тиісті емес.

ӨЛКЕ ФУТБОЛЫ ТАРИХЫНА КӨЗ ЖҮГІРТСЕК...

Өлке футболы туралы алғашқы деректер Ұлы Отан соғысынан кейінгі жылдардан ғана басталатыны қынжылтады. Футболдан Қазақстан Республикасының жеке біріншілігі 1946 жылдан бастап өткізіле бастады. Бұны бұрынғы одақ мезгіліндегі тілмен айтқанда “Б”-тобы деп атағанын ұмыта қоймағандар бар шығар. Алғашқы баспасөз бетіне іліккен үлкен табыс өлке футболына 1952 жылы келді. Сол жылы “Б” тобында ел чемпионы Оңтүстік Қазақстан облысының командасы атанса, Жамбыл облысы – күміс, Гурьев облысының футболшылары - қола жүлдеге қол жеткізген болатын. Келер, 1953 жылы Гурьев облысының намысын қорғаған Жаңа-Өзеннің “Нефтяник” командасы Шымкенттіктерден кейінгі күміс жүлдеге ие болды. Өлке футболы қарқынды табыспен ілгерілеген сол жылдарда “Нефтяник” командасы 1955 жылы республиканың үшінші, 1956 жылы екінші жүлдегері атанып, айды аспаннан шығарған кездерін еске алғанымыз жөн сияқты. Ал 1960 жылы Гурьевтің

“Еңбек” командасы дене тәрбиешілері коллективтері арасында Қазақстан Республикасының чемпионы атанды. Осы тамаша табыстан кейін “Еңбек” командасы шеберліктерін шыңдап ілгері ұмтылудың орнына ыдырап кетті. Оның орнына ұмтылған ГНХС тресінің “Строитель” командасы 1963 жылы қола жүлдені иеленді. Осы табыстардан кейін Гурьев облысының намысын Шевченко қаласының (қазіргі “Ақтау” қаласы) “Труд” командасы мен Жаңа-Өзеннің “Нефтяник” командалары қорғап жүрді. Сол жылдары өлке футболы тарихында пайда болған таланттардың ішінде ең жолы болғандары осы командалардың құрамында өнер көрсетті. Олар бүгінде есімдері футбол жанкүйерлері арасында аңызға айналған Қанат Галямов, Халит Джамалиденов, Мұрат Мұңбаев сияқты теңбіл доп тарландары еді. Бұл футболшылар шын мәнінде үлкен таланттар. Мысалы Қанат Галямов “Б” тобындағы командалар арасында еліміздің ең үздік жартылай қорғаушысы атағына ресми түрде ие болса, Халит Джамалиденов Грозныйдың “Терек” командасының құрамына шақырту алған жұлдызды шақтары болғанын екінің бірі біле бермесе керек. Кейін туған еліне қайта оралғасын Халит өлке футболына аянбай еңбек етіп құрметке бөленді. Қалалық партия комитетінің нұсқаушысы, Облыстық спорт басқармасының бастығы сияқты лауазымды қызметтерде жүрген шақтарында үлкен футболдың өлкемізге қонақтауына зор үлесін қосқан маман ретінде елге сыйлы жан. “Мұнайшы” стадионының директорлық қызметін атқарған шағында оны осы жағдайға дейін көтерген білікті басшы, облыстық футбол федерациясының президенті кезінде “Атырау” командасын өз қолымен құрушылардың бірі болғаны да ұмытыла бастады. Тарихтың өзі уақыт өте кім-кімнің де футбол алдындағы үлесін бөліп-бөліп беретін кез келер деп сенеміз... Сонда да айтатын көп әңгіме бар. Балықшы поселкесінде ертелі-кеш доп қуатын нара сирақтар арасына шыққан аса үлкен талант Мұрат Мұңбаев алғашқысында Жаңа-Өзеннің “Нефтяник” командасы құрамында жасындай жарқылдап бірден мамандар көзіне түсті. Көп кешікпей “А” тобындағы Қызылорданың “Қайсар” командасынан шақырту алып, он шақты жыл республика футбол жанкүйерлерінің көзайымы болды. Кейін “Қайсар”

командасының бастығы, ел біріншілігінде төреші, бас төреші, футбол одағының инспекторы, “Атырау” командасының аға жаттықтырушысы, бас жаттықтырушысы қызметтерін атқарып, қазақ футболына аянбай еңбек етті. Өлке футболы тарихында ерекше із қалдырған, әрине, “Прикаспиец” командасы болды. Спорттың ұжымдық түрлері ішіндегі алғашқы қарлығаш болған команда, 1980 жылы өмірге келіп, екі маусым бойы КСРО футбол біріншілігінде 7-аймақта өнер көрсетті. Алғашқы маусымда 20 команда ішінде 19-шы орынды иеленсе, 1981 жылы 19 команда ішінде 18-ші орында қалды. Команданың құрылуында көп еңбек сіңірген жерлесіміз Әлібек Амировтың есімін құрметпен атап кеткен жөн.

“Қайрат” командасының дайындық мектебінен өткен жас қақпашы үлкен футболда әртүрлі себептермен шеберлігін шындай алмады. Алматы қаласы футбол мектебінің түлегі. 1970, 1971, 1972-жылдары Алматы облысының «Табаксовхоз» командасы құрамында ойнаған. Одақ футболының «Алтын масак» жүлдесі жарысының жүлдегері. Кейін Алматының «АДК», Оралдың «Уралец», Читаның «СКА» командалары құрамында өнер көрсеткен. 1978 жылы елге келгесін «Прикаспиец» командасын құрып, одақ футболының екінші тобында алып шыққан. 1980-1981 жылдары СССР біріншілігінің екінші топ командаларының алтыншы аймағында өнер көрсеткен.

Алібек Шораұлы
Амиров

Команданың алғашқы маусымдағы құрамы төмендегідей болды:

Қақпашылар:

Александр Цыганов 36 ойын өткерді
Виктор Абакумов 1 ойын өткерген

Қорғаушылар:

Марат Қожақов 34
Дмитрий Златьев 32
Павел Сутягин 30 1-гол салған
Вячеслав Юмшанов 27

Михаил Абдулғазин 22 3-гол салған
Бертольд Малерт 20
Николай Бурмистров 13
Михаил Шолохов 8
Валерий Крючков 5
Василий Горностаев 3

Жартылай қорғаушылар:

Владимир Гладов 34 1-гол салған
Василий Севостьянов 33 6-гол салған
Ерлан Идрисов 17 1-гол салған
Азат Нилдібаев 17 1-гол салған
Владимир Турков 14 1-гол салған
Виктор Федулов 13 2-гол салған
Михаил Якубов 4
Бейбіт Доскеев 3
Руслан Мұхамедияров 3
Александр Лобанов 1

Шабуылшылар:

Қасымжан Мадиев 36 6-гол салған
Юрий Рахманкулов 22 2-гол салған
Иван Азовский 3 1-гол салған

Келер маусымға тыңғылықты дайындалуға қаржы қысымы және команданың бас демеушісі, облыстық кәсіподақ комитетінің, командадан құтылуға арналған іс қимылдары әсерінен жоспарланған шаралар іске аспай қалды. Қаржылы іргелі ұжымдар команданың көзге түскен шеберлерін өздеріне ауыстырып алғаны тағы бар. Василий Севостьянов, Азат Нилдібаев, Михаил Абдулғазин, Вячеслав Юмшанов, Бертольд Малерт, Василий Горностаев тағы басқалар басқа командалар құрамынан орын алды. Команданың 1981 жылғы құрамы және статистикалық көрсеткіштері төмендегідей:

Қақпашылар:

Александр Цыганов 19 ойын өткерген 46 доп жіберген
Игорь Тепляков 15 24

Қорғаушылар:

Анатолий Кузнецов 30
Марат Қожақов 30
Николай Бурмистров 28 4-гол салған

Павел Сутягин 24

Владимир Яковлев 22 3-гол салған

Дмитрий Златьев 18

Жартылай қорғаушылар:

Владимир Гладов 30 2-гол салған

Руслан Сулейманов 27 2-гол салған

Вячеслав Кузьмин 25

Владимир Турков 18 2-гол салған

Сергей Лутвинов 12

Шабуылшылар:

Қасымжан Мадиев 31 3-гол салған

Анатолий Лях 24 4-гол салған

Андрей Цымлянский 23 2-гол салған

Вадим Светенко 8

Исатай Киреев 6

Спорттың командалық түрінен алғашқы қарылғаш болған “Прикаспиец” командасы өлке спорт тарихында өшпес із қалдырды. Сол мезгілдегі команда басшылары Берік Тасырұлы Ералиевтің аға жаттықтырушы Әлібек Шораұлы Амировтың жаттықтырушы Юсуф Закерьяев есімдері футбол сүйер қауым арасында құрметпен аталуда. Сол 1982 жылдан кейін “аузы күйген, үріп ішеді” дегендей команда құру еш қолға алынбай қойды. Өлке спортында бокс, қайық есу, күрес түрлері болмаса, ұжымдық, командалық жағы жабулы жатты. 1999 жылы еліміздің премьер-министр лауазымына, жерлесіміз, Нұрлан Өтепұлы Балғынбаев келгесін сең қозғала бастады. Сол тұста облыс әкімі болып Иманғали Нұрғалиұлы Тасмағамбетовтың, қала әкімі болып Дүйсенбай Нұрбайұлы Тұрғановтың сайлануы да, нұр үстіне нұр болды. Нұрлан Өтепұлы Атырауға су спортының атақты маманы Тороповты, “қол добынан” ел құрамасының ойыншылары Оля Золина мен Лариса Сиротаны тәлімгерлікке жіберіп, Мұнай айыру зауыты арқылы жатар орын мен жалақы мәселесін шешіп берген, әкелік қамқорлығын өлке спортының шын жанашырлары ұмытпақ емес. Сол лекпен Атырауға волейбол шеберлері Владимир Семенович Запевалов, Жеңісбек Әкімжанұлы Мұхамбетжанов, Александр Сергеевич Мартинюктер келіп, 1999 жылы “Атырау” волейбол командасы дүниеге келді. Алғашқы маусымда-ақ, төртінші орынды

иеленген волейболшыларымыз содан кейінгі жылдарда үнемі жүлделі орындармен келеді. Ел чемпионы, Елбасы атындағы халықаралық турнирдің жеңімпазы, Азия құрлығы чемпиондар лигасының күміс жүлдегері, бес дүркін ел біріншілігінің күміс жүлдегері атақтары бар. Келер 2000 жылы футбол қолға алынып, өмірге “Ақ-жайық” командасы келді. Командаға бас жаттықтырушылыққа “Қайрат” командасында ойнап, футбол сүйер қауымға аты таныс болған Қайрат Айманов шақыртылды. Екінші жаттықтырушы болып атақты Бауыржан Баймұхамедов келді. Бірінші топтың батыс аймағында өнер көрсеткен “Ақ-жайық” Ақтөбенің “Ақтөбе-Ленто” командасымен бірдей 18 ұпай жинап, финалдық жолдамаға ие болды. Бірақ қалай болса солай жиналған команда финалдық төрттік арасында ең соңғы орында қалып қойды. Ақтөбе қаласында өткен финалдық ойындар қортындысымен “Ақтөбе-Ленто” командасы жоғарғы топқа жолдаманы иеленді. Одан бері ондаған жылдар өтіп, тарих шаңының астында қалып бара жатырған сол команда мүшелерінің аттарын атап, статистикалық көрсеткіштерін де бере кеткенді жөн санадым. “Ақ-Жайық” 2000 командасы құрамы төмендегідей:

Қақпашылар:

Сергей Суховерхов 8 ойында 9 доп жіберген

Сабыржан Қалиев 1 1

Игорь Николенко 1 3

Қорғаушылар:

Сабыржан Қалиев 1 ойын өткерген

Самат Шарипов 10 1-гол салған

Борис Швырков 10

Эльдар Бахтыбаев 8

Аманжан Күншығаров 4

Александр Кумышев 3

Александр Юртаев 3

Қайрат Айманов 2

Петр Ставцев 2

Жарғылай қорғаушылар:

Қайрат Абуов 9 ойында 3-гол салған

Марат Сарсенов 9 2

Қолдаш Есжанов 8

Сергей Майоров 8

Игорь Хегай 6

Асқар Джумағалиев 4

Алексей Бобров 3

Андрей Ваганов 3

Шабуылшылар:

Александр Максименко 10 ойында 2-гол салған

Василий Кошманов 9 3

Андрей Левандовский 4 2

Евгений Монаенко 4

Өмірбек Харесов 4

Руслан Мажитов 2

Роман Лукин 1

Тимур Сисенов 1

Бұл ойыншылардың көпшілігі еліміздің футбол сүйер қауымына таныс белгілі ойыншылар екені шындық еді. Тек олардың кейбіреуінің футболмен қоштасар кезі келген шақ болса, екіншілері жарақатарына байланысты өз командалары құрамында орын ала алмай жүрген кездеріне тап болған еді.

2001 ЖЫЛ – ТАРИХИ ЖЫЛ...

Қалай дегенде де спорттық жолмен жоғарғы топқа команда қоса алмайтынымыз белгілі болған соң, басшылар беделіне жүгініп 2001 жылы аламан бәйгеге “Атырау” деген атпен команда қостық. Команда басшылығына Нұрлан Отенұлы мен Дүйсенбай Нұрбайұлының жақсы таныстары белгілі футболшы, шебер жаттықтырушы Вант Абдулхамитұлы Талғаев шақыртылды. Атақты жаттықтырушы өзіне көмекке “Қайрат” командасы сапында бірге өнер көрсеткен үзеңгілес інілері Владимир Никитенко мен Юрий Коньковты ерте келді. Ұжымның бас директоры қызметіне ел футболына есімі таныс азамат, бір кездерде “Қайрат” командасының бастығы болған Амангелді Мақатовтың тағайындалуы да, оңынан шешілген істердің бірі еді. Іскер мамандардан тұратын басшылыққа Нұрлан Отенұлы Балғынбаев, қала әкімі Дүйсенбай Нұрбайұлы

Тұрғанов қаржылық көмектерін аямады. “Бір жағадан – бас, бір женнен-кол шығара білген” ұжым алғашқы біріншілікте-ақ айды аспаннан шығарып, күміс жүлдені иемденді. Бұрынғы жылдары ел біріншілігінде күміс жүлде түгелі командаларымыз Ақтөбенің, Алматының, Павлодардың, Қарағандының, Семейдің, Шымкент пен Тараздың футболшыларымен терезесі тең ойнай алады деген ой бастарына да келіп көрмеген мұнайшылар өлкесі футбол жанкүйерлері естері шыға қуанған жылдар болды. “Атырау” командасы өмірге келіп аламан бәйгеге қатысатын жампоз командалар сапынан орын алған сол 2001 жыл Қазақ футболының Еуропадан Азияға өтуге талпынған тарихи жылға тап болды. Сол жылдың желтоқсан айында УЕФА-ның штап үйінде жабық жасырын дауыспен Қазақстан осы қарт құрлық футболы одағына алынатын болып шешілді. Енді тек ФИФА-ның ресми ұлықсаты ғана керек еді. Оныншы ел біріншілігі 28 сәуірде бастау алып, 22 қазанда өз мәресіне жетті. Біріншілік сұрмергені болып, 30 доппен “Жеңіс” командасының шабуылшысы Арсен Тлехугов танылды. Біріншіліктің ең үздік ойыншысы ресми атағын да, Арсен өз қанжығасына байлаған жұлдызды жыл болды. Ел чемпионы атағына Астананың “Жеңіс” командасы ие болса, Кубок Алматының “Қайрат” командасына бұйырды. Осы біріншілікке 20 жыл үзілістен кейін тұңғыш қатыса отырып, күміс жүздеге ие болған “Атырау” командасы мамандар арасында үлкен баға алды. Сол жұлдызды құрам мүшелері мен статистикалық көрсеткіштерді бізге білген жөн:

“Атырау” 2001 жылдың елі:

Қақпашылар:

Олег Восковойников 31 ойында 14 доп жіберген

Виктор Раскулов 2 2

Қорғаушылар:

Дени Гайсумов 30 ойын өткерген

Бекболат Сейталиев 27 1-гол салған

Петр Анисим 25 2-гол салған

Сергей Пасько 22

Ерлан Джаугашев 10

Дмитрий Яковенко 3

Жартылай қорғаушылар:

Виталий Кицак 31 5

Куаныш Каракулов 31 4

Юрий Бордолимов 30

Диас Камелов 26 2

Азамат Ниязымбетов 19

Айдын Рахимбаев 2

Шабуылшылар:

Гурам Макаев 31 17

Серік Қошқаров 30 8

Рахман Асуханов 29 9

Руслан Идигов 15 5

Андрей Строенко 13

Чарьер Мухадов 4

Команда ел біріншілігінде 32 ойын өткізіп, соның 21 кездесуді жеңіспен аяқтады.

1 тур “Атырау” – “Маңғыстау” (Ақтау) 1-0 (Макаев)

2 тур команда бұл турға қатысқан жоқ

3 тур “Атырау” – “Ақтөбе” (Ақтөбе) 1-0 (Асуханов)

4 тур команда бұл турға қатысқан жоқ

5 тур “Жеңіс” (Астана) – “Атырау” 2-1 (Қошқаров)

6 тур “Тобыл” (Қостанай) – “Атырау” 1-0

7 тур “Атырау” – “Есиль-Богатырь” (П-Павловск) 1-2 (Кицак)

8 тур “Атырау” – “Есіл” (Көкшетау) 2-1 (Макаев-2)

9 тур “Елімай” (Семей) – “Атырау” 0-1 (Кицак)

10 тур “Восток-Алтын” (Өскемен) – “Атырау” 1-2 (Каракулов, Асуханов)

11 тур “Атырау” – “Экибастузец” (Екібастұз) 3-0 (Қошқаров-2, Макаев)

12 тур “Атырау” – “Иртыш” (Павлодар) 1-1 (Асуханов)

13 тур “Жетісу” (Талдықорған) – “Атырау” 1-3 (Асуханов, Қошқаров, Анисим)

14 тур “Тараз” (Тараз) – “Атырау” 0-1 (Кицак)

15 тур “Атырау” – “Шахтер” (Қарағанды) 3-0 (Макаев-2, Каракулов)

- 16 тур “Атырау” – “Қайрат” (Алматы) 1-0 (Қошқаров)
 17 тур “Достық” (Шымкент) – “Атырау” 0-0
 18 тур “Қайсар” (Қызылорда) – “Атырау” 0-0
 19 тур “Атырау” – “Достық 5-0 (Сейталиев, Каракулов, Мақаев-3)
 20 тур “Атырау” – “Қайсар” 2-0 (Асуханов, Мақаев)
 21 тур “Қайрат” – “Атырау” 1-1 (Қошқаров, Агабаев)
 22 тур “Шахтер” – “Атырау” 0-2 (Асуханов, Мақаев)
 23 тур “Атырау” – “Тараз” 4-1 (Мақаев-2, Камелов, Қошқаров)
 24 тур “Атырау” – “Жетісу” 2-1 (Қошқаров, Асуханов)
 25 тур “Әкибастузец” – “Атырау” 0-2 (Идигов, Мақаев)
 26 тур “Иртыш” – “Атырау” 0-0
 27 тур “Атырау” – “Восток” 1-0 (Идигов)
 28 тур “Атырау” – “Елімай” 6-1 (Идигов-2, Мақаев, Асуханов-2, Кицак,)
 29 тур “Есиль” – “Атырау” 0-1 (Каракулов)
 30 тур “Есиль-Богатырь” – “Атырау” 1-2 (Анисим, Мақаев)
 31 тур “Атырау” – “Тобол” 3-0 (Идигов, Асуханов, Кицак)
 32 тур “Атырау” – “Жеңіс” 0-0
 33 тур “Ақтобе-Ленто” – “Атырау” 1-0
 34 тур команда бұл турға қатысқан жоқ
 35 тур команда бұл турға қатысқан жоқ
 36 тур “Маңғыстау” – “Атырау” 1-1 (Мақаев)

2001 жылғы ел біріншілігі
 Жылдың қорытынды турнир кестесі

М	Команда және қала аттары	ойын	Ұ	Тен	Үс	ДОП	Ұпай
1	“Жеңіс” Астана	32	26	3	3	78-30	81
2	“Атырау” Атырау	32	21	7	4	53-16	70
3	“Есиль-Богатырь” Петропавловск	32	21	6	5	51-16	69
4	“Иртыш” Павлодар	32	17	9	6	48-22	60
5	“Қайрат” Алматы	32	15	7	10	42-33	52
6	“Тобол” Костанай	32	15	4	13	48-43	49
7	“Елімай” Семипалатинск	32	14	6	12	47-42	48
8	“Ақтобе-Ленто” Ақтобе	32	13	6	13	33-40	45

9	“Восток-Алтын” Усть-Каменогорск	32	13	5	14	42-43	44
10	“Есиль” Кокшетау	32	12	8	12	35-37	44
11	“Кайсар” Кызылорда	32	11	7	14	33-40	40
12	“Шахтер-Испат-Кармет” Караганда	32	10	10	12	31-37	40
13	“Экибастузец-НК” Экибастуз	32	10	7	15	30-49	37
14	“Жетысу” Галдыкорган	32	7	5	20	38-57	26
15	“Тараз” Тараз	32	6	3	23	26-57	21
16	“Достық” Шымкент	32	4	9	19	28-58	21
17	“Мангыстау” Актау	32	3	6	23	16-59	15

Маусымның сұрмергендері:

Арсен Глеухов (“Женис”) – 30 гол салған

Гурам Макаев (“Атырау”) – 17

Кайрат Аубакиров (“Елимай”) – 13

Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”) – 12

Руслан Иманкулов (“Шахтер-Испат-Кармет”) – 11

Маусымның 22 үздік футболшысы:

Қақпашылар: Юрий Новиков (“Иртыш”), Давид Лория (“Женис”).

Последние центральные защитники: Игорь Авдеев (“Есиль-Богатырь”), Дени Гайсумов (“Атырау”).

Оң қанаттағы қорғаушылар: Дмитрий Бяков (“Кайрат”), Денис Проскурин (“Елимай”).

Сол қанаттағы қорғаушылар: Ерлан Елеусинов (“Кайрат”), Сергей Тимофеев (“Есиль-Богатырь”).

Алдыңғы орталық қорғаушылар: Горан Драгичевич (“Кайрат”), Нурмат Мирзабаев (“Есиль-Богатырь”).

Орталық қорғаушылар: Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”), Кайрат Нурдаулетов (“Есиль-Богатырь”).

Оң қанаттағы жартылай қорғаушы: Диас Камелов (“Атырау”), Андрей Кучерявых (“Есиль-Богатырь”).

Сол қанаттағы жартылай қорғаушы: Андрей Карпович (“Иртыш”), Али Алиев (“Кайрат”).

Шабуылға әуес жартылай қорғаушы: Юрий Аксенов

(“Женис”), Серик Досманбетов (“Кайсар”)

Оң қанаттағы шабуылшы: Арсен Тлехугов (“Женис”),
Гурам Макаев (“Атырау”)

Сол қанаттағы шабуылшы: Алибек Булешев (“Кайрат”),
Валерий Гаркуша (“Тобол”)

Жылдың үздік футболшысы: Арсен Тлехугов (“Женис”)

Жылдың үздік жаттықтырушысы: Ваит Талгаев (“Атырау”)

Маусым ашқан футболшы: Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”)

2002 ЖЫЛ 11-ШІ ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Қазақ елі футбол жанкүйерлерінің 11 жыл күткен жақсылығы, осы 2002 жылдың 25-ші сәуірінде іске асты. Швецияның астанасы Стокгольм қаласында өткен УЕФА конгресінде “Қазақ футболы Еуропаға кош келдіңіздер”, – деген жылы сөз айтылды. Сөйтіп, Қазақстан УЕФА-ның 52-ші мүшесі болып қабылданды. Осы тарихи жылы Астананың “Жеңісі”, Атыраудың “Атырауы” және Алматының “Қайраты” футбол тарихында тұңғыш рет Европа құрлығы футболшының үлкен беделге ие болған жарыстары “чемпиондар лигасына”, УЕФА кубоктарына қатысты. Еліміздің ұлттық құрамасының тізгінін ресейлік атакты маман Леонид Пахомов ұстады. Чемпиондар лигасының жеребесіне сай, ел чемпионы “Жеңіс” Молдавияның “Шериф” футбол командасына түсіп, екі кездесу қорыңдысымен жарысты жалғастыру мүмкіншілігінен айырылды.

“Шериф” – “Жеңіс” 2-1 (Ловчев, Прыганок, Тархнишвили)

“Жеңіс” – “Шериф” 3-2 (Тлехугов, Ловчев, Клишин, Борен, Нестерук)

УЕФА кубогі жолындағы жарысқа қатынасқан “Атырау” командасының да алғашқы сынақтан ақ жолы болмай, жерге қаратты.

“Атырау” – “Матадор” (Словакия) 0-0

“Матадор” – “Атырау” 2-0 (Брешка, Стрба)

УЕФА кубогі жолындағы екінші өкіліміз “Қайрат” командасының еншісіне Европаның атакты футбол клубтарының бірі Югославияның “Црвена Звезда” командасы тап болып, өз дегендеріне қиналмай-ақ қол жеткізді.

“Қайрат” – “Црвена звезда” 0-2 (Богданович, Мрджа)

“Црвена звезда” – “Қайрат” 3-0 ()

Ел біріншілігі 28 сәуірде басталып, 24 қазанда аяқталды. Ел біріншілігінің сұрмергені атағын “Шахтер” командасының шабуылшысы Евгений Лунев-16 доппен жеңіп алды. Біріншіліктің ең үздік ойыншысы ресми атағын “Жеңіс” командасының жартылай қорғаушысы Евгений Ловчев иемденді. Біріншілік ойындарында көрермендердің қатысы орташа есеппен 5114 адамға шақ болды. Ел чемпионы Павлодардың “Иртыш” командасы болса, Кубок Астананың “Жеңіс” командасының қанжығасына байланды.

“Атырау” футбол командасы – 2002

Қақпашылар:

Олег Восковойников 29 ойында 12 доп жіберген

Виктор Раскулов 5 5

Александр Петухов 2 5

Қорғаушылар:

Сергей Пасько 26 ойын өткерген

Бекболат Сейталиев 28

Петр Анисим 211 гол салған

Сұлтан Абильдаев 20 1

Иван Карпонай 14 3

Виктор Ушаков 10

Игорь Горячев 10

Ерлан Джаугашев 3

Вадим Таловеров 1

Жартылай қорғаушылар:

Виталий Кицак 31 ойында 11 гол салған

Юрий Бордолимов 31

Куаныш Каракулов 26 5

Вячеслав Соболев 9

Диас Камелов 2

Сакен Шомаев 2

Шабуылшылар:

Рахман Асуханов 31 1

Гурам Макаев 24 3
Реджепмурад Агабаев 21 7
Игорь Юрин 21 3
Владимир Гуртуев 19 3
Олег Киримов 15 2
Дмитрий Галич 11 1
Денис Родионов 5

“Атырау” футбол клубының осы біріншіліктегі ойындарының статистикалық көрсеткіштері төмендегідей:

- 1 тур “Елімай” – “Атырау” 1-1 (Каракулов)
- 2 тур “Восток” – “Атырау” 0-1 (Каракулов)
- 3 тур “Атырау” – “Шахтер” 1-0 (Карпонай)
- 4 тур “Атырау” – “Иртыш” 1-0 (Карпонай)
- 5 тур Команда бұл турға қатынасқан жоқ
- 6 тур “Атырау” – “Қайсар” 2-0 (Каракулов, Галич)
- 7 тур “Ақтөбе-Ленто” – “Атырау” 1-0
- 8 тур “Атырау” – “Қайрат” 1-0 (Кицак)
- 9 тур “Атырау” – “Есиль Богатырь” 1-0 (Макаев)
- 10 тур “Атырау” – “Есиль” 2-0 (Каракулов, Абилдаев)
- 11 тур “Жеңіс” – “Атырау” 1-1 (Кицак)
- 12 тур “Тобол” – “Атырау” 1-0
- 13 тур “Атырау” – “Тобол” 2-0 (Кицак, Агабаев)
- 14 тур “Атырау” – “Жеңіс” 1-0 (Карпонай)
- 15 тур “Есиль” – “Атырау” 0-1 (Гуртуев)
- 16 тур “Есиль-Богатырь” – “Атырау” 1-3 (Агабаев, Макаев, Кицак)
- 17 тур “Қайрат” – “Атырау” 0-0
- 18 тур “Атырау” – “Ақтөбе Ленто” 1-0 (Каракулов)
- 19 тур “Қайсар” – “Атырау” 1-2 (Асуханов, Кицак)
- 20 тур Команда бұл турға қатынасқан жоқ
- 21 тур “Иртыш” – “Атырау” 4-0
- 22 тур “Шахтер” – “Атырау” 4-3 (Гуртуев, Юрин-2)
- 23 тур “Атырау” – “Восток” 1-0 (Гуртуев)
- 24 тур “Атырау” – “Елімай” 3-0 (Макаев, Агабаев, Анисим)

Осы жылы біріншілік жаңа жобамен өткізілген болатын.

Турнир кестесіндегі алдыңғы алты команда бөлініп жүлделі орындарды сарапқа салса, соңғы алты команда төменгі топқа түсіп қалмау үшін, жан алысып жан беріскен ойындарға қатысты.

- 1 тур "Шахтер" – "Атырау" 1-1 (Киримов)
- 2 тур "Атырау" – "Иртыш" 0-0
- 3 тур "Атырау" – "Ақтобе Ленто" 2-1 (Киримов, Агабаев)
- 4 тур "Жеңіс" – "Атырау" 1-0
- 5 тур "Атырау" – "Тобол" 2-0 (Кицак, Агабаев)
- 6 тур "Тобол" – "Атырау" 1-0
- 7 тур "Атырау" – "Жеңіс" 2-0 (Юрин, Кицак)
- 8 тур "Ақтобе-Ленто" – "Атырау" 1-0
- 9 тур "Иртыш" – "Атырау" 2-2 (Агабаев, Кицак)
- 10 тур "Атырау" – "Шахтер" 4-1 (Агабаев, Кицак -3)

Футболдан 2002 жылғы ел біріншілігі
Жылдың қорытынды турнир кестесі
1-6 орындар үшін

М	Команда, город	И	В	П	П	Мячи	Очки
1	"Иртыш" Павлодар	32	21	8	3	63-14	71
2	"Атырау" Атырау	32	19	6	7	43-22	63
3	"Тобол" Костанай	32	15	7	10	45-43	52
4	"Жеңіс" Астана	32	14	10	8	40-23	52
5	"Ақтобе-Ленто" Ақтобе	32	13	7	12	37-40	46
6	"Шахтер" Караганда	32	11	10	11	45-39	43

7-12 орындар үшін

М	Команда және қала аттары	о	ү	і	үс	доп	Ұпай
1	"Кайрат" Алматы	32	13	7	12	41-36	46
2	"Еділмай" Семейтағинск	32	11	6	15	33-51	39
3	"Есиль-Боғатыры" Петропавловск	32	10	7	15	31-35	37
4	"Кайсар" Қызылорда	32	10	2	20	31-55	32
5	"Восток-Алтын" Усть-Каменогорск	32	10	2	20	27-47	32
6	"Есиль" Кокшетау	32	6	6	20	25-56	24

Маусымның сұрмергендері:

Евгений Лунев ("Шахтер") – 16 гол

Александр Шатских ("Иртыш") – 13

Мурат Тлешев ("Шахтер") – 13

Алибек Булешев (“Кайрат”) – 13

Маусының 22 үздік футболшылары:

Қақпашылар:

Юрий Новиков (“Иртыш”), Евгений Набойченко (“Кайрат”)

Артқы орталық қорғаушылар:

Февзи Давлетов (“Иртыш”), Юрий Бордолимов (“Атырау”)

Оң қанаттағы қорғаушы:

Айдар Құмиебеков (“Кайрат”), Бекболат Сейталиев (“Атырау”)

Сол қанаттағы қорғаушы:

Сергей Тимофеев (“Иртыш”), Қуаныш Карақұлов (“Атырау”)

Алдыңғы орталық қорғаушылар:

Нурмат Мирзабаев (“Иртыш”), Игорь Авдеев (“Женис”)

Орталық жартылай қорғаушылар:

Евгений Ловчев (“Женис”), Фархадбек Ирнеметов (“Иртыш”)

Оң қанаттағы жартылай қорғаушылар:

Дмитрий Бяков (“Кайрат”), Сергей Калабухин (“Иртыш”)

Сол қанаттағы жартылай қорғаушылар:

Серик Жейлимбаев (“Иртыш”), Кайрат Аширбеков (“Актобе-Ленто”)

Шабуылға әуес жартылай қорғаушылар:

Кайрат Нурдаулетов (“Иртыш”), Виталий Кицак (“Атырау”)

Оң қанаттағы шабуылшы:

Евгений Лунев (“Шахтер”), Александр Шатких (“Иртыш”)

Сол қанаттағы шабуылшы:

Олег Литвиненко (“Едимай”/“Женис”), Мурат Теленев (“Шахтер”)

Футбол маусымының лауреаттары:

Үздік футболшы: Евгений Ловчев (“Женис”)

Үздік қақпашы: Юрий Новиков (“Иртыш”)

Үздік жартылай қорғаушы: Сергей Тимофеев (“Иртыш”)

Үздік артқы орталық қорғаушы: Кайрат Нурдаулетов (“Иртыш”)

Қазақстан біріншілігіндегі сегізінші үздік футболшы:

Нилтон Перейра Мендес (“Женис”)

Үздік жағтықтырушы: Дмитрий Огай (“Иртыш”)

Маусым ашқан футболшы: Фархадбек Ирнеметов (“Иртыш”)

Үздік футбол төрешісі: Сергей Цареградский

Әйелдер арасындағы үздік футболшы: Мария Ялова (“Алма-КТЖ”)

Футзалдағы үздік футболшы: Александр Бондарев (“Жигиттер”)
Футбол тақырыбын жазатын үздік журналист:
Тимур Камашев (агентство “Хабар”)

2003 ЖЫЛ 12-ШІ ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Жаңа маусымға “Атырау” командасы үлкен өзгерістермен келген еді. Өйткені Грозный қаласының “Терек” командасынан шақырту алған. Ваит Абдулхамитұлы Талғаев өз көмекшілері Владимир Никитенко және Юрий Коньковты ертіп, Ресей біріншілігінің бірінші тобында өнер көрсететін қандастарына көмекке аттанған-ды. Осы сәтте команда басшыларының жайбасарлығын пайдаланып, Олег Воскобойников, Гурам Макаев, Рахман Асуханов, Виктор Раскулов, Виталий Кицак, Александр Петухов, Юрий Бордолимов, Игорь Юрин, Диас Камелов, Олег Киримов сияқты жампоз футболшылар, басқа командалардан орын алып үлгерген еді. Команда тізгініне ие болған Александр Голоколосов өз отаны Украинадан көптеген жаңа ойыншылар әкеліп қосты. Ел чемпионы атағын Павлодардың “Иртыш” командасы жеңіп алды. Кубок иегері болып, Алматының “Қайрат” командасы аталды. Сұрмергендер көшін осы жылы Қарағанды футболшының аса талантты өкілі Андрей Финонченко бастады. Оның еншісінде 18 доп болған еді.

“Атырау” командасы ойыншыларының 2003 жылғы статистикалық көрсеткіштері төмендегідей:

Қақпашылар: Вадим Деонас 31 ойында 40 доп жіберді

Қорғаушылар:

Виталий Ушаков 30 ойында 2 гол салған

Игорь Горячев 25 1

Вячеслав Соболев 25

Бекболат Сейталиев 13

Петр Анисим 8

Константин Истомин 1

Жартылай қорғаушылар:

Сергей Костюк 30 ойында 6 гол салған

Жігер Кукеев 29 1

Қуаныш Қарақұлов 28 3

Вячеслав Еремеев 26 3
Андрей Фоший 25 2
Леван Баджелидзе 14 2
Александр Собкович 12 1
Марко Фирипович 11
Виталий Вихлянов 2

Шабуылшылар:

Реджепмурад Агабаев 28 ойында 14 гол соққан
Владимир Гуртуев 22 3
Денис Родионов 21 4
Серік Қошқаров 19
Сергей Лобадовский 12 1
Давид Джанашия 6 2
Лесбек Досымов 2

2003 жылғы 12 ел біріншілігінде “Атырау” командасының қатысуымен өткен ойындардың статистикалық көрсеткіштері төмендегідей:

- 1 тур “Атырау” – “Есиль” (Көкшетау) 2-0 (Агабаев-2)
- 2 тур “Атырау” – “Есиль-Богатырь” 0-1
- 3 тур “Ақтөбе Ленто” – “Атырау” 2-0
- 4 тур “Батыс” (Орал) – “Атырау 1-0
- 5 тур Команда бұл турға қатысқан жоқ
- 6 тур Команда бұл турға қатысқан жоқ
- 7 тур “Атырау” – “Жетісу” 3-2 (Агабаев, Гуртуев, Еремеев)
- 8 тур “Атырау” – “Тараз” 4-1 (Агабаев, Кукеев, Костюк-2)
- 9 тур “Ордабасы” – “Атырау” 1-2 (Гуртуев, Ушаков)
- 10 тур “Қайсар” – “Атырау” 2-3 (Еремеев, Агабаев, Костюк)
- 11 тур “Атырау” – “Шахтер” 3-2 (Агабаев-2, Родионов)
- 12 тур “Атырау” – “Қайрат” 1-1 (Қарақұлов)
- 13 тур “Восток” – “Атырау” 0-2 (Агабаев, Костюк)
- 14 тур “Елімай” – “Атырау” 0-0
- 15 тур “Атырау” – “Экибастузец” 1-0 (Фоший)
- 16 тур “Атырау” – “Иртыш” 1-2 (Агабаев)
- 17 тур “Тобыл” – “Атырау” 1-1 (Костюк)
- 18 тур “Жеңіс” – “Атырау” 1-0
- 19 тур “Атырау” – “Жеңіс” 3-1 (Қарақұлов, Агабаев, Джанашия)
- 20 тур “Атырау” – “Тобыл” 1-3 (Джанашия)
- 21 тур “Иртыш” – “Атырау” 5-1 (Қарақұлов)
- 22 тур “Экибастузец” – “Атырау” 1-2 (Агабаев, Лободовский)

- 23 тур “Атырау” – “Елімай” 1-0 (Баджелидзе)
 24 тур Бұл турға команда катынаскан жоқ
 25 тур “Қайрат” – “Атырау” 2-1 (Костюк)
 26 тур “Шахтер” – “Атырау” 1-0
 27 тур “Атырау” – “Қайсар” 2-1 (Агабаев, Фошій)
 28 тур “Атырау” – “Ордабасы” 1-1 (Агабаев)
 29 тур “Тараз” – “Атырау” 1-0
 30 тур “Жетісу” – “Атырау” 2-0
 31 тур Бұл турға команда катынаскан жоқ
 32 тур “Атырау” – “Восток” 3-1 (Баджелидзе, Родіонов-2)
 33 тур “Атырау” – “Батыс” 3-1 (Ушаков, Агабаев, Родіонов)
 34 тур “Атырау” – “Ақтобе Ленто” 1-1 (Горячев)
 35 тур “Есіль Богатырь” – “Атырау” 2-3 (Собкович, Гуртуев, Еремеев)
 36 тур “Есіль” – “Атырау” Көкшетау командасының біріншіліктен шығып қалуына байланысты 0-3 есебімен техникалық жеңіс Атырау командасына берілді.

2003 жылдың қорытынды турнир кестесі

М	Команданың және қаланың аты	О	Ұ	Т	ҰС	доп	Ұпай
1	“Ирғыш” Павлодар	32	25	3	4	59-20	78
2	“Тобол” Қостанай	32	24	4	4	55-19	76
3	“Жеңіс” Астана	32	20	4	8	65-33	64
4	“Атырау” Атырау	32	16	5	11	48-42	53
5	“Ақтобе-Ленто” Ақтобе	32	13	12	7	40-29	51
6	“Ордабасы” Шымкент	32	15	4	13	33-29	49
7	“Қайрат” Алматы	32	14	7	11	51-42	49
8	“Жетісу” Талдықорған	32	14	6	12	46-38	48

9	“Енймай” Семипалатинск	32	12	7	13	35-35	43
10	“Шахтер” Караганда	32	10	12	10	37-29	42
14	“Жеңіл-Богатырь” Петропавловок	32	10	6	16	42-53	36
12	“Тараз” Тараз	32	10	4	18	35-45	34
13	“Кайсар” Кызылорда	32	9	7	16	26-42	34
11	“Восток” Усть-Каменогорек	32	8	8	16	34-46	32
15	“Екпбастузен” Экпбастуз	32	8	4	20	30-56	28
16	“Батыс” Уралск	32	8	2	22	25-74	26
17	“Жеңіл” Кокшетау	32	4	9	19	13-42	15

Маусымның сүрмергендері:

Андрей Фишонченко (“Шахтер”) - 18 гол

Нурбол Жумаскалин (“Тобол”) - 16

Александр Шатских (“Жеңіл”) - 14

Редженмурат Агабаев (“Атырау”) - 14

Маусымның 22 үздік футболшысы:

Қақпашылар:

Сергей Новиков (“Иртыш”)

Александр Наумов (“Тобол”)

Сергей Александров (“Тараз”)

Самат Смаков (“Енймай”)

Олег Лотов (“Тобол”)

Оң қапалтағы қорғаушылар:

Айдар Құмбебеков (“Иртыш”)

Максим Самченко (“Актобе-Ленто”)

Сол қапалтағы қорғаушылар:

Сергей Тимофеев (“Иртыш”)

Олег Собиров (“Ордабасы”)

Артқы орталық қорғаушылар:

Игорь Солошенко (“Шахтер”)

Ренат Абдулин (“Восток”)

Орталық жартылай қорғаушылар:

Андрей Богомолов (“Елимай”)

Алексей Косолапов (“Тобол”)

Оң қанаттағы жартылай қорғаушылар:

Константин Котов (“Тобол”)

Юрий Аксенов (“Женис”)

Сол қанаттағы жартылай қорғаушылар:

Серик Жейлитбаев (“Иртыш”)

Данияр Муканов (“Тобол”)

Шабуылға әуес жартылай қорғаушылар:

Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”)

Юрий Шуканов (“Кайрат”)

Оң қанаттағы шабуылшылар:

Андрей Финонченко (“Шахтер”)

Арсен Тлехугов (“Кайрат”)

Сол қанаттағы шабуылшылар:

Алибек Булешев (“Кайрат”)

Юрий Звонаренко (“Жетысу”)

Футбол маусымының лауреаттары:

Үздік футболшы: Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”)

Үздік қақпашы: Юрий Новиков (“Иртыш”)

Үздік қорғаушы: Игорь Солошенко (“Шахтер”)

Үздік жартылай қорғаушы: Андрей Богомолов (“Елимай”)

Үздік шабуылшы: Алибек Булешев (“Кайрат”)

Суперлига сұрмергені: Андрей Финонченко (“Шахтер”)

Үздік жаттықтырушы: Евгений Кузнецов (Футбольная школа молодежи, Алматы)

Үздік төреші: Павел Салий

2004 ЖЫЛ 13-ШІ ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Көктем қарылғашымен қатар келетін ел біріншілігін “Атырау” командасы жанкүйерлері күдікпен қарсы алды. Өйткені жылдан жылға шегініп келе жатқан ұжымнан тағы да бірнеше мықты ойыншылар кетіп қалған еді. Қақпашы Вадим Деонас Киевтің “Арсеналь” командасы құрамынан барып орын алды. Қорғаушылар Бекболат Сейталиев, Петр Анисим, Игорь Горячев, команда капитаны Виталий Ушаков, Қуаныш Қарақұлов, Серік Қошқаров сияқты команда құрылғаннан бері келе жатқан ойыншылар мұнайлы астанамен қоштасты. Кеткен қақпашылар орнына Киевтің “Динамо” командасының дайындық мектебін бітірген Александр Григоренко мен оның отандасы Сергей Сарана келді. Сол сияқты Украинадан қорғаушылар Сергей Зайцев, Сергей Осадчий, Сергей Ключик, Андрей Ерохин командаға қабылданды. Түркімендердің ұлттық құрама командасының мүшесі Омар Бердыев көмекке келді. Солай бола тұрғанмен, белгісіз себептермен команда қаржы қыспағына түсті. Команданың бас демеушісі “Эмбімұнай газ” Акционерлік қоғамының көмегі ғана ұжымды сақтап қалды десек артық болмас. Сондай-ақ футбол клубының тете-президенті Мәлік Теміртасұлы Ұнғалиевтің жеке қаржысын шаша жүріп, атқарған орасан зор еңбегі команданы турнир кестесінің бесінші сатысында ұстап қалды. Сол жылдардағы клубтың қаржылық мүмкіншілігі 1 млн. 200 мың АҚШ долларын құраған екен. Бұл бүгінгі таңдағы қаржы көлемінен 5-6 есе кіші болатын. “Қалауын тапса, қар жанады” — дегендей команда басшыларының сол мезгілдегі ерен еңбегі ескерусіз қалды. Алдыңғы жылдардың былықтары ашылып, команда басына қара бұлт түйіліп, орасан зор қаржыны талан-таражға салғаны үшін, бұрынғы тете-президенті Артур Шибалаев шартты түрде сот үкімін алған шырғалаң жыл еді ғой. Міне, осындай кезеңде команда басында Мәлік Ұнғалиевтай азаматтың болуы ғана ұжымды сақтап қалған еді.

“Атырау” футбол клубы 2004 жылда

Қақпашылар:

Александр Григоренко 20 ойында 21 доп жіберген Сергей Сарана 18 10

Қорғаушылар:

Сергей Зайцев 35 ойында 4 гол салған

Омар Бердыев 24 2

Сергей Осадчий 35 1

Анатолий Артемьев 1

Андрей Ерохин 33 1

Қайрат Баймаханов 22

Жартылай қорғаушылар:

Сергей Ключик 36 2

Сергей Костюк 32 6

Леван Баджелидзе 11

Вячеслав Еремеев 34 14

Қайрат Ершеев 26

Сакенжан Шомаев 1

Азат Утеушов 5

Арман Елюпов 5

Андрей Фоций 31 1

Шабуылшылар:

Реджепмурад Агабаев 5 2

Владимир Гуртуев 35 8

Денис Родионов 33 3

Лесбек Досымов 12

Мирослав Немец 18 5

Бауыржан Мазбаев 11

2004 жылғы біріншілік ойындары төмендегідей нәтижелер әкелген

1 тур “Атырау” – “Жеңіс” 2-0 (Бердыев, Костюк)

2 тур “Атырау” – “Шахтер” 1-1 (Гуртуев)

3 тур “Тобол” – “Атырау” 1-1 (Родионов)

4 тур “Есиль Богатырь” 0-0

5 тур “Атырау” – “Екибастузец” 0-0

- 6 тур “Атырау” – “Иртыш” 1-0 (Гуртуев)
- 7 тур “Жетісу” – “Атырау” 2-3 (Агабаев-2, Еремеев)
- 8 тур “Қайрат” – “Атырау” 1-1 (Костюк)
- 9 тур “Ордабасы” – “Атырау” 1-1 (Еремеев)
- 10 тур “Тараз” – “Атырау” 1-0
- 11 тур “Атырау” – “Окжетпес” 3-1 (Гуртуев, Зайцев, Родионов)
- 12 тур команда бұл турға қатысқан жоқ
- 13 тур “Восток” – “Атырау” 2-2 (Гуртуев, Зайцев)
- 14 тур “Семей” – “Атырау” 0-1 (Гуртуев)
- 15 тур “Атырау” – “Қайсар” 3-1 (Еремеев, Зайцев, Костюк)
- 16 тур “Атырау” – “Ақжайық” 2-1 (Фоший, Еремеев)
- 17 тур “Алма-Ата” – “Атырау” 0-1 (Костюк)
- 18 тур “Яссы-Сайрам” – “Атырау” 4-1 (Костюк)
- 19 тур “Атырау” – “Ақтөбе Ленто” 0-0
- 20 тур “Атырау” – “Яссы-Сайрам” 1-0 (Еремеев)
- 21 тур “Атырау” – “Алма-Ата” 3-0 (Еремеев, Ерохин, Немец)
- 22 тур “Ақжайық” – “Атырау” 0-1 (Немец)
- 23 тур “Қайсар” – “Атырау” 0-0
- 24 тур “Атырау” – “Семей” 2-0 (Еремеев-2)
- 25 тур “Атырау” – “Восток” 1-0 (Гуртуев)
- 26 тур Бұл турға команда қатынаспаған жоқ
- 27 тур “Окжетпес” – “Атырау” 0-0
- 28 тур “Атырау” – “Тараз” 4-2 (Зайцев, Бердыев, Немец, Костюк)
- 29 тур “Атырау” – “Ордабасы” 2-0 (Гуртуев, Немец)
- 30 тур “Атырау” – “Қайрат” 2-0 (Немец, Еремеев)
- 31 тур “Атырау” – “Жетісу” 2-0 (Еремеев -2)
- 32 тур “Екибастұзец” – “Атырау” 4-0
- 33 тур “Иртыш” – “Атырау” 0-0
- 34 тур “Ақтөбе Ленто” – “Атырау” 1-0
- 35 тур “Атырау” – “Есиль Богатырь” 2-1 (Осадчий, Родионов)
- 36 тур “Атырау” – “Тобол” 4-1 (Ключик, Еремеев-2, Гуртуев)
- 37 тур “Шахтер” – “Атырау” 5-0
- 38 тур “Жеңіс” – “Атырау” 1-2 (Еремеев, Ключик)

Осы жылы “Атырау” футбол командасы Кубок ойындарына қатынасып жартылай финалға дейін жетті. Бұл клуб тарихындағы ең үздік көрсеткіш.

1/16 финалдық ойын.

“Атырау” – “Мұнайлы” (Атырау) 2-1 (Турдыев, Баймаханов, Досымов)

1/8 финалдық ойыны

“Атырау” – “Оқжетпес” 4-2 (Гуртуев, Еремеев -2, Костюк)

1/4 финал ойындары

“Железнодорожник” (Алматы) – “Атырау” 0-3 (Осадчий, Гуртуев, Досымов)

“Атырау” – “Железнодорожник” 2-0 (Еремеев, Досымов)

S ойындары

“Атырау” – “Тараз” 1-0 (Родионов)

“Тараз” – “Атырау” 3-0

Футболдан 2004 жылғы ел біріншілігі
Маусым 3 сәуірде бастау алып – 2 қарашада аяқталды

Футбол маусымының қорытынды турнир кестесі

М	Команда мен қаланың аты	О	Ұ	Т	ҰС	ДОП	ҰПАЙ
1	“Кайрат-Алматы КТЖ” Алматы	36	25	8	3	70-21	83
2	“Иртыс” Павлодар	36	24	7	5	56-16	79
3	“Тобол” Костанай	36	22	11	3	87-27	77
4	“Ақтобе-Ленто” Ақтобе	36	22	8	6	52-19	74
5	“Атырау” Атырау	36	20	11	5	49-31	71
6	“Есиль-Боғатырь” Петропавловск	36	18	5	13	53-40	59
7	“Тараз” Тараз	36	16	11	9	35-23	59
8	“Екибастузец” Экибастуз	36	17	7	12	42-27	58
9	“Шахтер” Караганда	36	16	9	11	44-28	57
10	“Женис” Астана	36	15	6	15	45-44	48*
11	“Оқжетпес” Кокшетау	36	10	13	13	26-39	43
12	“Восток” Усть-Каменогорск	36	11	7	18	42-54	40
13	“Ордабасы” Шымкент	36	11	7	18	37-43	40
14	“Жетісу” Талдықорған	36	11	7	18	34-55	40

15	“Яссы-Сайрам” Южно-Казахстанская область	36	9	8	19	30-49	35
16	“Кайсар” Кызылорда	36	9	4	23	24-61	31
17	“Акжайык” Уралыск	36	7	4	25	24-83	25
18	“Алма-Ата” Алматы	36	4	8	24	22-53	20
19	“Семей” Семипалатинск	36	4	1	31	25-84	13

* “Женис” футбол командасынан үш ұпай шегертілген

Маусымның сурмергендері:

Улугбек Бакаев (“Тобол”) - 22

Арсен Тлехугов (“Кайрат-Алматы КТЖ”) - 22

Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”) - 19

Максим Низовцев (“Тобол”) - 17

Маусымның 22 үздік футболшысы:

Қақпашылар: Юрий Новиков (“Иртыш”), Андрей Морев (“Екибастузец”)

Орталық қорғаушылар: Самат Смаков (“Кайрат-Алматы КТЖ”), Игорь Авдеев (“Женис”)

Оң қанаттағы қорғаушылар: Айдар Кумисбеков (“Иртыш”), Петр Бадло (“Тобол”)

Сол қанаттағы қорғаушылар: Фархадбек Ирисметов (“Иртыш”), Кайрат Утабаев (“Кайрат-Алматы КТЖ”)

Алдыңғы орталық қорғаушылар: Борис Поляков (“Актобе-Ленто”), Игорь Солошенко (“Шахтер”)

Орталық жартылай қорғаушылар: Андрей Карпович (“Кайрат-Алматы КТЖ”), Алексей Косолапов (“Тобол”)

Оң қанаттағы жартылай қорғаушылар: Улугбек Асанбаев (“Кайрат-Алматы КТЖ”), Сергей Костюк (“Атырау”)

Сол қанаттағы жартылай қорғаушылар: Максим Низовцев (“Тобол”), Серик Жейлитбаев (“Иртыш”)

Шабуылға әуес жартылай қорғаушылар: Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”), Вячеслав Еремеев (“Атырау”)

Оң қанаттағы шабуылшылар: Улугбек Бакаев (“Тобол”), Арсен Тлехугов (“Кайрат-Алматы КТЖ”)

Сол қанаттағы жартылай қорғаушылар: Алибек Булешев

(“Кайрат-Алматы КТЖ”), Мурат Тлешев (“Иртыш”)

Маусым лауреаттары:

Үздік қақпашы: Юрий Новиков (“Иртыш”)

Үздік қорғаушы: Самат Смаков (“Кайрат-Алматы КТЖ”)

Үздік жартылай қорғаушы: Андрей Карпович (“Кайрат-Алматы КТЖ”)

Үздік шабуылшы: Алибек Булешев (“Кайрат-Алматы КТЖ”)

Үздік футболшы: Самат Смаков

Үздік жаттықтырушы: Алексей Петрушин (“Кайрат-Алматы КТЖ”).

2005 ЖЫЛ НЕМЕСЕ 14 ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Жаңа маусым қаңтар айының басында Алматы қаласындағы оқу жаттығу жиынынан басталды. Команда құрамында алғашқы күндерден бастап, Одесса футболының түлегі Александр Мочуляк, Ивано-Франковскінің “Спартак” командасының қорғаушысы Виктор Кравченко, Украина футболының түлектері Юрий Гура, Антон Оганесов, Игорь Швыдко сияқты футболшылар қосылды. Кейін Турция жерінде екі оқу жаттығу жиынын өткізіп, жаңа маусымды бастады. Команда құрамынан әртүрлі себептермен қақпашы Сергей Сарана Қарағандының “Шахтер” командасына, жартылай қорғаушы Азат Утеушов Талдықорғанның “Жетісу” командасына, қорғаушы Сергей Осадчий Петропавловскінің “Есиль-Богатырь” командасына, жартылай қорғаушы Андрей Фоций Көкшетаудың “Оқжетпес” командасына, шабуылшы Владимир Гуртуев Тараздың “Тараз” командасына ауысып кетті. Маусым басталар алдында командамызды Словакиядан келген қақпашы Ян Зольна, болгар футболшылары Стефан Дончев пен Васил Киров, Украиналық футболшы Максим Берлизев, бразилиялық футболшы Фернандо Жозе де Силва, камерун футболшысы Фомен Нджехан толықтырды. Бұл маусым “Атырау” футбол клубының құлдырау кезеңінің алғашқы баспалдағы еді. Маусымды өте нашар бастаған командадан 21 мамыр күні

бас жаттықтырушы Александр Голоколосов қуылды. Осы уақыттан бастап 12 маусым орталығында бас жагтықтырушы міндетін Мұрат Мұңбаев атқарды. 12 маусымда команданы ел құрамасының бас жаттықтырушысы міндетін атқарып жүрген Сергей Тимофеев қабылдап алды. Қазақ футболының тарихына есімін мәңгілікке қалдырған

С. Тимофеев тамаша футболшы еді... бірақ өте нашар жагтықтырушы болып шықты. Ол басшылық еткен жылдары Қазақстан ұлттық құрамасы да, “Атырау” командасы да, ескекеіз кайык секілді, желдің бағытына ғана бағынды...

Команда ел біріншілігін 10 орынмен аяқтады. Маусымның сұрмергендер тізімін “Иртыш” командасының шабуылшысы Мұрат Тлешов бастады. Осы көштің ішінде 7 доп соккан “Атырау” командасының жартылай қорғаушысы Сергей Костюктың болуы көңілге демеу болған оң істердің бірі еді...

“Атырау” командасының осы маусымдагы статистикалық көрсеткіштері төмендегідей:

Қақпашылар:

Александр Григоренко 25 ойында 27 доп жіберген

Янь Зольна 5 9 доп жіберген

Қорғаушылар: Андрей Ерохин 30

Юрий Гура 27 4

Қайрат Ершеев 21

Виктор Кравченко 18 2

Давид Чичвейшвили 15

Сергей Зайцев 11 1

Валентин Чуреев 13

Жартылай қорғаушылар:

Сергей Костюк 25 7

Денис Родионов 22 1

Васил Киров 22 2

Максим Берлизев 16

Жозе Фернандо 16 2

Виктор Кожушко 15 2

Роберт Битаров 15 1

Пираны Алиев 14 3

Шабуылшылар:

Олег Мочуляк 15 2

Бейбіт Татишев 15 3

Реджепмурад Агабаев 11

Біріншілік ойындарындағы статистикалық
көрсеткіштер төмендегідей:

- 1 тур “Атырау” – “Жеңіс” 1-0 (Гура)
- 2 тур “Тобол” – “Атырау” 3-2 (Мочуляк, Костюк)
- 3 тур “Атырау” – “Иртыш” 3-0 (Швыдько, Гура, Костюк)
- 4 тур “Есиль Богатырь” – “Атырау” 0-0
- 5 тур “Атырау” – “Шахтер” 1-1 (Киров)
- 6 тур “Окжетпес” – “Атырау” 3-1 (Мачуляк)
- 7 тур “Атырау” – “Ордабасы” 1-1 (Фернандо)
- 8 тур “Тараз” – “Атырау” 6-1 (Зайцев)
- 9 тур “Атырау” – “Алма-Ата” 1-0 (Фернандо)
- 10 тур “Жетысу” – “Атырау” 1-1 (Костюк)
- 11 тур “Қайрат” – “Атырау” 3-0
- 12 тур “Атырау” – “Болат МСК” 4-0 (Костюк-2, Оганесов, Родионов)
- 13 тур “Восток” – Атырау” 1-0
- 14 тур “Атырау” – “Ақтөбе” 0-1
- 15 тур “Екибастузец” – “Атырау” 1-1 (Кравченко)
- 16 тур “Атырау” – “Екибастузец” 1-0 (Кожушко)
- 17 тур “Ақтөбе” – “Атырау” 1-0
- 18 тур “Атырау” – “Восток” 2-0 (Татишев, Костюк)
- 19 тур “Болат” – “Атырау” 0-2 (Костюк, Алиев)
- 20 тур “Атырау” – “Қайрат” 2-2 (Кравченко, Алиев)
- 21 тур “Атырау” – “Жетысу” 3-2 (Татишев-2, Алиев)
- 22 тур “Алма-Ата” – “Атырау” 0-1 (Кожушко)
- 23 тур “Атырау” – “Тараз” 0-0
- 24 тур “Ордабасы” – “Атырау” 2-1 (Гура)
- 25 тур “Атырау” – “Окжетпес” 0-1
- 26 тур “Шахтер” – “Атырау” 2-1 (Битаров)
- 27 тур “Атырау” – “Есиль Богатырь” 2-1 (Гура, Киров)
- 28 тур “Иртыш” – “Атырау” 1-0

29 тур “Атырау” – “Тобол” 0-1

30 тур “Жеңіс” – “Атырау” 2-0

Футболдан 2005 жылғы ел біріншілігі

Маусым 2 сәуірде басталып – 6 карашада аяқталды

Маусым қорытындысымен Суперлиганы 15 және 16 орындарда қалған – “Жетысу” және “Болат” командалары тастауға мәжбүр болды. Олардың орнына алдағы маусымда сурерлигада бірінші топ конференцияларының жеңімпаздары “Энергетик” (Павлодар) және “Кайсар” (Қызылорда) – командалары ойнайтын болады.

Маусымның қорытынды турнир кестесі

М	Команда және қала аттары	О	Ұ	Т	ҰС	Доп	Ұпай
1	“Ақтобе” Ақтобе	30	22	4	4	50-27	70
2	“Тобол” Қостанай	30	21	6	3	53-21	69
3	“Кайрат-Алматы КТЖ” Алматы	30	18	8	4	56-22	62
4	“Шахтер” Қарағанды	30	19	2	9	37-22	59
5	“Иртыш” Павлодар	30	18	3	9	51-24	57
6	“Ордабасы” Шымкент	30	14	7	9	30-27	49
7	“Есиль-Богатырь” Петропавловск	30	15	3	12	38-25	48
8	“Жеңіс” Астана	30	11	10	9	35-23	43
9	“Окжетпес” Кокшетау	30	11	4	15	26-32	37
10	“Атырау” Атырау	30	10	7	13	32-36	37
11	“Тараз” Тараз	30	10	6	14	32-36	36
12	“Екібастұз” Екібастұз	30	8	10	12	30-32	34
13	“Алма-Ата” Алматы	30	9	3	18	30-43	30
14	“Восток” Өскемен	30	9	1	20	24-49	28
15	“Жетысу” Талдықорған	30	4	7	19	28-60	19
16	“Болат” Теміртау	30	0	1	29	15-88	1

Маусымның сұрмергендері:

Мурат Тлешев (“Иртыш”) 20

Александр Крохмаль (“Ордабасы”) 15

Улугбек Бакаев (“Тобол”) 15

Қайрат Аширбеков (“Актобе”) 15

Футбол маусымының 22 үздік ойыншысы:

Қақпашылар:

Давид Лория (“Шахтер”), Андрей Морев (“Тобол”)

Орталық қорғаушылар:

Самат Смаков (“Қайрат-Алматы КТЖ”), Игорь Авдеев (“Шахтер”)

Оң қанаттағы қорғаушылар:

Данияр Муканов (“Тобол”), Максим Самченко (“Актобе”)

Сол қанаттағы қорғаушылар:

Фархадбек Ирисметов (“Қайрат-Алматы КТЖ”), Абзал Жумабаев (“Алма-Ата”)

Алдыңғы орталық қорғаушылар:

Олег Корниенко (“Шахтер”), Борис Поляков (“Актобе”)

Орталық жартылай қорғаушылар:

Андрей Карпович (“Қайрат-Алматы КТЖ”), Никита Хохлов (“Женис”)

Оң қанаттағы жартылай қорғаушылар:

Қайрат Аширбеков (“Актобе”), Денис Родионов (“Атырау”)

Сол қанаттағы жартылай қорғаушылар:

Максим Низовцев (“Тобол”), Александр Митрофанов (“Актобе”)

Шабуылға әуес жартылай қорғаушылар:

Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”), Алексей Шакин (“Восток”)

Оң қанаттағы шабуылшылар:

Мурат Тлешев (“Иртыш”), Сергей Дитковский (“Актобе”)

Сол қанаттағы жатылай қорғаушылар:

Улугбек Бакаев (“Тобол”), Олег Литвиненко (“Алма-Ата”)

Маусым лауреаттары:

Үздік футболшы: Нурбол Жумаскалиев (“Тобол”)

Үздік жаттықтырушы: Дмитрий Огай (“Тобол”)

Осы маусым ашқан ойыншылар: Алексей Шакин (“Восток”), Никита Хохлов (“Женис”)

2006 ЖЫЛ НЕМЕСЕ 15 ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Бұл футбол маусымы өлке жанкүйерлері үшін ең шырғалаңды жыл ретінде ел есінде қалды. Еліміздің ең қаржылы да мақтаулы өлкесінің жалғыз командасы жыл біріншіліктің өн бойында турнир кестесі соңында сапандады да жүрді. Соңғы турда Петропавловскі қаласында жергілікті “Есиль Богатырь” командасын 1-0 есебімен ұтқаннан кейін ғана. “Атырау” премьер-лигадағы өз орнын сақтап қалды. Ал маусым. команда құрамында үйренген әдетпен үлкен өзгерістермен басталған болатын... Ұжымнан Вячеслав Еремеев, Сергей Зайцев, Сергей Сарана, Роберт Битаров, Васил Киров, Пиралы Алнев, Игорь Швыдько, Давид Чичвейшвили, Олег Мочуляк сияқты футболшылар кетіп тынды. Командаға жаңадан шақыртылған бас жаттықтырушы “Ресей федерациясына еңбегі сіңген жаттықтырушы” Александр Николаевич Аверьянов төмендегі футболшыларды команда құрамына шақыртты: Михаил Шишкин (Астана), Дмитрий Воробьев (Яссы), Олег Баян (“Амур” Ресей), Жандос Аметов (Ордабасы), Александр Шипа (Украина), Мараг Искаков (Ордабасы), Сергей Чуйко (Молдавия), Дуглас де Соуза (Бразилия). Команда құрамына Көкшетаудың “Оқжетпес” командасына ауысып кеткен Андрей Фоций қайтып оралды. Команда Түрік елінде үш бірдей оқу жаттығу жиынын өткізіп, маусымды бастады. Алғашқы турда өз алаңында Петропавловскінің “Есиль Богатырь” командасымен тең ойнаған “Атырау” кейінгі төрт ойында жеңіліс тапты. Жеңілістен көз ашпаған команданы 3 маусымда Қарағандының “Шахтерінен” 3-1 есебімен ұтылғасын бас жаттықтырушы Александр Аверьянов тастап кетті. Осы уақыттан бастап қазаның басына дейін команда тізгінін Мұрат Нұрғалиұлы Мұңбаев ұстады. Жергілікті футболдың талантты өкілі болып танылған Мәкең де көп ештеңені өзгерте алмады. Оған басты себеп қаржы қысымы, тіпті ойыншылардың тіс щеткасын алатын уақ пұлға да зәру болуы жағдайды қиындатып жіберген кез еді. Команда тағдырын еш маман бөліскісі келмей қойды, кімді шақырса да, мәдениетті түрде келіспейтіндіктерін мәлімдеді. Осындай қиын кезеңде клуб президентінің міндетін

атқарған Эдуард Хисметуллин команда тізгінін бірінші айналыстан кейін, Қызылордадан қайта оралған Вячеслав Еремеевке ұстатты. Командада қорғанысқа көңілді көп бөлуге тиісті жартылай қорғаушы міндетін атқарып келген, команда капитаны алғашқы күннен-ақ премьер лигадағы орынды сақтап қалуға бар күшін салатынын мәлімдеді...

“Атырау” командасы ойыншыларының осы маусымдағы статистикалық қорсеткіші:

Қақпашылар:

Иван Сивожелезов 18 ойында 23 доп жіберген

Андрей Федоренко 9 18

Александр Григоренко 5 6

Қорғаушылар:

Виктор Кравченко 29 4

Андрей Ерохин 21 1

Михаил Шишкин 20

Дмитрий Воробьев 18

Радик Айтжанов 15

Спартак Муртазиев 14

Вячеслав Еремеев 12 1

Сергей Зайцев 8 1

Олег Баян 7 1

Султанбек Ергалиев 6

Александр Маркович 1

Жартылай қорғаушылар:

Виктор Кожушко 25

Юрий Гура 24 2

Жандос Аметов 22

Сергей Костюк 21 1

Жозе Фернандо 16 1

Тимур Примжанов 16

Андрей Фощий 14

Денис Родионов 12 2

Александр Шипа 9

Шабуылшылар:

Бейбіт Татишев 10 1

Захар Бошняк 10 1

Марат Исакаев 9 1

Валентин Чуреев 9

Алимжан Муханбетов 9

Антон Оганесов 8

Лесбек Досымов 7 4

Дуглас де Соуза 6

Сергей Чуйко 2

Команда еншісіне 2 (екі) доп автоголмен есептелді... Арслан

Сатубалдин (Көкшетау) және Алексей Николаев (Ақтөбе)

Біріншілік ойындарының статистикалық көрсеткіші

1 тур “Атырау” – “Есиль Богатырь” 0-0

2 тур “Атырау” – “Иртыш” 0-2

3 тур “Тобол” – “Атырау” 1-0

4 тур “Ақтөбе” – “Атырау” 3-0

5 тур “Атырау” – “Екибастузец” 3-1 (Кравченко-2, Исакаев)

6 тур “Восток” – “Атырау” 1-0

7 тур “Атырау” – “Ордабасы” 0-0

8 тур “Оқжетпес” – “Атырау” 1-0

9 тур “Шахтер” – “Атырау” 3-1 (Кравченко)

10 тур “Атырау” – “Энергетик” 1-1 (Досымов)

11 тур “Тараз” – “Атырау” 3-0

12 тур “Атырау” – “Қайрат” 3-0

13 тур “Алма-Ата” – “Атырау” 1-0

14 тур “Атырау” – “Қайсар” 2-0 (Досымов -2)

15 тур “Атырау” – “Астана” 0-1

16 тур “Астана” – “Атырау” 3-2 (Гура, Муртазаев)

17 тур “Қайсар” – “Атырау” 1-1 (Татишев)

18 тур “Атырау” – “Алма-Ата” 2-1 (Досымов, Родионов)

19 тур “Қайрат” – “Атырау” 2-1 (Костюк)

20 тур “Атырау” – “Тараз” 1-0 (Муртазаев)

21 тур “Энергетик” – “Атырау” 5-0

22 тур “Атырау” – “Шахтер” 0-2

23 тур “Атырау” – “Оқжетпес” 1-2 (Сатубалдин автогол)

- 24 тур “Ордабасы” - “Атырау” 3-0
 25 тур “Атырау” - “Восток” 3-2 (Зайцев, Фернандо, Кравченко)
 26 тур “Екибастузец” - “Атырау” 4-1 (Еремеев)
 27 тур “Атырау” - “Ақтөбе” 3-2 (Ерохин, Родионов, Николаев-автогол)
 28 тур “Иртыш” - “Атырау” 0-0
 29 тур “Атырау” - “Тобол” 2-1 (Гура, Башняк)
 30 тур “Есиль Богатырь” - “Атырау” 0-1 (Родионов)

Футболдан 2006 жылғы ел біріншілігі
 Футбол маусымы 31 наурызда басталып – 10 қарашада
 аяқталды

Маусымның қорытынды турнир кестесі

М	Команда және қала аттары	О	Ү	Т	ҮС	ДОП	Үпай
1	“Астана” Астана	30	19	7	4	45-23	64
2	“Ақтөбе” Ақтөбе	30	18	6	6	48-21	60
3	“Тобыл” Қостанай	30	16	8	6	43-22	56
4	“Шахтер” Қарағанды	30	15	5	10	35-24	50
5	“Алма-Ата” Алматы	30	13	9	8	36-29	48
6	“Иртыш” Павлодар	30	13	8	9	34-24	47
7	“Кайрат-Алматы КТЖ” Алматы	30	12	10	8	39-30	46
8	“Екибастузец” Экибастуз	30	12	6	12	29-28	42
9	“Восток” Өскемен	30	9	8	13	33-40	35
10	“Тараз” Тараз	30	9	6	15	32-34	33
11	“Окжетпес” Көкшетау	30	8	9	13	23-36	33
12	“Есиль-Богатырь” Петропавловск	30	8	9	13	20-37	33
13	“Ордабасы” Шымкент	30	8	8	14	29-36	32
14	“Атырау” Атырау	30	8	5	17	25-47	29
15	“Кайсар” Қызылорда	30	8	4	18	29-53	28
16	“Энергетик” Павлодар	30	6	8	16	28-44	26

Маусымның сұрмергендері:

- Жафар Ирисметов (“Алма-Ата”) - 17
 Сергей Рогачев (“Ақтөбе”) - 16
 Андрей Финонченко (“Шахтер”) - 16
 Нурбол Жумаскалиев (“Тобыл”) - 14

2007 ЖЫЛ НЕМЕСЕ 16-ШІ ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Өткен маусымда қозғалып кеткен поездың соңғы вагонына әуперемдеп әрең үлгерген “Атырау” командасы жаңа маусымға өз әлдерінше тыңғылықты дайындалуға бар күштерін салып бакты. Әдеттегідей алыс Түрік бауырларымыздың елінде екі оқу-жаттығу жиынын өткізді. Команда құрамынан Андрей Фоций, Александр Григоренко, Сергей Костюк Қарағандының “Шахтер” командасына, Денис Родионов “Алма-Ата” командасына, Жандос Аметов “Ордабасы” командасына, Иван Сивожелезов пен Юрий Гура Өскеменнің “Востогіне”, Тимур Пірімжанов “Жетысу” командасының құрамына ауысып кетті.

Кеткен ойыншылар орынына команданың бас жаттықтырушысы Вячеслав Еремеев Одессаның “Черноморец” командасынан қақпашы Сергей Красовскиді, “Тобыл” командасынан қақпашы Андрей Цветковты Петропавловскінің “Есиль Богатырь” командасынан Омар Бердыевті және Андрей Гузенконы, Украинаның Чернигов қаласынан Александр Собковичті, Шымкенттен Дәурен Кенжебекті, “Тараз” командасынан Олег Мочулякты, Көкшетаудан Александр Стахивті шақырып алды. Бірақ келген ойыншылардың шеберлік деңгейі кеткендерден төмен болғанын жасыруға болмайтын еді. Сергей Костюктің орны үңірейіп тұрғанын талғампаз жанкүйерлер бірден байқап іштері мұздап сала берді. Қорқыныш тегін болмады. “Атырау” жеңілістен көз ашпай ақ қойды. Құрдымға кетіп бара жатқан командаға жалыншып-жалпайып атақты футбол маманы КСРО спорт шебері, “Қазақстанға еңбегі сінген жаттықтырушы”, Москвадағы жоғарғы футбол жаттықтырушылары мектебінің түлегі Бахтияр Даниярұлы Байсейговты алдыртып, тізгінді қолына берді. Тәжірибелі жаттықтырушы алғашқы кездесуінің өзінде Қызылорданың “Қайсар” командасын 4-0 есебімен ұтып жанкүйерлер жүрегінен орын алды. Өз билігімен ойыншылар шақырту мүмкіншілігінен кешігіп қалған Бахтияр қолда бармен жанталаса жүріп премьер-лигадағы орында сақтап қалды. Команда құрамын екінші айналымда ресейлік қорғаушы Игорь Стрельбин, украиналық Олег Головань, ресейлік қазақ жігіті

Роман Кисметов, Молдаван жігіті Вячеслав Сафрони сияқты тәжірибелі футболшылар толықтырды. Футболды тастап кеткеніне үш жылдай болып қалған Шымкенттік футболшы Андрей Тетушкин ұлттық құрамаға енген еліміздегі мықты ойыншылардың бірі болғанын есіне қайта алды. Өзбекстаннан келген Рустам Шаймардановта қолынан келгенін аяған жоқ. Бірақ команданың үнемі от пен оқтың арасында жүруі жанкүйерлер қауымын титықтатып та кеткен жыл болғаны есімізде... Үлкен кәсіптік футболда шын мәніндегі шебер футболшылардың алатын қаржы көлеміде космостық деңгейге жеткен жылдар еді. Мысалы ақпараттық құралдарда бұрынғы одақ көлемінде ең ірі еңбекақы алатын футболшылар тізімдері жарияланған болатын:

Анатолий Тимошук (Зенит) жылдық табысы 3 млн. евро

Андрей Аршавин (Зенит) – 2, 5

Фатих Текке (Зенит) – 1, 7

Дмитрий Лоськов (Локомотив) – 1, 5

Сергей Игнашевич (ЦСКА) – 1, 5

Александр Домингес (Зенит) – 1, 5

Егор Титов (Спартак”) – 1, 4

Павел Погребняк (Зенит) – 1, 2

Игорь Акинфеев (ЦСКА) – 1, 2

Бүгінгі күні футболшылар еңбекақысы сонау 2007 жылға карағанда көп жоғарылап кеткені шындық.

Маусымның стаистикалық көрсеткіштері төмендегідей

Қақпашылар: Сергей Красовский 19 ойында 16 доп жіберген

Андрей Цветков 11 17

Антон Козорез 1 2

Қорғаушылар: Андрей Ерохин 27 ойында 4 гол салған

Александр Собкович 23 3

Радик Айтжанов 14

Михаил Шишкин 13

Омар Бердыев 12
Андрей Тетушкин 11
Игорь Стрельбин 9 1
Сергей Зайцев 7 1
Рустам Шаймарданов 7
Спартак Муртазаев 2

Жартылай корғаушылар:

Валентин Чуреев 27 1
Виктор Кравченко 24 2
Виктор Кожушко 23
Андрей Гузенко 22 1
Олег Головань 13
Дархан Тлеулиев 11
Евгений Бойченко 10 3
Роман Кисметов 10
Юрий Гура 7
Мәлік Жантілеуов 4
Сәкенжан Шомаев 3
Ернар Дюсенов 2
Дәурен Кенжебек 1
Василий Лобашов 1

Шабуылшылар:

Бейбіт Татишев 26 5
Захар Бошняк 24 4 сонымен қатар бұл футболшы бір ойынды
кақпашы ретінде өткізіп 4 доп жіберіп алған.

Вячеслав Сафрони 13 4
Александр Стахив 12
Самат Қарашбаев 8
Олег Мочуляк 7
Евгений Нестеров 5

Біріншілік ойындарының статистикалық көрсеткіштері:

1 тур “Атырау” – “Тобыл” 0-4
2 тур “Атырау” – “Иртыш” 1-2 (Бошняк)
3 тур “Астана” – “Атырау” 1-0
4 тур “Оқжетпес” – “Атырау” 1-2 (Бошняк, Татишев)

- 5 тур “Атырау” – “Восток” 2-0 (Зайцев, Собкович)
 6 тур “Екибастузец” – “Атырау” 1-0
 7 тур “Атырау” – “Есиль Богатырь” 0-2
 8 тур “Ақтөбе” – “Атырау” 1-0
 9 тур “Атырау” – “Алма-Ата” 1-0 (Гузенко)
 10 тур “Қайрат” – “Атырау” 3-1 (Чуреев)
 11 тур “Атырау” – “Шахтер” 0-5
 12 тур “Жетісу” – “Атырау” 2-1 (Кравченко)
 13 тур “Атырау” – “Тараз” 3-0 (Ерохин, Башняк, Татишев)
 14 тур “Ордабасы” – “Атырау” 3-0
 15 тур “Қайсар” – “Атырау” 1-1 (Татишев)
 16 тур “Атырау” – “Қайсар” 4-0 (Сафрони-2, Татишев-2)
 17 тур “Атырау” – “Ордабасы” 0-0
 18 тур “Тараз” – “Атырау” 0-0
 19 тур “Атырау” – “Жетісу” 1-1 (Ерохин)
 20 тур “Шахтер” – “Атырау” 2-1 (Стрельбин)
 21 тур “Атырау” – “Қайрат” 3-0 (Сафрони, Бойченко, Бошняк)
 22 тур “Алма-Ата” – “Атырау” 1-0
 23 тур “Атырау” – “Ақтөбе” 1-2 (Бойченко)
 24 тур “Есиль Богатырь” – “Атырау” 0-0
 25 тур “Атырау” – “Екибастузец” 1-1 (Ерохин)
 26 тур “Восток” – “Атырау” 1-0
 27 тур “Атырау” – “Астана” 3-2 (Собкович-2, Кравченко)
 28 тур “Иртыш” – “Атырау” 2-0
 29 тур “Атырау” – “Оқжетпес” 3-0 (Сафрони, Ерохин, Бойченко)
 30 тур “Тобыл” – “Атырау” 1-0

Маусымның қорытынды турнир кестесі

М	Команда және қала аттары	О	Ү	Т	ҮС	Доп	Ұпай
1	“Ақтөбе” Ақтөбе	30	22	6	2	55-12	72
2	“Тобыл” Қостанай	30	19	7	4	60-20	64
3	“Шахтер” Қарағанды	30	17	7	6	45-23	58
4	“Иртыш” Павлодар	30	16	4	10	34-27	52
5	“Жетісу” Талдықорған	30	13	7	10	33-32	46
6	“Алма-Ата” Алматы	30	13	5	12	35-32	44

7	“Восток” Өскемен	30	12	5	13	30-38	41
8	“Астана” Астана	30	11	8	11	34-25	41
9	“Ордабасы” Шымкент	30	9	11	10	28-29	38
10	“Кайсар” Қызылорда	30	10	7	13	27-37	37
11	“Есиль-Богатырь” Петропавловск	30	8	13	9	24-28	37
12	“Екибастұзец” Экибастұз	30	8	8	14	28-38	32
13	“Кайрат” Алматы	30	9	3	18	23-43	30
14	“Атырау” Атырау	30	8	6	16	29-39	30
15	“Оқжетпес” Көкшетау	30	8	5	17	26-56	29
16	“Тараз” Тараз	30	3	6	21	18-50	15

Маусымның сұрмергендері:

Жафар Ирисметов (“Алма-Ата”) - 17

Сергей Рогачев (“Актобе”) - 16

Сергей Остапенко (“Тобыл”) - 10

Мурат Суюмагамбетов (“Астана”) - 10

2008 ЖЫЛ НЕМЕСЕ 17-ШІ ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Қазақ футболы тарихында бірінші рет осы маусымдағы бәйгеге ат қосқан қалалар саны небәрі 13 болды. Өйткені Павлодар екі команда, Алматы үш команда жарысқа қосты. Әуперемдеп әрең премьер-лигадағы орнын сақтап қалған “Атырау” командасынан бас жаттықтырушы Бахтияр Байсейітов кетіп орнына Сергей Волгин келді. Команданың жана басшысына бәрін жаңадан жинау керек болды. Бұндай жағдай “Атырау” командасы үшін үйреншікті жағдай болатын. Команда маңында жүрген адамдардың өз жұмысын өте нашар білетін кездейсоқ адамдар екендігінен жылма жыл команда 95%-ға өзгеріп отыратыны әдетке айналған. Осы дәстүр жалғасып командадан Виктор Кожушко (Шахтер), Георгий Красовский (Жетысу), Андрей Ерохин(Восток), Олег Головань (Восток), Андрей Цветков(Қайрат), Александр Стахив (Оқжетпес), Захар Бошняк (Украина), Вячеслав Сафрони (Молдавия), Олег Мочуляк (Украина), Александр Нестеров (Шахтер), Дәурен

Кенжебек (Ордабасы), Мәлік Жантілеуов (Ордабасы), Юрий Гура (Украина), Сәкенжан Шомаев (футболмен қоштасты), Спартак Муртазаев (Өзбекстан), Рустам Шаймарданов (Өзбекстан), Сергей Зайцев (Украина), Игорь Стрельбин (Россия), Андрей Тетушкин (футболмен қоштасты), Омар Бердысв (Түркіменстан). Команда құрамын жаңа ойыншылар толықтырды. Олар қақпашылар Александр Алиев (Алма-Ата), Арслан Сатубалдин (Оқжетпес), Дмитрий Козаченко (Украина), Алексей Ванюшин (Россия), Горан Бошкович (Сербия), Раша Бабич (Сербия), Найл Шабаев (Екибастузец), Евгений Бойченко (Молдавия), Дмитрий Большаков (Россия), Марко Митрович (Сербия), Денис Володин (Астана), Жандос Оразалиев (Ақтөбе), Дмитрий Петерсон (Қарасай Сарбаздары), Роман Узденов (Россия), Кирилл Кочкаев (Алма-Ата), Николай Забродин (Ақ жайық) сияқты футболшылар. Жылда команданы түгелге жуық жаңа ойыншылармен толықтыру мемлекеттік бюджеттен тікелей қаржыландырылатын “Атырау” сияқты командалар үшін салықтан түскен қарапайым адамдар еңбегін шаңу секілді екенін ешкім түсінгісі де келмейді. “Бюджеттің ақшасын сауғаннан оңай шаруа жоқ. Ондағы қаржы ешкімдікі емес сияқты көрінеді”. Бұл сөзді мемлекеттің ақшасы халықтың ақшасы екенін, оны есепті-есепсіз жұмсай беруге болмайтынын айтып, АҚШ президенті Калвин Кулидж (1872-1933) артындағыларға өсиет етіп қалдырған. Қазір Америка өкіметі федералды бюджеттен шыққан қара бақырға дейін халықпен есептесіп отырады. Мұны қалыптасқан үрдіс емес те емес, адам құқығын сыйлау деп түсіну қажет. Біздің елімізде бюджеттен қанша ақша қай мақсатқа жұмсалып жатқаны белгісіз. Ол тұрмақ, бөлінген ақшаның пайдалы-пайдасыздығын ажыратып жатқан да ешкім жоқ.. “Атырау” футбол командасының басшыларының бірі жанкүйердің клуб бюджеті туралы сұрағына: “Мен сенің қалтаңда қанша ақша бар екенін сұрамаймын ғой” деп жауап бергенін естіп жағамды ұстағаным бар. Осындай жағдайда командадан жанкүйерлер ешқандай ерлік күтетін де жағдайы жоқ еді. Ақырында “Атырау” маусым қорытындысымен соңғы орында қалып ресми түрде өз орнын жоғалтты. Команданы жаңа маусымға

дайындаған Сергей Волгин өте төмен көрсеткіштері үшін 20-шы сәуірде орнынан айырылды. Май айының басынан бастап қыркүйекке дейін команда тізгінін Сергей Андреев ұстады. Кезінде КСРО құрамасында ойнап аты аңызға айналған шабуылшы кейін біраз жыл Дондағы Ростовтың бетке ұстары “Ростсельмаш” (кейін “Ростов” деп атап жүр) командасында бас жаттықтырушы болып қызмет атқарған. Соңғы жылдары Ресей біріншілігінің екінші топ командаларын жаттықтырып жүрген Андреев бірінші айналымнан кейін команданың негізгі құрамын толықтай дерлік жанартса да ештеңе шығара алмады. Дей тұрғанмен, Атыраулық футбол жанкүйерлері Олег Тымчишин, Эдуард Сергиенко, Мирослав Бундаш, Роман Максимюк Кирилл Кочкаев, Андрей Сапуга, Александр Круцкевич секілді теңбіл доп шеберлерінің ойынын тамашалап қалғанының өзі бір керемет еді. Сергей Андреев кеткен соң республика көлемінде еш маман құрдымға кетіп бара жатқан “Атырау” командасымен өз тағдырын жалғағысы келмегендіктен, сонау Одессадан Вячеслав Еремеевті шақыртып алды. Жаттықтырушылық тәжірибесі жоқ Еремеев командаға көмектесе алмағанын жанкүйерлер өз көзімен көрді...

Осы жылғы футбол маусымы ойындарының статистикалық көрсеткіштері

- 1 тур “Ордабасы” – “Атырау” 0-0
- 2 тур “Қайсар” – “Атырау” 1-0
- 3 тур “Атырау” – “Энергетик-2” 0-0
- 4 тур “Атырау” – “Окжетпес” 0-0
- 5 тур “Қайрат” – “Атырау” 1-0
- 6 тур “Атырау” – “Иртыс” 1-2 (Большаков)
- 7 тур “Мегаспорт” – “Атырау” 0-0
- 8 тур “Атырау” – “Жетысу” 1-0
- 9 тур “Тобол” – “Атырау” 3-0
- 10 тур “Атырау” – “Астана” 0-0
- 11 тур “Восток” – “Атырау” 0-0
- 12 тур “Атырау” – “Шахтер” 2-2 (Узденов, Большаков)
- 13 тур “Ақтөбе” – “Атырау” 3-0

- 14 тур “Есиль Богатырь” – “Атырау” 2-2 (Узденов-2)
15 тур “Атырау” – “Алма-Ата” 3-1 (Татишев, Узденов, Кочкаев)
16 тур “Алма-Ата” – “Атырау” 2-1 (Сафрони)
17 тур “Атырау” – “Есиль Богатырь” 2-0 (Забродин, Узденов)
18 тур “Атырау” – “Ақтөбе” 2-4 (Забродин, Узденов)
19 тур “Шахтер” – “Атырау” 2-0
20 тур “Атырау” – “Восток” 1-4 (Кравченко)
21 тур “Астана” – “Атырау” 7-1 (Кисметов)
22 тур “Атырау” – “Тобол” 0-5
23 тур “Жетісу” – “Атырау” 1-0
24 тур “Атырау” – “Мегаспорт” 2-3 (Максимюк, Круцкевич)
25 тур “Иртыш” – “Атырау” 3-0
26 тур “Атырау” – “Қайрат” 2-2 (Собкович, Забродин)
27 тур “Оқжетпес” – “Атырау” 1-0
28 тур “Энергетик-2” – “Атырау” 1-0
29 тур “Атырау” – “Қайсар” 0-0
30 тур “Атырау” – “Ордабасы” 0-2

Осы маусымда “Атырау” командасының жейдесін киген
футболшылардың статистикалық көрсеткіштері

Қақпашылар:

Дмитрий Козаченко 18 ойында 26 доп жіберген
Александр Алиев 13 28

Қорғаушылар:

Виктор Кравченко 27 1
Валентин Чуреев 14
Алексей Ванюшин 14
Андрей Сапуга 13
Наиль Шабаев 12
Горан Бошкович 10
Александр Круцкевич 10 2
Раша Бабич 8 -
Олег Тымчишин 5 -

Жартылай қорғаушылар:

Александр Собкович 22 1
Роман Кисметов 20 1

Дмитрий Большаков 18 2
 Василий Лобашов 16 -
 Марко Митрович 15 1
 Андрей Гузенко 14 -
 Евгений Бойченко 14 -
 Эдуард Сергеенко 13 -
 Денис Володин 10 -
 Дмитрий Петерсон 9 -
 Жандос Оразалиев 7 -
Шабуылшылар:
 Роман Узденов 25 7
 Николай Забродин 21 3
 Бейбіт Татишев 15 1
 Кирилл Кочкаев 12 1
 Мирослав Бундаш 12 -
 Вячеслав Сафрони 9 1

Футболдан 2008 жылғы ел біріншілігі
 Премьер-лига командаларының қорытынды турнир кестесі

М	Команда және қала аттары	О	Ұ	Т	Ұс	Сд	Жд	Ұпай
1	Ақтобе (Ақтобе)	30	20	7	3	61	18	67
2	Тобыл (Қостанай)	30	20	7	3	58	21	67
3	Иртыш (Павлодар)	30	18	8	4	58	28	62
4	Кайсар (Қызылорда)	30	13	10	7	29	22	49
5	Мегаспорт (Алматы)	30	12	6	12	33	38	42
6	Жетysу (Талдықорған)	30	11	8	11	28	27	41
7	Шахтер (Қарағанды)	29*	11	13	5	41	26	37*
8	Алма-Ата (Алматы)	30	10	7	13	33	39	37
9	Оқжетпес (Кокшетау)	30	10	5	15	32	48	35
10	Кайрат (Алматы)	30	9	10	11	25	28	34**
11	Астана (Астана)	30	8	11	11	37	33	32***
12	Ордабасы (Шымкент)	30	7	9	14	25	44	30
13	Есиль-Богатырь (Петропавловск)	30	4	12	14	21	42	24
14	Энергетик-2 (Экибастуз)	30	5	8	17	21	43	23

15	Атырау (Атырау)	30	3	10	17	22	54	19
16	Восток (Өскемен)	29	10	5	14	35	48	35****

Бірінші орын үшін қосымша ойын өткізілді:

Актобе - Тобыл 1:1, пенальти бойынша 4:2

* “Шахтер” командасынан тоғыз ұпай шегертілді.

** “Қайрат” командасынан үш ұпай шегертілді.

*** “Астана” командасынан үш ұпай шегертілді.

**** «Восток» командасы біріншіліктен аластатылды.

«Шахтер» және «Восток» командалары арасындағы ойын қорытындысы өшірілді.

Біріншілік сұр мергендері:

Александр Голбан (Тобыл) – 13

Мурат Тлешев (Иртыш) – 13

Нурбол Жумаскалиев (Тобыл) – 12

Марат Хайруллин (Актобе) – 11

Георгий Даскалов (Иртыш) – 10

Максат Байжанов (Кайсар) – 10

Александр Савин (Астана) – 10

2009 ЖЫЛ НЕМЕСЕ 18-ШІ ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Бүкіл дүниежүзілік қаржы дағдарысы футболға да өз кесірін тигізбей қойған жоқ. Ел кубогінің иегері “Алма-Ата” командасы тарап кетті. Қазақ футболының қасиетті қарашаңырағы атанған “Қайрат” командасы басшылары көз көріп құлақ естімеген сұмдыққа барып аңызға айналған ұжымды өз еріктерімен бірінші топқа түсіріп тастады. Сонымен қатар еліміздің бірнеше дүркін чемпионы атанған “Астана” командасы да өз еріктерімен тарап кетті. Қазақ футболының жаңа басшылары осындай қиын қыстау кезеңде ел біріншілігін тоқтатпай жалғастыру үшін барларын салып 14 командамен наурыз айының басында 18-ші ел біріншілігін бастады. Ресейден де ерте бастаған біріншіліктің алғашқы тур ойындары өте

канын жағдайларда өткізілді. Өйткені Ресей, Украина сияқты футболы мен өркениеті дамыған елдерде алаңдардың астына жасанды жылытқыштар орнатылған, барлық жағдайлар жасалған. Біздің еліміздегі ит байласа тұрғысыз футбол кешендерінде футболды наурыздың 20-25 жұлдыздарынан ерте бастау есепсіздік сияқты болып көрінеді. Қазірдің өзінде футбол мамандары ел біріншілігіне қатысатын командалардың стадиондарының жалпы жағдайы және газондарын (көк шөпті төсеніш) үнемі дерлік сынға алып жүр. Мамандар берген бағада Ақтөбе қаласындағы орталық стадионнан басқа жердегі газондардың тегіс еместігін, ой-шұңқырларының қауіпті екені үнемі сөз болуда. Жылдап жөнделмейтін, төселген газондар күтусіз қалатын, арнайы білікті мамандарды жоқ футбол кешендерін көктемгі батпақта өткізген ойындардан кейін қалпына келтіру мүмкін еместігін ескерген жөн. Ел футболы өз туын тіккен атақты Алматы қаласы футболсыз қалуы тіптен түсініксіз жағдай еді. Соған карамастан Алматысыз, Астанасыз, Оралсыз, Ақтаусыз, Әкібастұзсыз, Семейсіз өткен біріншілікке 25 000 ғана қалқы бар Сәтпаев қаласының “Қазақмыс” командасын және үйсіз-күйсіз “Локомотив” командасын қосып біріншілік басталды. Қазақ теміржолының қамқорлығындағы “Локомотив” әлем футбол мамандарына аттары таныс Ресей құрамасының бұрынғы жұлдыздары Егор Титов пен Андрей Тихоновты құрамдарына алып айды аспаннан бір шығарды. Москваның “Динамо” командасы құрамында жүрген жартылай қорғаушы Андрей Карповичті, Нальчиктен ел құрамасының қақпашысы Давид Лорияны қайтарып алуы бұл команданың қаржы мүмкіншіліктерінің зор екенін көрсетеді. Олармен қатар Ресей премьер-лигасынан Патрик Овие сияқты ойыншыны өзіне қарату, Қызылорда футболының жарық жұлдызы Мақсат Байжановты, ел құрамасының ойыншылары Максим Самченко, Ринаг Абдуллин, Жандос Кукеев, Қайрат Ашірбеков, Мұрат Суюмағамбетов сияқты майталмандарды жинаған команда бұл біріншіліктің жүлдегерлері қатарынан көрінетіні түсінікті еді. Мұнайлы астананың бетіне қарап отырған жалғыз “Атырау” ел біріншілігінен бас тартқан командалардың есебінен премьер-лигадағы орнын сақтады. Команда басшылары барлық

сәтсіздіктерді өздерінен емес өзгеден іздей отырып, үйреншікті жағдайына басып команданы түгелге дерлік өзгертті. Өткен жылмен салыстырғанда команда сапында жергілікті футбол түлектері Бейбіт Татишев, Валентин Чуреев және Кабардин-Балкар футболының талантты түлектерінің бірі Роман Узденов қана қалған болатын. Еліміздің жастар құрамасының бас жаттықтырушылығына тағайындалған Тараз футболының түлегі КСРО чемпионы, КСРО кубогінің иегері Антон Шох қосымша “Атырау” командасын да қабылдады. Тарап кеткен “Алма-Ата” командасының ойыншыларын түгелге жуық командаға шақырған Шох үш рет Түрік бауырларымыздың елінде оқу жаттығу жиындарын өткізіп үлгерді. Команда қатарын кезінде Ресей құрамасына тартылған Санкт-Петербург қаласы футбол мектебінің түлегі Денис Зубко, Кабардин-Балкар футболының түлегі Мараг Ксанаев, Африка футболшысы Мавади Сангаре, грузин футболшысы Григорий Пейкришвили сияқты теңбіл доп шеберлері толықтырды. Алғашқы тур Өскемен қаласында өтіп, команда қоржынына алғашқы ұпаймен бірге орны толмас өкініш те ала келді. Алғаш рет бас жаттықтырушы жейдесінде ойын өткізген Антон Шох ойын аяқталысымен жүрек талмасы ұстап жарық дүниемен қоштасты. “Өмірде өмір, өмір-ай, бірде тұнық, бірде лай. Зымырап өте шығады қамшының қысқа сабындай” деген осы да. Бұл атыраулық футбол жанкүйерлері үшін де, команда мүшелері үшін де күтпеген жағдай еді. Марқұмның денесін інісі, белгілі футбол функционері Рохус Шох пен ата-анасы тұратын Волгоград қаласында жер қойнына беріп қайтқан соң жаңа бас жаттықтырушы қажеттілігі туындады. Көп кешікпей команда тізгінін “Қайрат” командасының атакты футболшыларының бірі Вахид Масудов өз қолына алды. Ол Рохус Шохтың көмекшілерін өзгертпей сол қалпында қалдырды. Олар Қайрат Айманов, Андрей Кучерявых, Игорь Востриков сияқты ел футболында өз есімдері бар жігіттер еді. “Атырау” маусымды тым тәуір бастады. Берекесі кеткен жанкүйерлер стадионға қайта жинала бастады. Команда тағдырына ел футболының бүгінгі таңдағы бірінші басшылары Әділбек Жаксыбеков және Саян Хамитжанов тікелей араласып қамқорлық танытып отырды. Оның себебі бұл футболшылар

тарап кеткен “Алма-Ата” командасының бұрынғы ойыншылары болатын. Ал “Алма-Ата” осы мырзалардың жеке қаржысына ұсталып, келген жеке меншіктегі ұжым болғанын футболдың нағыз жанкүйерлері білетін болса керек. Кім біледі команда қайта құрылып, байланыстары үзілмеген команда мүшелерін қайта жинау да, бұл мырзалардың ойында бар шығар... Уақыт көрсетер. Алматылық футболшыларды ренжітіп алмас үшін футболдың хас шеберлерінің бірі Марат Қсанаевқа алаңнан орын берілмей Отанына қайтты. Жергілікті футболдың талантты өкілдері көзге түспей-ақ қойды. Ал дайын ойыншы Василий Лобашов жарақатын емдеуге қаржы таба алмағандықтан ақсаңдай басып, жаутаң қаққан көзімен көңілсіз ғана ғұмыр кешуде. Оны ойлайтын да, оны түсінетін де жергілікті жанашыр команда маңында жоқ.. Қайда барсаңда “аузы қисық болса да, бай сөйлесіннің” – өзі. Команда маңында жұмыс жасаған қызметкерлер мен кеткен ойыншылар жылдап соттасып маңдай термен тапқан еңбекақысын түгендеп ала алмай ауылдарына аттанған. Осы кітаптың авторы да команда дүниеге келгеннен бастап 8 маусым қызмет атқарып соңғы мезгілдегі еңбекақысын ала алмай қойды. Өйткені 3000 АҚШ доллары үшін соттасып арымды төккім келмеді. “Малым жанымның садағасы, жаным арымның садағасы” деген қазақи өр мінезім де кінәлі шығар...

2009-жылдың қорытынды турнир кестесі

«Ұлттық футбол лигасы» әкімшілігінің шешіміне сай премьер-лигада 12 команда өнер көрсетті. Ел футболының бірінші лигасының 2008 жылғы жеңімпаздары Сәтпаев қаласының «Қазақмыс» және Тараздың «Тараз» командалары қатысты.

Орны	Командалар	Ойын	Ұтыс	Тең-ойын	Жеңіліс	доп	Ұпай
1	АКТОБЕ (Ақтобе)	26	21	2	3	65-19	65
II	ЛОКОМОТИВ (Астана)	26	20	0	6	54-24	60
III	ШАХТЕР (Қарағанды)	26	18	3	5	50-18	57
4	ТОБОЛ (Қостанай)	26	14	9	3	54-23	51
5	ЖЕТЫСУ (Талдықорған)	26	13	5	8	33-26	44
6	АТЫРАУ (Атырау)	26	11	7	8	37-29	40
7	ОРДАБАСЫ (Шымкент)	26	10	6	10	33-30	36
8	ТАРАЗ (Тараз)	26	9	6	11	37-36	33
9	ИРТЫШ (Павлодар)	26	8	5	13	24-31	29
10	ВОСТОК (Өскемен)	26	7	5	14	32-56	23*
11	ОКЖЕТПЕС (Кокшетау)	26	6	4	16	22-48	22
12	КАЗАХМЫС (Сәтпаев)	26	7	3	16	32-61	21*
13	КАЙСАР (Қызылорда)	26	3	5	18	15-45	14
14	КЫЗЫЛЖАР (Петро-ск)	26	3	4	19	14-56	6*

*Қазақстан футбол одағының жанындағы «тәртіптік кеңес» шешімімен «Восток» командасы мен «Қазақмыс» командаларынан үш «Қызылжар» командасынан жеті ұпай шегеріліп тасталынды. (Олар қорытынды турнир кестесінде солай көрсетілген.)

“АҚТОБЕ” (Ақтобе) – еліміздің төрт дүркін чемпионы (2005, 2007, 2008 и 2009 гг.)

Чемпиондар құрамы:

Қақпашылар: Андрей СИДЕЛЬНИКОВ (1980) – біріншілікте 25 ойын өткізіп, 18 доп жіберген, оның 1- пенальтиден, Сергей БОЙЧЕНКО (1977) – 1 (-1/0);

Қорғаушылар:

Самат СМАҚОВ (1978) – 25 (8/4), Эмиль КЕНЖИСАРИЕВ (1987) – 25 (5), Юрий ЛОГВИНЕНКО (1988) – 25, Максим СЕМЁНОВ (1988) – 25, Пётр БАДЛО (1976) – 16, Антон ЧИЧУЛИН (1984) – 13, Александр КИРОВ (1984) – 6;

Жартылай қорғаушылар:

Константин ГОЛОВСКОЙ (1975) – 25 (11), Марат ХАЙРУЛЛИН (1984) – 25 (6), Андрей ЛАВРИК (1974) – 24 (1), Улугбек АСАНБАЕВ (1979) – 22 (2), Евгений АВЕРЧЕНКО (1982) – 14 (2), Никита ХОХЛОВ (1983) – 11 (1), Александр МИТРОФАНОВ (1977) – 10, Андрей БОГОМОЛОВ (1977) – 5, Азат ЕРСАЛИМОВ (1988) – 1;

Шабуылшылар:

Мұрат ТЛЕШЕВ (1980) – 25 (20/1), Сергей СТРУКОВ (1982) – 24 (9), Сергей ОСТАПЕНКО (1986) – 9, Николай ЗАБРОДИН (1990) – 4, Сергей ЛИСЕНКОВ (1991) – 2, Мақсат КУРМАШЕВ (1991) – 1.

Атырау – 2009

Маусымның статистикалық көрсеткіштері

Команда ойыншылары осы маусымда 56 – ескерту алды. Команданың 2 ойыншысы ел біріншілігі ойындарында алаңнан қуылды. Команданы 7 наурызға дейін Антон Шох басқарды, одан кейін 21 наурызға дейін Игорь Востриков басқарды. 21 наурыздан команда тізгіні Вахид Масудовтың қолында болды.

Қақпашылар:

Андрей Шабанов	17.11.1986	24	-26
Артем Кирбятъев	16.08. 1984	2	-3

Қорғаушылар:

Бақыт Абуов	24.01.1989	25	1
Илья Воротников	01.02 1986	25	-
Мамади Сангаре	04.12.1982	18	-
Абзал Жұмабаев	28.05.1986	14	-
Александр Киров	04.09.1984	11	2
Виталий Шумейко	06.10.1981	8	1

Валентин Чуреев	29.08.1986	8	-
Игорь Солтаничи	04.05.1984	8	-
Роман Дуплякин	23.06.1987	1	-
Жартылай қорғаушылар:			
Алексей Шакин	06.08.1984	25	7
Евгений Коструб	27.08.1982	24	1
Тельман Зунунов	17.08.1989	24	1
Гиорги Пейкришвили	28.02.1983	18	3
Пиралы Алиев	13.01.1984	14	1
Алмат Абдраманов	12.03.1990	12	-
Сергей Ларин	22.07.1986	9	1
Альберт Саркисян	15.05.1975	8	1
Вадим Боровский	30.10.1986	6	1
Марат Ксанаев	05.03.1981	2	-
Алибек Бакибаев	03.04.1990	1	-
Шабуылшылар:			
Денис Зубко	07.11.1974	25	9
Роман Узденов	10.03.1979	17	5
Бейбіт Татишев	24.07.1984	14	2
Алібек Булешов	09.04.1981	9	1
Бауыржан Джолчиев	08.05.1990	7	-

Маусым барысында қақпашы Артем Кирбятъев, қорғаушы Роман Дуплякин, жартылай қорғаушы Марат Ксанаев, қорғаушылар Игорь Солтаничи, Сұлтанбек Ергалиев сияқты ойыншылар командадан бірінші айналымнан кейін әр түрлі себептермен кетіп қалды. Олардың орнын Пиралы Алиев, Сергей Ларин, Александр Киров, Алібек Булешов, Альберт Саркисян, Алібек Бакибаев секілді футболшылар екінші айналымнан басты.

2010 жылы премьер-лигада ойнау үшін өткізілген қосымша кездесу:

«ОҚЖЕТПЕС» (Көкшетау) – «АҚЖАЙЫҚ» (Орал) - 2:3 (1:1)
 Гол салғандар: Круцкевич, 17 (1:0), Авакянц, 29 (1:1),
 Досманбетов, 68 (2:1), Алиев, 83, автогол (2:2), Авакянц, 90+2
 (2:3)

«ОКЖЕТПЕС»: Сатубалдин, Нургалиев, Круцкевич, Кекер, Чудинов, Дяк (Бекмухаев, 42), Малков, Алиев, Мокроусов, Чонкаев. Досманбетов (к) (Сабалаков, 75). Қосалқы ойыншылар: Вит.Миллер, Каракулов, Самохин, Черемных, Досмагамбетов «АҚЖАЙЫҚ»: Байтерьяков, Омаров (Сапанов, 78), Аманбаев (к), Любимкин, Пищулин, Шевцов, Абдрахманов, Губайдуллин (Хаиров, 19), Арбеков (Кириев, 51), Мальцев, Авакянц. Қосалқы ойыншылар: Столбовой, Закарин, Корж, Биекенов, Малков, 40, Омаров, 69, Пищулин, 69 (А)

8 караша. Алматы қаласы, Тұрар Рысқұлов атындағы ҚазЭУ стадионы 500 көрермен Төрешілер: Кучин (Караганда), Шабанов, Джаспенев (оба – Алматы)

Біріншіліктің сұрмергендері

№	Аты жөні, туған ж.	елі	коман.	Гол-ы	пенальти	ойын саны
1	БАЙРАМОВ В.(1980)	Россия	Тобол	20	1	22
2	ТЛЕШЕВ М. (1980)	Қаз-н	Ақтобе	20	1	25
3	БЕЛИЧ Данило (1980)	Сербия	Жетысу”	14	2	24
4	ТИХОНОВ А. (1970)	Россия	Локомотив	12	5	25
5	ГОЛОВСКОЙ К. (1975)	Қаз.	Ақтобе	11	--	25
6	КОСТЮК С. (1978)	Қаз	Шахтер	11	2	25
7	ПЕРИЧ Иван (1982)	Сербия	Шахтер	10	--	25
8	АЛЕКПЕРЗАДЕ Г. (1984)	Қаз.	Тобол/Казахмыс	10	2	21
9	ШАЦКИХ М. (1978)	Узб.	Локомотив	9	--	15
10	СТРУКОВ С. (1982)	Россия	Ақтобе	9	--	24
11	НАРХАЧЕВ Д. (1985)	Беларусь	Ордабасы	9	--	25
12	ЗУБКО Денис (1974)	Россия	Атырау	9	5	25
13	ЖУМАСКАЛИЕВ Н.(1981)	Қаз.	Тобол	8	--	24
14	САЛХИ Тоафик (1979)	Тунис	Восток	8	2	25
15	СМАКОВ Самат (1978)	Қаз.	Ақтобе	8	4	25
16	ДАСКАЛОВ Г. (1981)	Бол-ия	Иртыш/Жетысу	7	--	24
18	ШАФФ Сергей (1988)	Қаз.	Шахтер	7	--	24
	ШАКИН Алексей (1984)	Қаз.	Атырау	7	--	25
19	НУСЕРБАЕВ Т. (1987)	Қаз.	Ордабасы	7	1	20
	ЕПУРЯНУ С. (1976)	Молдова	Тараз	7	1	25

Біріншіліктің үздік қақпашылары

№	Аты жөні, туған ж.	елі	коман.	өткіз. доп.	пенальти	ойын саны
1	ПЕТУХОВ А. (1985)	Қаз.	Тобол	11 (0,58)	2	19
2	ГРИГОРЕНКО А. (1985)	Қаз.	Шахтер	17 (0,71)	2	24
3	СИДЕЛЬНИКОВ А. (1980)	Россия	Актобе	18 (0,72)	1	25
4	НЕСТЕРЕНКО Р. (1977)	Қаз.	Локомотив	13 (0,87)	1	15
5	РИХАРД Д. (1974)	Қаз.	Иртыш	23 (1,00)	1	23
6	ПРЯДКИН К. (1977)	Қаз.	Жетысу	20 (1,00)	--	20

«Атырау» 2009 жылғы ел кубогінің иегері

«Шахтер» – «Атырау» 0:1 (0:1)

Гол салған: Зубко 34 минутта

Ескерту алған: Алиев 48 минутта

«Шахтер»: Григоренко (к), Дордевич, Кислицын, Мангуткин (Е. Тарасов 17), Шевченко, Костюк, Богданов, Финонченко, Кенетаев (Шафф 68), Дарабаев, Перич (Глушко 56)

Қосалқы ойыншылар: Сарана, Е. Лунев, Солошенко, Кусайнов
Бас жаттықтырушы – Владимир Чебурин

«Атырау»: Шабанов, Алиев, Воротников, Шумейко, Киров (Сангаре 78), Коструб, Зунунов, Пейкришвили, Ларин, Джолчиев (Абдраманов 87), Зубко (к) (Шакин 72)

Қосалқы ойыншылар: Калменов, Булешев, Саркисян, Жумабаев

Бас жаттықтырушы – Вахид Масудов

Төрешілер: Рахимбаев (Алматы), Курбанов (Алматы), Копжасаров (Қостанай), Дузмамбетов (Өскемен)

Инспектор – Абгольц (Алматы)

Астана қаласы. “Астана Арена” стадионы. 20 000 көрермен.

“Актобе” (Ақтөбе)

Команданың бастығы – ЮРЧЕНКО Василий Анатольевич (11.11.1960),
Қауіпсіздік қызметінің бастығы – БИХАМБЕТОВ Тимур Балатимирович (1.05.1981), **дәрігер** – ТКАЧЕНКО Валерий Петрович (23.04.1961), **массажшы** – ЗЕЛЕНЕНКО Юрий Семенович (24.11.48), **пресс-офицер** – ДЖУМАБАЕВ Марат Саматович (24.05.1975), **видеооператор** – ЛАПТЕВ Павел Викторович (25.09.1972).

Бас жаттықтырушы – МУХАНОВ Владимир Васильевич (20.04.1954).

Аға жаттықтырушы – СЕМЕНОВ Виктор Юрьевич (16.06.1966).

Жаттықтырушы – БЕЛЯКОВ Александр Константинович (17.02.1950), **Қақпашылар жаттықтырушысы** – ГАЛАТ Виталий Иванович (28.02.1962).

Қақпашылар: №29 – БОЙЧЕНКО Сергей 1977 ж.т. 198 см, №55 – СИДЕЛЬНИКОВ Андрей (Ресей 1980 ж.т. 190 см.)

Қорғаушылар: №5 – БАДЛО Петр (24.05.1976, 178/75), №20 – КЕНЖИСАРИЕВ Эмиль (26.03.1987, 175/68), №23-ЛОГВИНЕНКО Юрий (22.07.1988, 187/77), №8 – СМАКОВ Самат (8.12.1978, 182/69), №6 – ЧИЧУЛИН Антон (27.10.1984, 182/75, “Астана”). №14 – КИРОВ Александр (4.09.1984, 187/75, “Алма-Ата”).

Жартылай қорғаушылар: №22 – АСАНБАЕВ Улугбек (13.09.1979, 180/75), №77 – БОГОМОЛОВ Андрей (11.04.1977, 183/79), №17 – ГОЛОВСКОЙ Константин (25.04.1975, 186/80), №18 – ЕРСАЛИМОВ Азат (19.07.1988, 167/62, “Астана”), №11 – ЗАБРОДИН Николай (23.07.1990, 180/69, “Атырау”), №33 – ЛАВРИК Андрей (Ресей, 7.12.1974, 179/81), №9 – МИТРОФАНОВ Александр (1.11.1977, 174/74), №25 – СЕМЕНОВ Максим (2.09.1988, 180/67), №10 – ХАЙРУЛЛИН Марат (Ресей, 26.04.1984, 177/74), №24 – ХОХЛОВ Никита (27.10.1983, 180/75).

Шабуылшылар: №69 – ОСТАПЕНКО Сергей (23.02.1986,

190/90, “Алма-Ата”), №27 – СТРУКОВ Сергей (Ресей, 17.09.1982, 191/83), №19 – ТЛЕШЕВ Мұрат (18.04.1980, 187/90, “Иртыш”), АВЕРЧЕНКО Евгений (6.04.1982, 172/64, “Кызылжар”).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №99 – Юрий ГОЙСТЕР (9.09.1990, 184/71), №34 – Марат ДУЙСЕБАЕВ (2.10.1991, 178/56), №1 – Ильдар ШАЙХЕСЛАМОВ (27.07.1989, 184/78).

Қорғаушылар: №44 – Мұхтар ЕРИМБЕТОВ (23.02.1990, 182/70), №21 – Ринат ЖИЕМБЕКОВ (3.01.1990, 169/60), №50 – Бағдат ИСМАГУЛОВ (10.03.1991, 180/64), №12 – Мирамбек МУКТАРОВ (6.10.1991, 176/59), №43 – Артем НУДНЕНКО (8.02.1992, 178/56), №4 – Виктор ПУХОВОЙ (17.08.1988, 184/73).

Жартылай қорғаушылар: №28 – Асет АЙТМАГАМБЕТОВ (14.05.1990, 178/63), №15 – Айнар БАЛСИН (23.03.1990, 172/70), №13 – Мирамбек БИКЕЕВ (28.12.1990, 168/63), №37 – Евгений ЗВЕРЕВ (4.05.1992, 172/65), №90 – Алмас ИБРАШОВ (14.01.1990, 180/85), №16 – Аскербек КАЗКЕЕВ (13.01.1991, 178/70), №31 – Сабит КУЖАНАЗАРОВ (2.03.1992, 167/54), №88 – Евгений САВИНОВ (2.05.1990, 179/60).

Шабуылшылар: №70 – Бағдат АЛИЕВ (22.12.1989, 178/62), №32 – Максат КУРМАШЕВ (14.08.1991, 173/67), №91 – Сергей ЛИСЕНКОВ (17.06.1991, 188/78).

Бас жаттықтырушы – Валерий Викторович АЛЕМАСКИН (10.04.1969), **администратор** – Виктор Вениаминович ТИМОФЕЕВ (31.12.1966), **дәрігер** – Ярослав Олегович ТРУШУТИН (20.11.1986).

“Тобол” (Қостанай)

Директор – ПАНИН Николай Борисович (18.02.1959), **команда бастығы** – БАЛБАБЯН Рафик Оганесович (14.05.1949), **дәрігерлер** – КИМ Александр Анатольевич (2.12.1972), БАЙДЕЛЬДИНОВА Бахыткуль Гарибжановна (2.01.1952), **массажшы** – АЛИСТРАТОВ Ярослав Вадимович

(1.01.1987), **видео-оператор** – ОСТРОВЕРХОВ Андрей Николаевич (23.02.1971), **пресс-офицер** – БУПЕЖАНОВ Сайран Елемесович (28.09.1967).

Бас жаттықтырушы – ОГАЙ Дмитрий Алексеевич (14.05.1960).

Аға жаттықтырушысы – ҚОЖАБЕРГЕНОВ Аскар Сейдахметович (20.04.1965).

Жаттықтырушы – БЕЛЬСКИЙ Анатолий Иванович (2.05.1961), **селекционер** – МАКАРЕНКО Геннадий Николаевич (28.05.1940), **қақпашылар жаттықтырушысы** – НОВИКОВ Юрий Алексеевич (19.05.1972).

Қақпашылар: №1 – БАГИНСКИЙ Ярослав (3.10.1987, 185) №35 – ПЕТУХОВ Александр (11.01.1985, 187/82).

Қорғаушылар: №14 – ИРИСМЕТОВ Фархадбек (10.08.1981, 176/73), №15 – ЛОТОВ Олег (21.11.1975, 184/77), №18 – МУКАНОВ Данияр (26.09.1976, 179/76), №2 – ЧЕЛЯДИНСКИЙ Артем (Беларусь, 29.12.1977, 185/78, №4 – ШКОТ Александр (15.05.1989, 186/78).

Жартылай қорғаушылар: №11 – АУБАКИРОВ Азамат (10.11.1987, 175/68), №25 – БАЛТИЕВ Руслан (16.09.1978, 175/68), №3 – ДИМИТРОВ Станимир (Болгария, 24.04.1972, 188/85), №9 – ЖУМАСКАЛИЕВ Нурбол (11.05.1981, 174/69), №22 – ИБРАЕВ Сабырхан (22.03.1988, 174/68), №7 – НУРГАЛИЕВ Азат (30.06.1986, 173/67), №5 – НУРДАУЛЕТОВ Кайрат (6.11.1982, 185/78), №8 – РОМАНОВ Евгений (14.03.1990, 173/69), №10 – СКОРЫХ Сергей (25.05.1984, 185/77), №13 – ХАРАБАРА Андрей (1.09.1985, 171/69), №17 – ЯКОВЛЕВ Владимир (2.08.1984, 180/76).

Шабуылшылар: №32 – БАЙРАМОВ Владимир (Ресей, 2.08.1980, 181/81, “Рубин” Казань), №23 – ГОЛБАН Александр (Молдова, 28.02.1979, 190/82), №6 – СЕРДЮКОВ Вячеслав (16.08.1989, 180/75), АЛЕКПЕРЗАДЕ Гейсар (2.12.1984, 177/74, “Казахмыс”), №19 – ЧИЛИКОВ Георгий (Болгария, 23.08.1978, 190/88, “Далянь Шиде”, Китай).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №31 – Андрей ГЕРФОРТ (14.12.1990, 182/56), №30 – Андрей ЗАПОРОЩЕНКО (1.02.1989, 183/73).

Қорғаушылар: №45 – Кирилл ГАРКУША (15.09.1991, 178/64), №41 – Андрей ГОЛЬЦОВ (13.03.1989, 181/65), №26

– Алексей ИОСИПЕНКО (9.02.1991, 184/70), №46 – Антон КАРПЕЦ (29.03.1991, 179/73), №47 – Алексей МАКАРОВ (30.08.1989, 185/74), №42 – Азамат НУРАХМЕТОВ (6.02.1990, 177/70), №28 – Темирболат НУРКИН (19.01.1988).

Жартылай қорғаушылар: №44 – Максат АХАНОВ (12.05.1990, 180/62), №29 – Иван ГАНДЗИЙ (2.06.1991, 182/76), №40 – Артем ДЕЛИ (2.03.1989, 181/65), №37 – Даурен ЖАТЕКОВ (28.02.1991, 187/76), №33 – Айдархан ИСМАГУЛОВ (12.12.1988, 178/64), №39 – Ермек КУАНТАЕВ (13.10.1990, 174/55), №34 – Алексей МАЛЫШЕВ (24.06.1989, 186/75), №27 – Максим НИЗОВЦЕВ (30.04.1991, 180/68), Тахир АМИЛОВ (2.04.1991).

Шабуылшылар: №43 – Бейбут АБИШЕВ (9.02.1992, 170/62), №38 – Азамат БАЙТАНОВ (17.07.1992, 177/70), №36 – Аян КУЛМАГАМБЕТОВ (19.01.1990, 178/63).

Бас жаттықтырушы – Виктор Аркадьевич ТРЕГУБОВ (1.03.1950), **Жаттықтырушы** – Виктор Васильевич КАШАРИН (8.04.1970), **қақпашылар жаттықтырушысы** – Тимур Шамильевич УРАЗОВ (13.09.1964).

“Иртыш” (Павлодар)

Директор – ГОНЧАРЕНКО Александр Михайлович (4.08.1959), **администратор** – ПЕРЕРВА Сергей Николаевич (19.05.1969), **дәрігер** – ЛЕВИН Алексей Степанович (16.04.1971), **массажшы** – ГОРБУНОВ Игорь Николаевич (1.06.1980).

Бас жаттықтырушы – САДУОВ Ойрат Батаевич (4.02.1961).

Жаттықтырушылар – БАЙСУФИНОВ Талгат Маруанович (4.09.1969), ИШУТИН Юрий Борисович (22.06.1959).

Қақпашылар: №1 – РИХАРД Даниил (27.02.1974, 186/75), №30 – ЦИРИН Антон (10.08.1987, 198/85).

Қорғаушылар: №2 – ГУМАР Руслан (18.11.1973, 181/74), №4 – КОЛОМЫЦ Юрий (Ресей, 30.04.1979, 182/60),

№37 – НАКОВ Димитар (Болгария, 18.10.1980, 184/78), №31 – РИМАВИЧИОС Лауринас (Литва, 21.10.1985, 188/82, “Экранас” Паневежис ФК келді), №14 – СОБОЛЕВ Вячеслав (13.10.1984, 178/67), №3 – ЧЕРНЫШОВ Владислав (16.03.1981, 186/80), №6 – ЩЕТКИН Денис (14.09.1982, 184/72, “Энергетик-2”), №15 – ШОМКО Дмитрий (19.03.1990, 182/72, “Энергетик-2”), КИРОВ Сергей (4.02.1978, 183/71), АХМЕТОВ Елдос (1.06.1990, 186/74, ОСШИОСД).

Жартылай қорғаушылар: №12 – ЗАРЕЧНЫЙ Константин (14.02.1984, 180/68), №5 – ЗОТОВ Константин (14.01.1986, 182/76), №24 – ПАРХАМЧУК Дмитрий (7.03.1987, 177/62), №9 – ЮРИН Игорь (3.07.1982, 169/66, “Тобол”).

Шабуылшылар: №27 – АНДРЕЕВ Александр (9.09.1986, 179/68), №11 – ИВАНОВ Сергей (30.05.1980, 178/65), №22 – МАЛИНИН Денис (11.06.1983, 178/75, “Локомотив” М., Ресей), №7 – МАЛЬЦЕВ Глеб (7.03.1988, 187/87), №8 – НОСКОВ Владимир (28.01.1986, 177/68), №18 – ШАБАЛИН Павел (23.10.1988, 172/52), **маусым ортасында келгендер:** ДАСКАЛОВ Георгий (Болгария, 3.08.1981, 189/77, “Жетысу”), РЕЗНИКОВ Валентин (Ресей, 15.03.1988, 185/75, “Дружба” Майкоп, Ресей), САГЫНДЫК Бауыржан (29.10.1987, 182/77, “Намыс”). **Маусым ортасында кеткендер:** №10 – КОНДЕВ Борис (Болгария, 20.08.1979, 182/75, “Пирин” Благоевград), №16 – ЗАЦЕПИН Эдуард (Ресей, 27.07.1974, 182/78, “Динамо” Воронеж).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: Рустам АЙДАРГАЛИЕВ (11.08.1991, 181/56), №33 – Никита КАЛМЫКОВ (24.08.1989, 184/74), Олег МУХТАРОВ (21.10.1991, 189/67). **Маусым ортасында кетіп қалған:** Семен ФРОЛОВ (21.05.1989, 176/67).

Қорғаушылар: Сергей ВЬЮГИН (26.01.1990, 179/65), Павел ГАЙВОРОНСКИЙ (3.04.1990, 183/72), Алибек ДЖУСУПОВ (15.01.1990, 165/60), Канат ЖОЛДУБАЕВ (3.07.1989, 178/67), Станислав МАКАГОН (12.07.1990, 165/67), Вадим ПОЖИДАЕВ (10.01.1992, 175/65), **маусым ортасында келгендер:** Артем ВОЛКОВ (17.03.1992). **Маусым ортасында кетіп қалғандар:** Михаил САМОДЕЛКО (9.01.1992, 172/65).

Жартылай қорғаушылар: Алибек АЯГАНОВ (13.01.1992, 176/65), Никита ГЛАЗКОВ (23.01.1991, 174/62), Антон ДЕРКАЧ (3.05.1991, 182/71), Куанышбек КУАНДЫК (14.04.1990, 178/65), Салман ЧАПАНОВ (24.04.1992, 164/62), №13 – Андрей ШЕТЛЕ (27.04.1991, 178/65). **Маусым ортасында кетіп қалғандар:** Алишер СЕРГАЛИЕВ (18.02.1990, 177/70), Вячеслав ТАМАРОВСКИЙ (29.01.1991, 170/65).

Шабуылшылар: Тимур БАЙЖАНОВ (30.03.1990, 179/59), Аскар БУКЕНОВ (23.06.1991, 187/73), Виталий ГОЛОВЕШКИН (10.11.1989, 188/73), Иван ГУРБАНОВСКИЙ (1.03.1992, 190/79), Александр ИЕВЛЕВ (18.02.1991, 164/60), Роман КУЙВАШЕВ (15.02.1992, 189/82).

Жаттықтырушылар – Евгений Петрович ЧЕВЕЛЕВ (17.10.1948), Евгений БЕЛОВ (1959), **администратор** – Владимир Андреевич ГОРХ (15.12.1948), **массажшы дәрігер** – Артем Алексеевич ЗАГОРОДНИЙ (31.08.1982).

“Қайсар” (Қызылорда)

Директор – АБУОВ Нурлан Антешевич (24.04.1969), **команда бастығы** – АЛИБЕКОВ Марат Казиханович (8.08.1955), **администратор** – ХЕГАЙ Игорь Дон-Ханович (13.04.1973), **физиотерапевт дәрігер** – АЯПОВ Слам Торебекович (3.10.1953), **дәрігер** – ДУНЕСОВ Сакен Койшибаевич (7.06.1972), **пресс-офицер** – БАЙШУЛЕНОВ Алибек Абсатович (24.12.1967).

Бас жаттықтырушы – ДЫШЕКОВ Хазрет Жангериевич (24.08.1965) 15 сәуірден – АБИЛЬДАЕВ Султан Токаатаевич (21.03.1970) тамыз айынан бастап – ТУРМАГАМБЕТОВ Төлеухан Алиакбарович (18.11.1965).

Жаттықтырушылар – АБИЛЬДАЕВ Султан Токаатаевич (21.03.1970), АХМЕДОВ Каландар Искандарович (12.08.1968), БУРДИН Сергей (2.03.1970), **қақпашылар жаттықтырушысы** – КИМ Артур Викторович (3.04.1962).

Қақпашылар: №1 – АЛАЙДАРОВ Ахмет (19.08.1983, 184/75), №78 – ЕПИФАНОВ Дмитрий (31.01.1978, 185/76, Ресей)

Қорғаушылар: №3 – БАЛТАЕВ Алдан (15.01.1989, 184/75), №21 – БОРАНТАЕВ Асхат (22.08.1978, 170/62), №5 – МОСКАЛЕНКО Александр (18.09.1976, 183/76), №8 – ОВШИНОВ Евгений (17.10.1980, 183/76, “Жетысу”), №2 – ШОЙТЫМОВ Ерлан (6.04.1980, 181/75), **маусым ортасында келген:** СТОЯН Денис (Украина, 24.08.1981, 180/78, “Николаев”, Украина). **Маусым ортасында кеткен:** №20 – КУЦОВ Сергей (23.04.1977, 185/78, “Жетысу”).

Жартылай қорғаушылар: №11 – БАЙТЕНОВ Айдос (8.01.1988, 171/64), №7 – ЖУНИСБЕКОВ Ислам (26.12.1981, 170/62), №19 – МЕНЛИХОЖА Асет (13.03.1989, 170/61), №10 – СЫЗДЫКОВ Талгат (23.02.1978, 182/74), №27 – ТАГЫБЕРГЕН Асхат (9.08.1990, 177/68), №9 – ШИПИЛОВ Владимир (Ресей, 5.12.1972, 177/70, “Черноморец” Новороссийск), **Маусым ортасында келген:** БОГАТЫРЕВ Абумуслим (Ресей, 28.08.1984, “Алмалык”, Узбекистан). **Маусым ортасында кеткендер:** №4 – БЕРКО Виктор (Молдова, 20.04.1979, 176/74, “Волга” Ульяновск, Ресей), №23 – ВОЗНЕСЕНСКИЙ Игорь (Ресей, 28.05.1985, 175/75, “Русичи” Орел).

Шабуылшылар: №17 – МОЛДАКАРАЕВ Жасулан (7.05.1987, 176/68), №18 – ТАЖИМБЕТОВ Дауренбек (2.07.1985, 184/77), **маусым ортасында келгендер:** ГОРКУН Валентин (Украина, 19.07.1982, “Звезда” Кировоград, Украина), УРАЗБАХТИН Рафаэль (20.11.1978, 179/72). **Маусым ортасында кеткен:** №39 – ХРОМЦОВ Олег (Молдова, 30.05.1983, 179/71, “Волынь” Луцк, Украина).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №29 – Азамат АХМЕТОВ (22.04.1991, 176/68), №36 – Чингиз ТАНАТКАНОВ (25.01.1990, 183/72), **Маусым ортасында келген:** Данияр АДАЕВ (5.04.1991).

Қорғаушылар: №30 – Дмитрий ДЕНИСЕНЯ (14.02.1988, 178/68), №34 – Бекежан ЖАНАТАЕВ (13.01.1989, 181/72), №31 – Жаркынбек ЖОЛАМАНОВ (20.12.1990, 177/67), №32 – Ержан МАЛИКОВ (23.08.1989, 176/68), №22 – Алтынбек ОМИРБЕКУЛЫ (27.04.1990, 175/68), №28 – Данияр САХИ

(8.01.1991, 174/66), маусым ортасында келген: Мадияр БЕКБАЕВ (22.07.1991). Маусым ортасында кеткен: №14 – Ерик БАТЫРХАНОВ (15.06.1990, 175/67).

Жартылай корғаушылар: №15 – Нурбол ЖИДЕБАЕВ (10.09.1989, 170/62), №35 – Багдат ИСМАИЛОВ (23.02.1991, 172/63), №38 – Асхат КАРАБЕК (24.05.1992, 171/62), №26 – Нурсултан МИРАМБЕКУЛЫ (12.04.1991, 175/66), №6 – Абылайхан ТОЛЕГЕНОВ (13.07.1992, 176/68), маусым ортасында келген: ДОЩАНОВ Тимур (25.02.1988).

Шабуылшылар: №37 – Дастан ДУЙСЕМБАЕВ (12.04.1992, 168/60), №24 – Суйндик КУШЕКОВ (7.05.1990, 173/64), №33 – Даурен ОРАКБАЕВ (1.01.1989, 175/63), №16 – Талгат ТУРМАГАМБЕТОВ (26.01.1990, 176/67), №25 – Галымжан УМБЕТБАЕВ (4.02.1990, 182/70), №12 – Султанхан ЫСКАКОВ (6.06.1991, 175/69).

Бас жаттықтырушы – Төлеухан Алиакбарович ТУРМАГАМБЕТОВ (18.11.1965), **администратор** – Асылбек Сандыбекович АХМЕТОВ (9.01.1963), **оператор** – Алтынбек ОСПАНОВ (24.08.1973).

“Локомотив” (Астана)

Бас директор – КАТАЕВ Мелис Турганбекович (6.08.1946), **бас директордың орынбасары** – ХЕН Юрий Николаевич (17.04.1952), **администраторлар** – КУБАСЕВИЧ Роман Александрович (23.10.1986) және ПЕТРОВ Денис Александрович (20.12.1986), **дәрігер** – ВОЛКОВ Максим Владимирович (04.09.1974), **массажшы** – РОМАНЕНКО Олег Анатольевич (27.12.1960), **физиотерапевт дәрігер** – ЛАРИН Сергей Владимирович (22.12.1963), **пресс-офицер** – ИСАБАЕВ Марат Шакенович (11.01.1965).

Бас жаттықтырушы – ЮРАН Сергей Николаевич (11.06.1969).
Жаттықтырушылар – ГУЛЯМХАЙДАРОВ Владимир

Алексеевич (26.02.1946), КЛИШИН Алексей Николаевич (1.01.1973), УМАРОВ Джамшид Хуршидович (25.11.1966).

Қақпашылар: №1 – НАБОЙЧЕНКО Евгений (17.05.1970, 180/75), №32 – НЕСТЕРЕНКО Роман (22.03.1977, 181/80, “Кайсар” ФК келді).

Қорғаушылар: №19 – АБДУЛИН Ренат (14.04.1982, 187/87, “Кайрат”), №5 – АВДЕЕВ Игорь (10.01.1973, 182/78, “Кайрат”), №4 – ОВИЕ Патрик (Нигерия, 2.06.1978, 180/78, без команды), №70 – САМЧЕНКО Максим (5.05.1979, 180/75, “Шахтер”). **Маусым ортасында кеткен:** №33 – ВАЛУЦА Эдуард (Молдова, 9.04.1979, 185/82, “Нефтяник-Укрнефть”, Украина).

Жартылай қорғаушылар: №8 – АШИРБЕКОВ Кайрат (21.10.1981, 170/68, “Шахтер”), №2 – БАЙЖАНОВ Максат (6.08.1984, 183/76, “Кайсар”), №20 – КАРПОВИЧ Андрей (18.01.1981, 178/70, “Динамо” М., Ресей), №21 – КУКЕЕВ Жамбыл (20.09.1988, 173/68, “Алма-Ата”), №12 – МИТРОВИЧ Марко (Сербия, 8.07.1978, 182/76), №37 – ПАХОЛЮК Роман (3.10.1979, 181/77, “Кайсар”), №7 – САХАЛБАЕВ Руслан (27.06.1984, 168/65), №9 – ТИТОВ Егор (Ресей, 29.05.1976, 190/82, “Химки”), №11 – ТИХОНОВ Андрей (Ресей, 16.10.1970, 179/73, “Крылья Советов”), **маусым ортасында келгендер:** №80 – МУМИНОВ Мадияр (18.10.1980, 176/81), №17 – ХАЛМУРАТОВ Тимур (29.04.1986, 182/82). **Маусым ортасында кеткендер:** №14 – ЛАРИН Сергей (22.07.1986, 175/70, “Алма-Ата”).

Шабуылшылар: №10 – ХАСЕНОВ Данияр (1.08.1976, 185/80), №15 – ШАТСКИХ Александр (21.01.1974, 180/78), **маусым ортасында келген:** №16 – ШАЦКИХ Максим (Узбекистан, 30.08.1978, 187/78, “Динамо” К., Украина).

Маусым ортасында кеткен: №99 – СУЮМАГАМБЕТОВ Мурат (14.10.1983, 180/78, “Шахтер”).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №90 – Ахан ИНКАРБЕКОВ (26.06.1990, 185/75), №71 – Максат СЕЙДАХМЕТ (17.11.1989, 180/70), №24 – Денис ТОЛЕБАЕВ (7.02.1987, 196/83).

Қорғаушылар: №3 – Павел АТРОЩЕНКО (13.07.1989, 182/74), №55 – Дамир ДАУТОВ (3.03.1990, 183/75), №13

– Аркен ЖАКУПБЕКОВ (6.02.1989, 180/72), №36 – Тимур КАСЫМОВ (1.03.1989, 178/68), №69 – Олжас КЕРИМЖАНОВ (16.05.1989, 179/71), №43 – Бекзат УСЕНОВ (23.05.1991, 179/68), №34 – Сергей ЯКУШИН (8.03.1989, 178/65), маусым ортасында келген: Фархадбек ИМАМОВ (15.03.1990). Маусым ортасында кеткен: №23 – Захар КОРОБОВ (18.05.1988, 178/70).

Жартылай қорғаушылар: №27 – Нурсултан КЕНЕНОВ (4.01.1990, 183/73), №66 – Виктор КРЮКОВ (30.06.1990, 178/67), №88 – Даурен СЫДЫКОВ (20.04.1988, 178/72), маусым ортасында келген: Олжас СПАНОВ (30.11.1989). Маусым ортасында кеткен: №45 – Дмитрий РОМАНОВСКИЙ (27.01.1989, 177/68).

Шабуылшылар: №77 – Талгат АДЫРБЕКОВ (26.01.1989, 178/70), №40 – Абзал БЕЙСЕБЕКОВ (30.11.1992, 185/75), №18 – Канат БОЛАТОВ (28.01.1990, 170/68), №28 – Шынғысхан КУДАЙБЕРГЕНОВ (2.02.1990, 184/75), №44 – Асыл СЕНБАЙУЛЫ (2.04.1990, 180/73), №35 – Арман ХАЛЫКОВ (1.03.1990, 179/70), №6 – Марат ШАХМЕТОВ (6.02.1989, 178/70).

“Жетғысу” (Талдықорған)

Директор – ТАЛГАЕВ Воит Абдул-Хамидович (11.05.1953), **команда бастығы** – ПЕТИН Александр Александрович (21.09.1975), **администратор** – АҚЫЛБЕКОВ Талгат Айдарғалиевич (12.01.1971), **дәрігер** – ПУСТОВАР Петр Петрович (27.06.1973), **массажшы** – БЕРЕНТАЕВ Саят Куатбекович (25.05.1978), **видеооператор** – ТАЛГАЕВ Денис Воитович (1.01.1975), **пресс-атташе** – ПАК Юрий Константинович (12.04.1969).

Бас жаттықтырушы – ТАЛГАЕВ Воит Абдул-Хамидович (11.05.1953)

Аға жаттықтырушы – КОНЬКОВ Юрий Владимирович (6.07.1958).

Жаттықтырушылар: – АЗОВСКИЙ Иван Геннадьевич (1.10.1964), АЛИЕВ Яшар Мирза-Агаевич (20.04.1952)

Қақпашылар: №1 – ПРЯДКИН Кирилл (6.07.1977, 190/86), №16 – ЮРОВ Илья (10.09.1981, 185/78, “Кайрат” ФК келді).

Қорғаушылар: №27 – БЕРИКБАЕВ Владимир (27.02.1988, 185/77, “Мегаспорт”), №4 – ЖАЛМАГАМБЕТОВ Максим (11.07.1983, 198/87, “Астана”), №24 – КОВАЛЕВ Виктор (25.08.1980, 190/80, “Алма-Ата”), №2 – КУМИСБЕКОВ Айдар (9.02.1979, 177/75), №5 – ЧЕЛИДЗЕ Лаша (Грузия, 13.03.1985, 190/80, “Кайсар”), **Маусым ортасында келгендер:** №55 – Захар КОРОБОВ (18.05.1988, 178/70, “Локомотив”), ЗАБЕЛИН Максим (4.02.1977, 182/76). **Масым ортасында кеткен:** №55 – АЛИЕВ Пиралы (13.01.1984, 180/68, “Кайрат”).

Жартылай қорғаушылар: №15 – АЗОВСКИЙ Егор (10.01.1985, 186/73, “Астана”), №23 – БРАНКОВИЧ Синиша (Сербия, 30.01.1979, 177/84, “Кайрат”), №8 – МАМОНОВ Дмитрий (26.04.1978, 176/63), №9 – ТРАВИН Андрей (27.04.1979, 175/65, “Алма-Ата”), **Маусым ортасында келгендер:** КРУГЛИК Павел (9.03.1987), СТАНИШИЧ Петар (Сербия, 23.09.1984, 180/82). **Маусым ортасында кеткендер:** №88 – АБДУАЛИЕВ Куаныш (4.11.1988, 178/71, “Астана”), №11 – БЯКОВ Дмитрий (9.04.1978, 178/72, “Шахтер”), №7 – КАМЕЛОВ Диас (29.05.1981, 177/70, без команды), №25 – ТИНТОР Владимир (Сербия, 1.09.1979, 182/75).

Шабуылшылар: №13 – БЕЛИЧ Данило (Сербия, 10.11.1980, 185/80, “Отопени”, Румыния), №10 – КЕНБАЕВ Ерзат (22.04.1989, 175/64), **маусым ортасында келгендер:** АЗОВСКИЙ Максим (4.06.1986, 183/79, “Ордабасы”), САЛЬНИКОВ Андрей (Ресей, 13.03.1982, “Ордабасы”). **Маусым ортасында кеткен:** №19 – ДАСКАЛОВ Георгий (Болгария, 3.08.1981, 189/77, “Иртыш”).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №31 – Али АЛИЕВ (6.08.1988, 179/69), №21 – Алексей БУЛУЧЕВСКИЙ (8.08.1987, 189/75).

Қорғаушылар: №35 – Мухамед АЛМАМЕДОВ (27.12.1988, 186/77), №38 – Виталий КОТЕЛЬНИКОВ (8.03.1990, 192/76), №26 – Ярослав МУСИЯТЧЕНКО (23.06.1992, 190/80), №14 – Асхат МЫНБАЕВ (21.02.1991, 178/73), №36 – Ернар ОМАРОВ

(20.06.1990, 180/65), №12 – Асет ШЕТИЕВ (26.03.1988, 175/68),
Маусым ортасында келген: Заур РОЖАПОВ (23.01.1990).

Жартылай корғаушылар: №30 – Антон БАБЕНКО (20.10.1987, 182/70), №20 – Руслан БАРЗУКАЕВ (5.12.1987, 183/73), №40 – Евгений БЕЛЯКОВ (18.09.1991, 175/69), №18 – Александр ИБРАЕВ (3.06.1988, 175/65), №34 – Айдос МЕЙРМАНОВ (14.02.1990, 175/68), №32 – Серикжан МУЖИКОВ (17.06.1989, 175/65), №37 – Габбас МУФАЗАЛОВ (2.11.1989, 180/68), №29 – Мухаматжан РАЗИЕВ (13.09.1987, 176/63), №28 – Саят САРИЕВ (15.10.1992, 162/56), **маусым ортасында келгендер:** Мақат МАГАЗ (13.01.1990), Алишер РАЗБЕКОВ (22.05.1992).

Шабуылшылар: №39 – Эмиль АЛИЕВ (16.06.1988, 187/78), №33 – Сергей ГРИДИН (20.05.1987, 194/87), №42 – Асет МУКАШЕВ (7.07.1990, 170/63), №44 – Илья ПОЛОНСКИЙ (28.01.1990, 182/73), **маусым ортасында келген:** Алексей ЩЁТКИН (21.05.1991).

Бас жаттықтырушы – Ахмет Саид-Салимович БАРЗУКАЕВ (20.08.1958), **администратор** – Владимир Алексеевич ДЕМЧЕНКО (10.05.1959), дәрігер – Есбатыр Сергалиевич КУНЧАЕВ (25.12.1951).

“Шахтер” (Қарағанды)

Атқарушы директор – АБИЛЬДАЕВ Аскар Зубайдилдаевич (16.06.1971), **команды бастығы** – ФРОЛОВ Олег Анатольевич (13.02.1966), **администратор** – ФИНОНЧЕНКО Михаил Алексеевич (19.11.1947), **дәрігерлер** – ВОЛКОВ Владимир Иванович (02.09.1947), ТКАЧ Виталий Валерьевич (4.02.1981), **видеооператор** – СТРИГАНОВ Николай Петрович (27.03.1984).

Бас жаттықтырушы – ЧЕБУРИН Владимир Николаевич (7.06.1965)

Аға жаттықтырушы – МИЩЕНКО Сергей Александрович (19.05.1961).

Жаттықтырушылар – КОРНИЕНКО Олег Валерьевич (28.05.1973), СИТАЛО Валерий Леонидович (1.01.1970).

Қақпашылар: №1 – ГРИГОРЕНКО Александр (6.02.1985, 186/79), №16 – САРАНА Сергей (7.12.1978, 189/78).

Қорғаушылар: №23 – АРТЕМОВ Виталий (16.02.1979, 192/78, “Астана” ФК келді), №4 – ДАНАЕВ Алексей (1.09.1979, 186/82, “Есиль-Богатырь”), №2 – ДЖОРДЖЕВИЧ Саша (Сербия, 4.08.1981, 184/80), №5 – КИСЛИЦЫН Александр (8.03.1986, 187/84), №3 – СОЛОШЕНКО Игорь (22.05.1979, 174/70), №29 – Евгений ТАРАСОВ (16.04.1985, 178/75, “Восток”), №30 – ШЕВЧЕНКО Иван (10.09.1987, 180/76, “Алма-Ата”).

Жартылай қорғаушылар: №19 – ГЛУШКО Михаил (3.01.1984, 188/82), №7 – КЕНЕТАЕВ Руслан (21.03.1988, 172/70), №8 – КОСТЮК Сергей (30.11.1978, 176/74, “Восток”), №9 – ЛУНЕВ Евгений (26.04.1976, 178/73, “Кайрат”), №6 – МАНГУТКИН Ильнур (16.09.1986, 188/82), **маусым ортасында келгендер:** ДАРАБАЕВ Аслан (21.01.1989, 180/78), ПЕНГРИН Николай (7.08.1984).

Шабуылшылар: №15 – БОГДАНОВ Анатолий (7.08.1981, 180/77), №55 – ПЕРИЧ Иван (Сербия, 9.05.1982, 185/82), №14 – ФИНОНЧЕНКО Андрей (21.06.1982, 179/76), №18 – ХОМЕНКО Дмитрий (25.09.1986, 179/75), №10 – ШАФФ Сергей (15.04.1988, 178/75). **Маусым ортасында кеткен:** №20 – ГОДВИН Самсон (Нигерия, 11.11.1983, 176/73, “Карпаты”, Украина).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: Андрей ПЕРШИН (13.03.1988, 180/70), Игорь ШАЦКИЙ (11.05.1989, 185/80).

Қорғаушылар: Евгений АЗАМАТОВ (21.03.1990, 174/70), Павел ЛУНЕВ (19.01.1990, 178/72), Евгений ПАНАЩЕНКО (27.04.1988, 186/79), Игорь ПИКАЛКИН (19.03.1992, 182/75), Федор РУДЕНКО (28.03.1990, 182/75), Жандасыл РЫМХАН (21.03.1990, 178/74), Арман САХИМОВ (4.01.1991, 178/70).

Жартылай қорғаушылар: Адиль АУГАЛИЕВ (23.01.1990, 172/63), Маргулан БАЙГИРЕЕВ (29.04.1988, 179/76), Григорий ДУБКОВ (22.11.1990, 179/75), Станислав ВАСИЛЬЕВ (17.11.1992, 170/63), Евгений КРАСИКОВ (6.09.1991, 180/73), Жасулан КУСАИНОВ (23.12.1989, 172/70), Владимир

МОРОШАН (5.01.1989, 187/80), Денис ШАМШИЯРОВ (2.01.1992, 178/68), **Маусым ортасында келгендер:** Владислав АХМЕЕВ (19.12.1992), Станислав ТАРАСОВ (4.01.1988), Канат ТЮЛЮБАЕВ (21.07.1991). **Маусым ортасында кеткендер:** Аслан ДАРАБАЕВ (21.01.1989, 180/78), Евгений СЕМИН (21.06.1987, 178/68).

Шабуылшылар: Вячеслав ГРАЧЕВ (9.10.1989, 184/80), Вагиф ГУСЕЙНОВ (30.03.1992, 175/68), Маргулан ЕРИКОВ (2.02.1988, 184/80), Данияр ЖАНКИН (28.02.1991, 174/74).

Аға жаттықтырушы – Александр Георгиевич НЕСТЕРОВ (27.08.1959), **Жаттықтырушы** – Сергей Сергеевич ДУБКОВ (18.08.1961), **администратор** – Кирилл Викторович ЧЕРНЕНКО (27.09.1978).

“Окжетпес” (Көкшетау)

Клуб президенті – ОСПАНОВ Марат Сапарович (2.03.1958), **қаржы директоры** – НАГОРНОВ Сергей Геннадьевич (4.08.1965), **директор** – ИСАБАЕВ Аслан Турсунбаевич (22.03.1975), **администратор** – ОБЕРЕМКО Юрий Николаевич (12.02.1964), **бас дәрігер** – КИМ Владимир Иванович (17.06.1952), **массажшы дәрігер** – ТАШИМОВ Нуржан Кайноллович (7.05.1973), **массажшы** – МОЛЫШКО Сергей Николаевич (27.08.1977), **заңгер** – НУРСЕЙТОВ Алибек Кенжегалиулы (4.04.1983), **видеооператоры** – ГООЛУБОВСКИЙ Владимир Владимирович (12.10.1981), ЖУСУПОВ Рахимжан Кабиденевич (1.01.1971), **Қауіпсіздік қызметінің бастығы** – КАБЫЛБЕКОВ Серик Жолкенович (26.05.1966), **пресс-офицер** – ДАУТБАЕВ Ринат Шакарович (27.11.1988).

Бас жаттықтырушы – ГЛАЗУНОВ Эдуард Борисович (19.09.1970).

Аға жаттықтырушы – ШАПОВАЛОВ Валерий Валерьевич (27.08.1976).

Жаттықтырушылар – ЕСЛЯМОВ Марат Жолдасович

(25.01.1978), **БИКМУХАМЕТОВ** Спартак Суниятсинович (1.05.1975), **НЕНАШЕВ** Андрей Валерьевич (12.12.1973), **селекционер** – **ЛЕДОВСКИХ** Константин Вячеславович (12.07.1972).

Жаңышылар: №77 – **САТУБАЛДИН** Арслан (14.08.1984, 193/80), №1 – **СИВОЖЕЛЕЗОВ** Иван (12.03.1985, 192/80, “Восток” ФК келді). **Маусым ортасында кеткен:** №16 – **ЛЕДОВСКИХ** Константин (Ресей, 12.07.1972, 195/98).

Корғаушылар: №21 – **ГАЙНУЛИН** Бахит (27.09.1986, 175/73, “Ордабасы”), №2 – **КУЗНЕЦОВ** Сергей (Молдова, 20.08.1974, 175/75), №3 – **ПИЩУЛИН** Павел (23.11.1980, 175/73), №4 – **ЧЕРЕМНЫХ** Дмитрий (4.01.1987, 170/67), **Маусым ортасында келгендер:** **ЕРМЕКБАЕВ** Казыбек (17.01.1986, 184/70, “Туркестан”), №26 – **КРУЦКЕВИЧ** Александр (Украина, 13.11.1980, 196/88), №12 – **КЕКЕР** Кирилл (22.06.1979, 185/81, “Кызылжар”). **Маусым ортасында кеткен:** №19 – **ЗАХАРЧЕНКО** Евгений (21.09.1978, 177/70).

Жартылай корғаушылар: №17 – **АЛИЕВ** Канат (9.02.1985, 170/65), №25 – **БЕКМУХАЕВ** Ерлен (25.02.1985, 173/69, “Кайраг”), №23 – **ДОСМАГАМБЕТОВ** Тимур (1.05.1989, 171/62), №5 – **ДЯК** Юрий (4.07.1984, 174/68), №7 – **КАРАКУЛОВ** Куаныш (20.06.1977, 173/67, “Ордабасы”), №9 – **МОКРОУСОВ** Юрий (21.04.1989, 177/69), №13 – **НУРГАЛИЕВ** Ермек (8.08.1986, 167/63), №18 – **ХАН** Олег (27.08.1986, 174/68). **Маусым ортасында кеткен:** №8 – **ОСИПЕНКО** Юрий (Молдова, 6.07.1974, 175/68).

Шабуылшылар: №24 – **ГУСЕЙНОВ** Расим (21.04.1983, 172/65), №10 – **ДОСМАНБЕТОВ** Серик (3.03.1982, 173/66), №6 – **МАЙМАКОВ** Нурболат (27.04.1982, 173/69), №15 – **МАЛКОВ** Анатолий (Россия, 8.07.1981, 174/71), №11 – **САБАЛАКОВ** Талгат (9.07.1986, 176/74, “Тобол”), №20 – **ЧОНКАЕВ** Гахрыманберды (Туркменистан, 19.10.1983, 176/66).

Қосалқы құрам

Жаңышылар: №51 – **Виталий МИЛЛЕР** (8.11.1990, 190/75), №31 – **Дмитрий СОЛОВЬЕВ** (5.12.1989, 180/65).

Корғаушылар: №35 – **Анатолий АНДРЕЕВ** (12.06.1989, 170/65), №33 – **Константин ВЕДЬМАНОВ** (6.06.1987,

177/70), №47 – Сергей ГРИГОРЬЕВ (2.08.1992, 192/80), №41 – Тимур ТУРЕГЕЛЬДИН (17.10.1989, 178/75), №32 – Максим ЧУДИНОВ (12.09.1988, 180/73), **Маусым ортасында келгендер:** Арсланмурад АМАНОВ (28.03.1991), Сергей ВИТТ (13.04.1992). **Маусым ортасында кеткендер:** №32 – Жасулан КУСАИНОВ (11.02.1990, 170/65), №37 – Чингиз СЕРГАЛИЕВ (18.02.1990, 175/68).

Жартылай корғаушылар: №39 – Кайрат БЕЛЬГИБАЕВ (6.01.1989, 174/71), №34 – Руслан ГАРИФУЛЛИН (22.12.1989, 175/67), №55 – Дмитрий КАРПОВ (18.11.1988, 175/63), №45 – Бауыржан КУРМАНГАЛИЕВ (12.04.1989, 177/69), №43 – Денис СТАРОСТИН (24.04.1990, 178/62), №42 – Жадыгер ТИШТЫБАЕВ (24.10.1988, 174/68), №40 – Александр УЛЬШИН (15.10.1992, 176/66), **Маусым ортасында келген:** Дмитрий ГАНТИМУРОВ (20.05.1988, 178/75). **Маусым ортасында кеткендер:** №46 – Саян БЕКТЕМИРОВ (15.11.1988, 173/67), №44 – Эдуард ШИМАНСКИЙ (24.02.1992, 172/68).

Шабуылшылар: №38 – Александр ГАЛИЕВ (3.09.1988, 173/69), №50 – Ержан КАБЫЛБЕКОВ (10.08.1989, 169/63), №22 – Денис ЛЕДЕНЕВ (22.12.1987, 169/57), №53 – Валерий МИЛЛЕР (8.11.1990, 180/73), №30 – Нурсултан НУРЖИГИТ (3.08.1989, 176/74), №54 – Нургазы НУРЖИГИТ (2.08.1991, 173/66), №52 – Евгений САМОХИН (3.09.1990, 175/73), **Маусым ортасында келген:** Мейрман УКУБАЕВ (23.08.1991).

Жаттықтырушы – Евгений Александрович УЛЬШИН (23.02.1964).

“Ордабасы” (Шымкент)

Клуб президенті – ШКАРИН Евгений Иванович (4.09.1950), **директоры** – БЕКОВ Мухтар Мукашевич (21.03.1957), **администраторлар** – ИБРАГИМОВ Геннадий Курмангалиевич (6.10.1938), АХИНБАЕВ Айткул Ахинбаевич (12.06.1953), **команда дәрігері** – ТОПКИН Григорий Иванович (8.11.1946), **массажшы** – БОРИСЕНКОВ Александр Николаевич (28.10.1955).

Бас жаттыктырушы – НИКИТЕНКО Владимир Андреевич (8.01.1957)

Аға жаттыктырушы – КИРИЛОВ Валерий Алексеевич (15.04.57).

Жаттыктырушылар – МУСАТАЕВ Канат (6.06.1970), ИКСАНОВ Тимур Хакимович (22.12.1958), ВОСКОБОЙНИКОВ Олег Игоревич (4.07.1971).

Қақпашылар: №16 – БЕКБАЕВ Алмат (14.07.1984, 183/79), №1 – МОКИН Александр (19.06.1981, 185/82, “Алма-Ата” ФК-н келді), №12 – ОТАРБАЕВ Самат (18.02.1990, 185/78).

Қорғаушылар: №20 – КЕНЖЕБЕК Даурен (14.03.1988, 176/71, “Айжарык”), №2 – КОЗЮЛИН Сергей (2.08.1980, 183/75), №3 – КУЧМА Александр (9.12.1980, 180/76, “Астана”), №4 – МУХТАРОВ Мухтар (6.01.1986, 186/79), №5 – ПРОТОРЧИН Дмитрий (2.07.1978, 178/74). **Маусым ортасында кеткен:** №15 – СЕЙТБЕКОВ Азамат (22.11.1988, 175/71, “Оқжетпес”).

Жартылай қорғаушылар: №23 – АБДУКАРИМОВ Хасан (10.03.1990, 181/78), №21 – АМЕТОВ Жандос (8.02.1980, 168/65, “Кайсар”), №8 – БЕЙСЕНОВ Бекзат (18.02.1988, 179/75), №17 – ЖАНТЛЕУОВ Малик (2.02.1989, 179/75), №22 – ЖОЛДАСОВ Нурсайын (11.05.1991, 172/69), №6 – ЗЕЛЕНБАБА Владимир (Хорватия, 6.02.1982, 185/79, “Кайсар”), №11 – ПАРХАЧЕВ Дмитрий (Беларусь, 2.01.1985, 178/74, “Восток”), №19 – СУГУРБАЕВ Турархан (1.01.1989, 176/72), №13 – УЧУРОВ Эдуард (Россия, 20.12.1979, 178/75, “Нижний Новгород” Ресей), №14 – ШКРЕД Олег (Украина, 1.10.1982, 180/76, “Кайсар”).

Шабуылшылар: №7 – НУСЕРБАЕВ Танат (1.01.1987, 176/72), **маусым ортасында келгендер:** МИЖИГУРСКИС Валеринос (Литва, 22.04.1983, 186/81, “Таурас”, Литва), СУЮМАГАМБЕТОВ Мурат (14.10.1983, 180/78, “Локомотив”).

Маусым ортасында кеткендер: №18 – АЗОВСКИЙ Максим (4.06.1986, 183/79, “Алма-Ата), №10 – БУЛЕШЕВ Алибек (9.04.1981, 175/71, “Кайрат”), №9 – САЛЬНИКОВ Андрей (Ресей, 13.03.1982, “Нижний Новгород” Ресей).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №24 – Ярослав БОНДАРЕНКО (15.03.1992, 181/78). **Маусым ортасында кеткен:** №25 – Талгат КАЛЕНОВ (12.02.1991, 174/68).

Қорғаушылар: №40 – Алибек КАМЫСБАЕВ (23.06.1990, 175/71), №38 – Бакдаулет КОЖАБАЕВ (19.06.1992, 176/73), №46 – Умирсерик САУДБАЕВ (9.01.1990, 180/75), №28 – Гафуржан СУЮМБАЕВ (19.08.1990, 178/74), №43 – Саян ТАСЫБАЕВ (7.04.1989, 172/68), №29 – Дмитрий ШКАРУПА (24.04.1990, 175/72). **Маусым ортасында кеткендер:** №26 – Габит АБДИКАРИМОВ (15.04.1990, 178/74), №39 – Игорь ЗАЙЦЕВ (29.06.1990, 172/68).

Жартылай қорғаушылар: №34 – Нурсултан АКПАНОВ (7.08.1992, 172/69), №35 – Нурсултан ДАРАШОВ (18.01.1991, 178/75), №37 – Галымжан ЕРМУРЗАЕВ (1.04.1991, 176/74), №27 – Абзал ЕШМАНОВ (5.02.1990, 172/68), №33 – Канат ИМАНОВ (23.03.1991, 170/67), №32 – Абылайхан ИСКЕНДИРОВ (24.07.1991, 174/69), №44 – Евгений ЛЁВИН (12.07.1992, 174/73), №30 – Мардан ТОЛЕБЕК (18.12.1990, 168/65), №47 – Борис ФОМЕНКОВ (29.09.1991, 176/72), №45 – Эльдар ЮНУСОВ (31.08.1991, 174/70). **Маусым ортасында келгендер:** Даулет ДУЙСЕКУЛОВ (2.04.1993), Меиржан УТЕПОВ (27.11.1990).

Шабуылшылар: №36 – Азамат ИСМАИЛОВ (10.06.1993, 172/68), №48 – Алихан УВАЛИЕВ (12.02.1993, 175/71), №42 – Евгений ЧИКРИЗОВ (30.07.90, 175/72). **Маусым ортасында келгендер:** Галымжан АБДИКАДИРОВ (4.10.1992), Азамат ЖАКСЫБАЕВ (5.02.1992), Сухраб САБИРЖАНОВ (18.05.1991). **Маусым ортасында кеткендер:** №31 – Аблайхан МАХАМБЕТОВ (3.08.1991, 175/71), №41 – Галымжан САЛЫБАЕВ (29.11.1989, 176/72).

“Қызылжар” (Петропавловск)

Клуб президенті – МЕНЬШИХ Александр Валентинович (31.05.1956).
команды бастығы – ГОРБУНОВ Николай Константинович (25.03.1941),
администратор – СТАВСКИЙ Виктор Анатольевич (7.04.1967), **дәрігер** – ХАРЛОВ Валерий Васильевич (25.08.1956),
массажшы – ПАК Владимир Игоревич (10.09.1980), **қауіпсіздік қызметінің**

бастығы – МАЛАШИН Виталий Викторович (29.01.1978),
пресс-атташе – ИГНАТОВ Сергей Борисович (8.10.1956).

Бас жаттықтырушы – ЕСМАГАМБЕТОВ Болат
Жолдасович (1.04.1968)

Жаттықтырушылар – ЖАНГИРОВ Фарид Исмагилович
(15.05.1966), ДЕСЕМБАЕВ Нуржан Кабденович (23.01.1962).

Қақпашылар: №21 – ЛОГИНОВСКИЙ Владимир (родился
8.10.1985, 191/83), №13 – НИКЛЕВИЧ Владимир (8.10.1985,
182/72). **Маусым ортасында кеткен:** №23 – МОРЕВ Андрей
(3.10.1973, 189/84, “Ақтобе”).

Қорғаушылар: №21 – БАЙКЕНОВ Булат (22.05.1989,
184/65), №5 – МУСАБАЕВ Адиль (19.05.1990, 180/68), №16 –
САГЫНДЫКОВ Серик (9.01.1984, 180/76, “Мегаспорт”), №18
– УСТИНОВ Алексей (21.01.1987, 173/67), №15 – ШУЛЯК
Станислав (9.11.1987, 181/70), **маусым ортасында келген:**
ВАВИЛОВ Дмитрий (Ресей, 2.02.1986, 180/71, “Лада” Тольятти,
Ресей). **Маусым ортасында кеткендер:** №2 – КЕКЕР Кирилл
(22.06.1979, 185/81), №3 – КУДРЯШОВ Александр (Ресей,
3.08.1974, 183/80, “Рязань”, Ресей), №4 – ПРОСКУРИН Денис
(3.04.1979, 178/78).

Жартылай қорғаушылар: №12 – АКБАРОВ Рамиль
(17.01.1987, 171/68), №20 – АХМЕТЖАНОВ Ахметжан
(16.01.1986, 179/73), №6 – ГОРЕЛКИН Алексей Ресей,
8.11.1983, 180/75, “Союз-Газпром” Ижевск, Ресей), **Маусым
ортасында келгендер:** АРСЛАНОВ Дмитрий (Россия,
10.02.1990, 186/71, ЦСКА Ресей), ВОРОТЫНЦЕВ Иван
(3.07.1992), КОРЖ Алексей (1.09.1991), СЫДЫКБЕК Дидар
(6.02.93), ТЫШКЕВИЧ Алексей (Ресей, 17.02.1991, 171/67,
“Чертаново” М, Ресей), ЧЕРЕПАНОВ Александр (25.05.1989).
Маусым ортасында кеткендер: №8 – ВЕРЕЩАК Алексей
(Россия, 12.02.1976, 172/70, “Газовик” Оренбург, Россия), №19
– КАРАКЕНОВ Галым (28.08.1985, 180/75, “Энергетик-2”), №7
– УШАКОВ Виталий (12.09.1974, 178/75, “Ақтобе”).

Шабуылшылар: №11 – БОГДАНОВ Станислав (17.01.1988,
184/78), №17 – ШУЛАНБЕКОВ Бексейт (23.06.1988, 174/72),
№14 – САЛТАЕВ Анатолий (19.10.1989, 177/75), №22 –
СОЛОМИН Николай (6.04.1985, 179/67), **Маусым ортасында
келгендер:** МУЛЬДИНОВ Тимур (19.09.1993), ЩЕРБАХА
Николай (22.01.1992). **Маусым ортасында кеткендер:** №10

– АВЕРЧЕНКО Евгений (6.04.1982, 172/64), №9 – МАРХЕЛЬ Юрий (Беларусь, 9.01.1979, 178/73, “Локомотив” Минск, Беларусь).

Косалқы құрам

Қақпашылар: №31 – Антон БОРИСОВ (3.08.1990, 192/80), №30 – Евгений РЕШЕТОВ (23.06.1989, 185/72), **маусым ортасында келген:** Валерий ОХМАН (3.01.1992).

Қорғаушылар: №34 – Дмитрий КОБЫЛИН (5.02.1990, 173/68), №35 – Егор КРОТОВ (16.02.1988, 180/64), №37 – Самат КУСАИНОВ (13.03.1992, 176/62), №32 – Евгений КУСКОВ (11.11.1988, 175/62), №33 – Павел МАЗУРОВ (27.03.1987, 182/70), №36 – Артем ПОТАПКИН (24.01.1992, 173/69), Николай САРАЕВ (20.05.1990, 184/70).

Жартылай қорғаушылар: №40 – Ильдар АИТОВ (2.03.1990, 172/62), №41 – Самат ДЖУМАБАЕВ (23.07.1988, 173/62), №38 – Руслан КОПЕЕВ (18.11.1987, 178/65), №44 – Данияр КЕРИМЖАНОВ (13.01.1988, 175/68), №42 – Евгений КОШКИН (2.01.1992, 177/66). **Маусым ортасында кеткендер:** №43 – Руслан МУХАМЕДЖАНОВ 25.01.1989, 180/70), №39 – Михаил СТАРОДУБЦЕВ (7.12.1991, 179/62).

Шабуылшылар: №46 – Алишер ЖОЛДАСБАЕВ (17.05.1990, 180/69), №47 – Николай МАТВЕЕВ (16.03.1991, 174/65), №45 – Артур СААДЯН (23.01.1992, 175/60).

Бас жаттықтырушы – Владимир Георгиевич ИВАНОВ (4.01.1952), **Жаттықтырушы** – Виктор Павлович СТУКОВ (8.08.1949), **дәрігер** – Людмила Васильевна СЕЛЮНИНА (4.10.1959), **массажшы** – Максим Сергеевич НЕМИРОВСКИЙ (3.01.1986), **администратор** – Сырым Жасуланович ИМАНБАЕВ (23.10.1961).

“Атырау” (Атырау)

Директор – КУСАИНОВ Жексенбай Коржинбаевич (21.07.1963), **Спорттық директор** – ЖУНТЕРБАЕВ Асылбек Саурбаевич (9.11.1968), **администратор** – МУНБАЕВ Рашид Нургалиевич (24.09.1963), **дәрігер** – ГАЗИЕВ Багаутдин Магомедович (26.07.1963), **массажшы** – ВАСИЛЬЕВ Андрей Борисович (13.09.1960), **видеооператор** – ЖАНАБАЕВ Болатбек Тулегенович (27.05.1984).

Бас жаттықтырушы – команданы маусымға дайындаған Антон Шох қайтыс болуына байланысты төртінші турдан бастап МАСУДОВ Вахид Юнусович (10.10.1959).

Аға жаттықтырушы – ВОСТРИКОВ Игорь Леонидович (15.04.1965), **жаттықтырушылар** – АЙМАНОВ Кайрат Тыныштыкович (29.10.1964), КУЧЕРЯВЫХ Андрей Александрович (24.09.1970).

Қақпашылар: № – ШАБАНОВ Андрей (17.10.1986, 184/80). **Маусым ортасында кеткен:** №35 – КИРБЯТЬЕВ Артем (16.08.84, 198/92, “Аксу”).

Қорғаушылар: №17 – АБУОВ Бакыт (24.01.1989, 180/76, “Алма-Ата”), №4 – ВОРОТНИКОВ Илья (1.02.1986, 186/78, “Алма-Ата”), №3 – ЖУМАБАЕВ Абзал (28.05.1986, 177/70, “Алма-Ата”), №44 – САНГАРЕ Мамади (Украина, 4.12.1982, 186/82, Арсенал” Киев, Украина), №8 – ЧУРЕЕВ Валентин (29.08.1986, 172/69), **Маусым ортасында келгендер:** №7 – АЛИЕВ Пиралы (13.01.84, 180/68, “Жетысу”), КИРОВ Александр (4.09.1984, 187/75, “Ақтобе”), ШУМЕЙКО Виталий (Украина, 6.10.1981, 195/88, “Спартак” Нч, Россия). **Маусым ортасында кеткендер:** №2 – ДУПЛЯКИН Роман (23.06.1987, 186/74, “Мегаспорт”), №5 – СОЛТАНИЧИ Игорь (Молдова, 4.05.1984, 184/82).

Жартылай қорғаушылар: №14 – АБДРАМАНОВ Алмат (12.03.1990, 170/60, “Алма-Ата”), №13 – БОРОВСКИЙ Вадим (30.10.1986, 172/66, “Алма-Ата”), №15 – ЗУНУНОВ Тельман (17.08.1989, 172/71, “Алма-Ата”), №23 – КОСТРУБ Евгений (27.08.1982, 177/71, “Алма-Ата”), №10 – ПЕЙКРИШВИЛИ Гиорги (Грузия, 28.02.1983, 178/78, “Олимпи” Рустави), №6 – ШАКИН Алексей (6.08.1984, 178/70, “Иртыш”), **Маусым ортасында келгендер:** №2 – БАКИБАЕВ Алибек (3.04.1990), ЛАРИН Сергей (22.07.1986, 175/70, “Локомотив”), САРКИСЯН Альберт (Армения, 15.05.1975, 182/77, “МВД России”, Ресей). **Маусым ортасында кеткендер:** №22 – КЕМАЛИЕВ Досжан (18.12.1988, 176/67, “Казахмыс”), №7 – КСАНАЕВ Марат (Россия, 5.03.1981, 181/76, “Черноморец” Новороссийск).

Шабуылшылар: №74 – ЗУБКО Денис (Россия, 7.11.1974, 191/84, “Кубань” Краснодар), №9 – ТАТИШЕВ Бейбит (24.07.1984, 185/74), №11 – УЗДЕНОВ Роман (10.03.1979,

183/78), **Маусым ортасында келген:** БУЛЕШЕВ Алибек (9.04.1981, 175/71, “Ордабасы”).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №90 – Нурболат КАЛМЕНОВ (15.09.1990, 185/72), №16 – Азамат МУТИГОЛЛАЕВ (9.10.1990, 190/77), **маусым ортасында келген:** Ханкерей МУХАМБЕТОВ (9.03.1991).

Қорғаушылар: №24 – Ержан АМИРОВ (20.02.1990, 182/76), №18 – Никита ГУДОШНИКОВ (12.06.1990, 185/72), №19 – Талгат КАЖИГАЛИЕВ (6.01.1990, 164/56), №29 – Еркебулан КУРБАН (5.02.1991, 167/53), №20 – Максим МИРЖАНОВ (16.03.1990, 174/61), №28 – Дамир НУРИБЕКОВ (28.11.89, 184/71), №37 – Садибек ТАЖИМУРАТОВ (21.01.1990, 185/64). **Маусым ортасында кеткен:** №21 – Султанбек ЕРГАЛИЕВ (26.07.1987, 170/58).

Жарғылай қорғаушылар: №12 – Арман КАРАЖАНОВ (13.06.1990, 160/54), №27 – Бақтияр НУРЖУМАЕВ (11.02.1989, 175/64), №32 – Нурсултан ОЛЖАГАЛИЕВ (11.03.1993, 164/54), №36 – Асылбек СЕЙТКАЛИЕВ (29.02.1992, 154/42), №30 – Дмитрий СТРУНЯШЕВ (15.03.1991, 164/54), №31 – Темирлан УКУБАЕВ (28.08.1993, 159/48).

Шабуылшылар: №33 – Ербол ДАУЛЕТЬЯРОВ (18.03.1990, 178/62), №26 – Максим ЛОБАШЕВ (15.11.1989, 183/63), №34 – Нурсултан МАДИЕВ (8.07.1993, 162/51), **Маусым ортасында келгендер:** Бауржан ДЖОЛЧИЕВ (8.05.1990, 185/65), Данияр КЕНЖАЛИЕВ (15.12.1988), Максат УТАРБАЕВ (24.01.1993).

Жаттықтырушылар – Тимур Нигметуллаевич УКУБАЕВ (24.10.1968), Куаныш Кенжалиевич КАБДОЛОВ (9.07.1987).

“Восток” (Өскемен)

Директоры – КУРМАНГАЛИЕВ Талгат Тлеболдыевич (4.03.1976), **директордың орынбасары** – МЕДВЕДЕВ Михаил Александрович (1.01.1979), **менеджер** – АСКАРОВ Акан Айтмухамбетович (1.06.1950), **Дәрігер** – ФОМИН Сергей Леонидович (25.07.1964), **физиотерапевт дәрігер** – ШЕФФЕР Александр

Александрович (27.03.1957), **пресс-атташе** — БОЖЕНОВ Виктор Борисович (6.01.1959).

Бас жаттықтырушы — МИРОШНИЧЕНКО Андрей Геннадьевич (21.12.1968) Сәуірдің басынан шілдеге дейін ЕВТЕЕВ Павел Валерьевич (28.06.1967) Шілде айынан — САДУОВ Ойрат Батаевич (4.02.1961).

Аға жаттықтырушы — ЕВТЕЕВ Павел Валерьевич (28.06.1967).

Жаттықтырушылар — САЛИЙ Сергей Андреевич (6.12.1967), ЧЕКМЕЗОВ Сергей Викторович (10.10.64).

Қақпашылар: №22 — ОСИПЧУК Игорь (2.08.1975, 186/80). **Маусым ортасында келген:** ЦЫГАЛКО Юрий (Беларусь, 27.05.1983, 189/74, “Пандурий”, Румыния). **Маусым ортасында кеткен:** №16 — ДРАЛОВ Дмитрий (22.06.1984, 180/75, “Иртыш”).

Қорғаушылар: №25 — ГАВРИЛЕНКО Артем (26.03.1984, 169/62), №20 — ЗУЕВ Максим (27.04.1983, 180/75, “Казахмыс”), №13 — САБИРОВ Олег (13.03.1981, 178/77, “Жетысу”), №84 — ТИХОНОВ Виталий (Россия, 31.01.1984, 181/72, “Рубин-2” Казань), **Маусым ортасында келген:** ПРОСКУРИН Денис (3.04.1979, 178/78, “Кызылжар”). **Маусым ортасында кеткендер:** №66 — ДАВЫДОВ Дмитрий (30.08.1988, 165/60, “Спартак”), №3 — ДЖЕЛАДЗЕ Звиад (Грузия, 16.12.1973, 184/74), №4 — КАППАРОВ Серикбек (1.04.1988, 168/68, “Спартак” С).

Жартылай қорғаушылар: №17 — ЖЕЙЛИТБАЕВ Серик (23.08.1974, 175/70, “Кайрат”), №8 — МОЛТУСИНОВ Антон (18.05.1988, 182/73), №85 — НАМАШКО Сергей (Россия, 19.06.1984, 169/65, “Торпедо” М. Ресей), №23 — САЛХИ Тауфик (Тунис, 21.08.1979, 173/67, “Заря” Луганск, Украина), №4 — ЭРБЕС Вячеслав (14.01.1988, 173/70), №32 — ЮСУПОВ Дархан (10.01.1987, 178/70), **Маусым ортасында келгендер:** КАРАКЕНОВ Галым (28.08.1985, 180/75, “Кызылжар”), КИСМЕТОВ Роман (17.06.1987, 179/68, “Каспий”), УШАКОВ Виталий (12.09.1974, 178/75, “Кызылжар”). **Маусым ортасында кеткендер:** №88 — ЕДИГЕНОВ Еркин (20.07.1988, 170/70, “Спартак”), №12 — ЗГУРА Сергей (Украина, 3.11.1977, 174/70), №83 — ПАСТУХОВ Валерий (17.12.1983, 170/70).

Шабуылшылар: №77 – АЙТКАЗИНОВ Даурен (13.05.1986, 170/65, “Спартак”), №9 – КЕНЖЕХАНОВ Данияр (20.01.1983, 180/74, “Тобол”), №10 – УДАЛОВ Павел (25.01.1983, 182/70), №91 – ХИЖНИЧЕНКО Сергей (17.07.1991, 175/74), **Маусым ортасында келгендер:** ЖУМАХАНОВ Санат (30.01.1988, 182/74, “Айжарык”), РОГАЧЕВ Сергей (Молдова, 20.05.1977, 180/78, “Олимпия”, Молдова).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №39 – Павел МАЛЬЦЕВ (5.06.1991, 174/63), №1 – Арлан САНДЫБАЕВ (28.05.1990, 177/69), №37 – Андрей ЯРОСЛАВЦЕВ (11.03.1989, 189/80).

Өорғаушылар: №19 – Илья БОБРОВНИКОВ (20.11.1990, 170/68), №36 – Михаил ГАБЫШЕВ (2.01.1990, 180/70), №33 – Асет КОППЕРОВ (7.09.1990, 170/65), №15 – Егор СКУЛКИН (1.03.1989, 183/70), №35 – Дмитрий ТИЩЕНКО (3.04.1991, 175/64), **Маусым ортасында келген:** Александр ЗАТУЛА (10.02.1991). **Маусым ортасында кеткен:** №2 – Роман ЛАТКИН (7.02.1989, 174/65).

Жартылай қорғаушылар: №31 – Диас АДЫЛХАНОВ (6.03.1990, 180/70), №18 – Роман БЕЛЯЕВ (14.01.1991, 176/70), №26 – Михаил ВЕЛИЧКИН (10.02.1990, 180/70), №6 – Ернар ДАБЫНОВ (11.08.1990, 174/68), №29 – Ануар ЖАГАЛБАЕВ (8.01.1989, 186/69), №87 – Вячеслав ЗИНЮКОВ (17.07.1987, 183/78), №21 – Станислав КУСТОВ (17.07.1991, 176/70), №34 – Аслан ОМАРБЕКОВ (2.07.1990, 176/69), №27 – Дмитрий СЛАСТНИКОВ (25.07.1989, 181/77), **Маусым ортасында келгендер:** Данияр БЕЙСЕМБИНОВ (14.03.1991), Кирилл РЫСКУНОВ (20.02.1992).

Шабуылшылар: №14 – Евгений АНТОНЕНКО (9.01.1987, 178/72), №7 – Серик ЖИМБЕКОВ (21.10.1988, 170/63), №41 – Денис ЖУРАВЕЛЬ (24.02.1992, 176/68), №24 – Илья ЗЕЛЕНЦОВ (6.01.90, 166/60). **Маусым ортасында кеткендер:** №28 – Роман ДЕМЧЕНКО (30.01.1990, 178/72), №40 – Владислав ПАРФЕНОВ (22.02.1989, 174/63), №30 – Сергей СИДОРОВ (11.05.1990, 173/64).

Жаттықтырушылар – Вячеслав Николаевич ФЕДОРОВ (31.01.1969), Илья Александрович МЕЛАНИЧ (25.03.1977).

“Қазахмыс” (Сәтпаев)

Клуб президенті – ЧИГИТАЕВ

Нурлан Серикович, тете-президенттер

– ЖАРАСПАЕВ Алияр Арыстанович,

ШАРАФУТДИНОВ Рашид Гаязович,

директор – ИБРАЕВ Галым Абуталипович

(7.09.60), администратор – ЧЕЖИЯ Роини

Отарович (2.05.1963), Массажшы дәрігер

– ПАТОГИН Александр Владимирович

(13.07.1979), физиотерапевт дәрігер –

БУХАРЕВ Евгений Николаевич (23.08.1983),

Қауіпсіздік қызметінің басшысы – ТОКЕБАЕВ Данияр

Мейрамович (28.02.1980), пресс-офицер – ИБРАЕВ Дастан

Касқырбаевич (26.05.1979), видеооператор – МАЙКОВИЧ

Сергей Андреевич (20.08.1961).

Бас жаттықтырушы – ДОГАДАЙЛО Виктор Гаврилович

(17.04.1960) Шілде айынан бастап – АРЕФЬЕВ Александр

Петрович (6.11.1959).

Бас жаттықтырушының көмекшісі – ГОЛОВЛЕВ

Владимир Алексеевич (11.09.1962).

Қақпашылар жаттықтырушысы – БОРИСОВ Александр

Иванович (5.05.1962).

Қақпашылар: №34 – КАЛЕНДАРЬ Александр (14.05.1992,

174/67 кг), №1 – КОТЛЯР Вячеслав (Украина, 3.03.1982,

185/82), Маусым ортасында келген: ЧЕРЕДНИКОВ Алексей

(Ресей, 14.10.1986, “Черноморец” Новороссийск).

Қорғаушылар: №18 – ИСКАКОВ Ержан (21.11.1985,

177/72), №2 – КУСАИНОВ Аян (10.06.1990, 178/70), №12 –

МАКСИМЮК Роман (Украина, 14.06.1974, 187/82, “Атырау”),

№24 – МИХАЙЛЮК Алексей (23.07.1982, 181/76), №19 –

СОЛОМАТИН Сергей (24.04.1985, 187/70), №27 – ШАБАЕВ

Андрей (15.02.1987, 179/73). Маусым ортасында кеткен:

№4 – КАЗНАЧЕЕВ Максим (30.01.1986, 193/83, “Астана”).

Жартылай қорғаушылар: №8 – БОЗИЕВ Касим (9.06.1988,

178/73), №7 – ДУГЛАС де Соуза Феррейра (Бразилия, 7.10.1985,

187/74), №5 – ЕРАЛИЕВ Марлен (14.04.1991, 175/62), №88

– ИСКУЛОВ Марат (11.04.1982, 178/70, “Энергетик-2”), №77

– КАНАПИЯ Арсен (11.10.1984, 170/63), №28 – ОРАЗАЛИЕВ Жандос (3.10.1985, 187/74, “Мегаспорт”), №20 – СИМИНИДИ Федор (14.03.1985, 171/64), **маусым ортасында келгендер:** НУРАСЫЛОВ Даулет (3.11.1984, 176/70, “Восток”), САРЫБАЕВ Жандос (23.05.1984), ШУБАЕВ Кенесбай (5.08.1985, 180/77, Гефест”). **Маусым ортасында кеткен:** №6 – БУРДИЯН Андрей (Украина, 18.01.1986, 182/74, “Металлург” Д, Украина).

Шабуылшылар: №9 – БЕЛИК Евгений (3.12.1985, 179/72), №10 – СЕРИКЖАНОВ Акжол (6.05.1990, 175/61), **маусым ортасында келгендер:** АЛЕКПЕР-ЗАДЕ Фариз (5.08.1989), ИВАНОВ Владимир (10.02.1986, 178/73, “Иле-Саулет”). **Маусым ортасында кеткен:** №11 – АЛЕКПЕРЗАДЕ Гейсар (2.12.1984, 177/74).

Косалқы құрам

Қақпашылар: №45 – Кирилл КОРОТКЕВИЧ (12.06.1992, 188/68), №46 – Александр ШЕВЧЕНКО (24.12.1990, 185/75).

Қорғаушылар: №23 – Бауржан АУДЕНБАЕВ (5.01.1990, 176/64), №3 – Жасулан БАЙДИЛДА (6.02.90, 179/61), №39 – Бекзат ЕСОВ (26.06.1990, 173/60), №21 – Арман КОЛБАЕВ (1.05.1988, 172/61), №36 – Федор МАЙЗЕНГЕЛЬТЕР (23.03.1990, 182/66), №29 – Миржан ТУЛЕГЕНОВ (29.10.1990, 170/58), №26 – Евгений ФАДЕЕВ (30.03.1990, 179/64).

Жартылай қорғаушылар: №15 – Нурсултан АМЗЕ (24.10.1991, 168/59), №14 – Галым БАДАГУЛОВ (20.07.1989, 182/70), №25 – Евгений ГАВРИШ (4.12.1987, 171/63), №16 – Владимир КУРАЕВ (5.02.1991, 177/68), №13 – Мухтар ОРЫНБАСАРОВ (4.07.1992, 168/52), №22 – Жомарт РСАЛИН (3.02.1991, 170/58), №40 – Азамат САДУОВ (23.07.1991, 178/70), №32 – Мадияр САКЕНОВ (24.04.1992, 168/61), №30 – Нуржан УРАЗБЕКОВ (22.05.1992, 168/56), №87 – Диас ХАМЗИН (24.06.1987, 178/72),

Шабуылшылар: №37 – Жасулан ИСАБЕКОВ (9.12.1989, 179/67), №41 – Давидбек КАРСЛИЕВ (7.05.1990, 187/70), №38 – Жаксылық МАМБЕТОВ (28.02.1987, 175/65), №44 – Саиб ОРУДЖОВ (19.01.1991, 177/65), №35 – Елдос ШАЙКЕНОВ (17.10.1987, 175/65).

Бас жаттықтырушы – Алтай Куширович БИТУСУПОВ (8.01.1962).

“Тараз” (Тараз)

Администратор – ДЖАКАШОВ Серик (22.04.1953), **менеджер** – ШЕРТАЕВ Канат Мухамеджанович (23.02.1968), **дэригер** – АШИРОВ Равшан Хамидович (5.09.1970), **массажиш** – Виталий Вячеславович МАТЧЕНКО (4.06.1975), **пресс-агташе** – ПУЧАЕВ Рамзан Вахидович (19.09.1973).

Бас жаттықтырушы – ФОМИЧЁВ Владимир Александрович (18.05.1954).

Аға жаттықтырушы – ЯРОВЕНКО Владимир Викторович (14.02.1952).

Жаттықтырушылар – ЧИМИРОВ Хаки Яхьярович (11.02.1947), ЖАББАРОВ Анвар Рузиевич (20.07.1963).

Қақпашылар: №33 – КУЗНЕЦОВ Евгений (29.11.1986, 185/80), №20 – МУКАШЕВ Мурат (18.09.1982, 180/72).

Қорғаушылар: №21 – БАЙМЕШОВ Эльдар (26.07.1986, 180/73), №19 – ЕВСТИГНЕЕВ Дмитрий (27.11.1986, 178/72), №24 – ИЛЬИН Илья (Узбекистан, 29.09.1985, 184/77), №5 – КУРГУЛИН Нуртас (20.09.1986, 173/68), №15 – НАУРЫЗБАЕВ Самаг (6.09.82, 180/72), №4 – ФОМИЧЕВ Илья (14.08.82, 190/82), №2 – ХАЙДАРОВ Алик (27.04.81, 179/70).

Жартылай қорғаушылар: №23 – АЛИМБАЕВ Галымжан (9.05.89, 176/70), №22 – АНАРМЕТОВА Азиз (30.07.82, 179/70), №8 – ЕВСТИГНЕЕВ Виталий (8.08.1985, 183/78), №25 – ЕПУРЯНУ Сергей (Молдова, 12.09.76, 175/70), №13 – ИСЛАМОВ Рустам (5.03.1991, 175/63), №17 – НЕДАШКОВСКИЙ Олег (9.09.1987, 180/75), №14 – ТАЛГАЕВ Ваид (21.12.1990, 179/70), **маусым ортасында келген:** ЦИКОЛИЯ Ираклий (Украина, 26.05.1987, 185/80, “ТП-47”, Финляндия). **Маусым ортасында кеткен:** №12 – ДАВИДСОН Давид (Гана, 17.10.1986, 192/85).

Шабуылшылар: №9 – БАГАЕВ Александр (Россия, 17.04.1985, 185/79), №18 – БАЙШАКОВ Азиз (30.07.1985, 189/80), №7 – КОНЫСБАЕВ Улан (28.05.1989, 175/69), №10 – СУЛЕЙ Кайрат (26.10.1985, 181/75), **маусым ортасында келгендер:** ЛОБАДОВСКИЙ Сергей (14.01.1982, 194/87,

“ТП-47”, Финляндия), ЭССОМБА Тити (Камерун, 23.05.1986, 178/71, “ОПА”, Финляндия). **Маусым ортасында кеткен:** №11 – ДИМИТРОВ Мартин (Болгария, 6.12.1980, 180/73).

Қосалқы құрам

Қақпашылар: №1 – Азат БИТАБАРОВ (14.01.1990, 182/75), **Маусым ортасында келген:** Сергей БРАГИН (4.05.1989, 186/76). **Маусым ортасында кеткен:** №41 – Алмаз ХАМЫТБЕКОВ (29.09.1991, 186/79).

Қорғаушылар: №29 – Максат АМИРХАНОВ (10.02.1992, 173/67), №26 – Алмас ЕСМЫРЗАЕВ (4.04.1991, 176/70), №6 – Амангельды ЖУСУПОВ (18.07.1988, 180/72), №38 – Бакыт ИМАНМУСАЕВ (14.10.1988, 175/69), №34 – Ардак КАРПЫК (1.04.1992, 172/65), №3 – Ермек ШОКАНОВ (15.09.1988, 183/77), **Маусым ортасында келген:** Александр ДЕНИСОВ (4.12.1990). **Маусым ортасында кеткендер:** №35 – Берик АЙТБАЕВ (26.06.1991, 185/78), №28 – Виталий КАЧАГИН (2.08.1991, 189/79).

Жартылай қорғаушылар: №30 – Бауыржан БАЙТАНА (6.06.1992, 172/66), №39 – Бакдаулет ДАРИБАЕВ (20.12.1991, 175/69), №31 – Джамбул МОЛДАШБАЕВ (29.09.1991, 185/75), **Маусым ортасында келгендер:** Даулет СЕЙДИКЕРИМОВ (15.04.1992), Нурдаулет СЕЙДИХАНОВ (18.02.1992). **Маусым ортасында кеткендер:** №37 – Алишер БАБЫШЕВ (26.03.1991, 175/70), №36 – Алмат ДОСМАГАНБЕТОВ (17.01.1988, 172/65).

Шабуылшылар: №40 – Серик АЙТБАЕВ (26.06.1991, 186/79), №27 – Денис АНДРЕЕВ (22.10.1992, 175/67), №32 – Аскар НАРЫМБАЕВ (26.05.1990, 175/69), **Маусым ортасында келгендер:** Христини СИДИРОПУЛО (1.11.92), Сардор УРАЛОВ (1.05.1991).

Бас жаттықтырушы – Нурмат Нарманович МИРЗАБАЕВ (11.11.1972), **жаттықтырушы** – Азамат Кеңесбекович НИЯЗЫМБЕТОВ (25.03.1974), **менеджер** – Алексей Анатольевич БЕЛЬСКИЙ (12.09.1985), **массажшы** – Кирилл Владимирович ФОМИЧЕВ (20.03.1988).

Ел біріншілігінің бірінші тобын құрайтын командалар

Айжарық (Шымкент)

2009 жылғы құрамы

Нурлан Абубакирович ОРЫНБАЕВ (01.08.1962) – клуб директоры
 Серикбай Абдималикович УТЕГЕНОВ (17.07.1966) –
 директордың орынбасары
 Серик Калапбергенович ПРИМЖАНОВ (19.08.1957) – бас
 жаттықтырушы
 Алитбек Кенжетаевич ЕСПЕНБЕТОВ (04.05.1958) – жаттықтырушы
 Галымжан Жанадилович ТУЛЕГЕНОВ (03.02.1967) – жаттықтырушы
 Рамазан Музатович ДАДАЕВ (17.08.1958) – жаттықтырушы
 Владислав Николаевич КАЗАНКОВ (21.12.1971) – команда бастығы
 Майя Изатуллаевна НАРЫМБЕТОВА (01.05.1976) – дәрігер
 Аскар Закирович КУШИКБАЕВ (22.09.1963) – жаттықтырушы

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Владимир ФОМИЧЕВ	30.04.1986	Қақпашы	190	80
Антон МИХАЛКИНСКИЙ	14.04.1987	Қақпашы	187	75
Жомарт ОРЫНБАЕВ	11.03.1991	Қорғаушы	173	62
Дархан ТЛЕУЛИЕВ	26.03.1987	Қорғаушы	168	55
Гани БАЙМБЕТОВ	27.01.1986	Қорғаушы	170	62
Галымбек САТЫМБЕКОВ	22.05.1988	Қорғаушы	183	74
Саид КАМБАРОВ	06.04.1990	Қорғаушы	180	65
Таир ИЗАТИЛЛАЕВ	15.02.1982	Қорғаушы	182	72
Асылбек ТЫНГАЗИЕВ	09.04.1988	Жартылай қорғаушы	166	58
Роман ЮРТАЕВ	04.01.1984	Шабуылшы	179	69
Айдос КЕНЖЕБАЕВ	27.10.1984	Жартылай қорғаушы	176	78
Диас ЖАНАДИЛОВ	03.05.1992	Қорғаушы	179	79
Раушан ХУДАЙНАЗАРОВ	23.04.1977	Жартылай қорғаушы	183	74
Руслан МУХАМЕДЖАНОВ	18.04.1979	Шабуылшы	183	76

Руслан ТАНИРБЕРГЕНОВ	12.02.1984	Қорғаушы	182	72
Медет ДУЗБАЕВ	27.08.1987	Шабуылшы	176	80
Виктор КОЖУШКО	03.02.1981	Жартылай қорғаушы	170	70
Санат ЖУМАХАНОВ	30.01.1988	Шабуылшы	182	74
Ерлан МАХАМБЕДИЕВ	30.03.1979	Қорғаушы	187	80
Александр ПАК	22.06.1984	Шабуылшы	179	80
Алишер ТАЖИБАЙҰЛЫ	28.01.1985	Шабуылшы	176	68
Адылет ЕШЕНКУЛОВ	18.03.1985	Шабуылшы	178	76
Махсат ШАДМАНОВ	24.12.1988	Қорғаушы	170	68
Константин КАНИН	29.05.1982	Шабуылшы	190	87
Данила ПОДВИГИН	03.11.1992	Жартылай қорғаушы	180	71

Сұңқар (Қаскелең)

Тахир Тохташевич БАЛТИЕВ (01.01.1950) – клуб директоры
 Руслан УМБЕТОВ (08.04.1984) – команда бастығы
 Агадильда Сариевич ХАСЕНОВ (20.12.1957) – бас жагтықтырушы
 Алмас Жаканович КУЛШИНБАЕВ (20.10.1975) – жагтықтырушы
 Олег БЕК-ОГЛЫ (11.10.1970) – администратор
 Асқар Мусаевич КУСМАНОВ (07.06.1953) – дәрігер

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Камал МАУЛІЕТОВ	13.09.1986	Қорғаушы	168	65
Константин ГОРОВЕНКО	10.01.1977	Қорғаушы	180	77
Рустем КАЛИЕВ	31.10.1984	Шабуылшы	176	65
Айдос СЕЙДАХМЕТОВ	31.10.1984	Қақпаны	180	77
Мухтар СЕРИКБАЕВ	26.02.1989	Жартылай қорғаушы	170	65
Владислав МАСИМОВ	20.05.1988	Жартылай қорғаушы	180	74
Тимур МОЛДАГАЛИЕВ	29.09.1984	Қорғаушы	185	75
Алиби ГУБАШЕВ	12.09.1984	Қорғаушы	178	78

Марлан МУЖИКОВ	01.12.1986	Жартылай корғаушы	175	64
Даулет ОСКЕНБАЕВ	15.01.1987	Жартылай корғаушы	175	70
Таиржан ИМИНОВ	25.06.1986	Жартылай корғаушы	180	65
Алимхан ТАЖМАГАМБЕТОВ	22.10.1988	Шабуылшы	178	72
Даурен СУЮНОВ	06.08.1990	Жартылай корғаушы	170	65
Руслан МАНСУРОВ	23.11.1990	Шабуылшы	178	68
Бауржан ТУРЫСБЕК	15.10.1991	Шабуылшы	180	70
Ильяс АМЕРСЕИТОВ	22.10.1989	Жартылай корғаушы	177	73
Ойбек ГАНИЕВ	03.11.1989	Жартылай корғаушы	172	66
Ерлан ТАУКЕЕВ	18.03.1985	Жартылай корғаушы	182	73
Жигер КУКЕЕВ	09.08.1984	Жартылай корғаушы	174	65
Бахитжан ТАЖИБАЕВ	06.05.1985	Қорғаушы	176	67
Ерлан САБДЕНОВ	28.08.1989	Жартылай корғаушы	176	67
Виталий КУВШИНОВ	09.08.1985	Қақпашы	187	78
Ерлан ТЛЕВКУЛОВ	22.01.1986	Қақпашы	182	78

Қайрат (Алматы) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Мурат Рамазанович ДЖАПАРОВ (27.02.1975) – команда директоры
Александр Иванович МАЛЫШЕВ (08.03.1950) – директордың
орынбасары

Сергей Васильевич ВОЛГИН (05.06.1960) – бас жаттықтырушы
Иван Александрович МАЛЫШЕВ (22.06.1973) – команда бастығы
Сергей Сергеевич ВОЛГИН (29.04.1985) – бас жаттықтырушы
Вадим Петрович ЕГОШКИН (04.01.1970) – жаттықтырушы
Евгений Иванович КУЗНЕЦОВ (14.11.1941) – жаттықтырушы-
селекционер

Марат Рамазанович ДЖАПАРОВ (16.08.1976) – администратор
Данияр ТАКИБАЕВ (08.10.1983) – дәрігер

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	салмағы, кг
Валерий ГАРКУША	14.03.1977	Шабуылшы	182	74
Ердос КАЗЫБЕКОВ	24.11.1986	Қорғаушы	179	68
Александр МУЛЬГИН	1990	Жартылай қорғаушы	186	75
Константин ЗАДОРЖНЫЙ	17.07.1987	Шабуылшы	178	72
Даурен КУСАИНОВ	10.04.1984	Жартылай қорғаушы	182	72
Илья ФЕЛЬДМАН	01.10.1988	Қорғаушы	181	72
Владимир ПЛОТНИКОВ	03.04.1986	Қақпашы	198	88
Алмас ЕСЖАНОВ	28.08.1985	Қорғаушы	167	58
Рахимжан РОЗЫБАКИЕВ	02.01.1991	Жартылай қорғаушы	180	66
Сабит ТУРАБАЕВ	14.01.1986	Жартылай қорғаушы	167	57
Владимир КАРПИН	21.09.1985	Шабуылшы	189	77
Валерий КРОЛЬ	11.04.1985	Жартылай қорғаушы	175	63
Андрей ПАСЕЧЕНКО	09.08.1987	Қақпашы	181	73
Иван КАРКАЧЕВ	26.01.1983	Жартылай қорғаушы	170	62
Игорь АБДУЩЕЕВ	13.04.1985	Шабуылшы	176	71
Евгений МЕШКОВ	03.09.1984	Қорғаушы	180	71
Арман БИРКУРМАНОВ	31.01.1982	Қорғаушы	180	69
Антон ШУРЫГИН	03.12.1988	Жартылай қорғаушы	182	65
Чингиз АБУГАЛИЕВ	11.10.1986	Жартылай қорғаушы	181	74
Евгений НОХРИН	23.03.1988	Қорғаушы	184	74
Бахытжан ИБРАГИМОВ	02.06.1987	Қорғаушы	191	80

ОЛАР ӘР ЖЫЛДАРЫ АТЫРАУ ФУТБОЛ КОМАНДАСЫНЫҢ ЖЕЙДЕСІМЕН АЛАҢҒА ШЫҚТЫ

Аскар Аубакиров
клуб президенті

Жексенбай Кусайнов
клуб директоры

Асылбек Жүнтербаев
спорттық директор

Сергей Андреев
бас жаттықтырушы

Сергей Волгин
бас жаттықтырушы

Александр Аверьянов
бас жаттықтырушы

Мурат Мунбаев
аға жаттықтырушы

Сергей Климов
жаттықтырушы

Сергей Волгин
жаттықтырушы

Багаудин Газиев
команда дәрігері

Рашид Мунбаев
администратор

Лесбек Досымов
шабуылшы

Сергей Костюк
жартылай қорғаушы

Реджепмурад Агабаев
шабуылшы

Азат Утеушов
қорғаушы

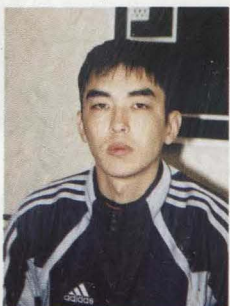
Андрей Фоший
жартылай қорғаушы

Сергей Осадчий
қорғаушы

Сәкенжан Шомаев
жартылай қорғаушы

Нурлан Аубекеров
қақпашы

Қайрат Ершеев
жартылай қорғаушы

Андрей Ерохин
қорғаушы

Валентин Чуреев
жартылай қорғаушы

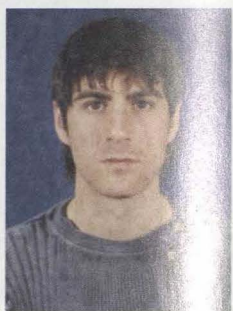
Сергей Сарав
қақпашы

Леван Баджелидзе
жартылай қорғаушы

Александр Григоренко
қақпашы

Антон Оганесян
шабуылшы

Арман Елюпов
жартылай қорғаушы

Денис Родионов
жартылай қорғаушы

Олег Головань
жартылай қорғаушы

Рустам Шаймарданов
қорғаушы

Дмитрий Козаченко
қақпашы

Арсен Сатубалдин
қақпашы

Сергей Чуйко
шабуылшы

Сұлтанбек Ерғалиев
қорғаушы

Виктор Кравченко
қорғаушы

Захар Бошняк
шабуылшы

Роман Узденов
шабуылшы

Михайл Шишкин
қорғаушы

Олег Мочуляк
шабуылышы

Максим Берлизев
жартылай қорғаушы

Горан Бошковић
қорғаушы

Наиль Шабәев
қорғаушы

Ернар Дюсенов
шабуылышы

Константин Баграев
жартылай қорғаушы

Малик Жантлеуов
жартылай қорғаушы

Игорь Швядько
қорғаушы

Юрий Гура
қорғаушы

Николай Збродин
шабуылышы

Дмитрий Петерсон
жартылай қорғаушы

Алексей Ванюшин
қорғаушы

Спартак Муртазаев
қорғаушы

Василий Лобашев
жартылай қорғаушы

Марко Митрович
жартылай қорғаушы

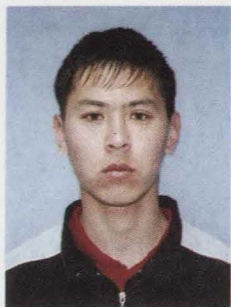
Александр Собкович
жартылай қорғаушы

Александр Алиев
қақпашы

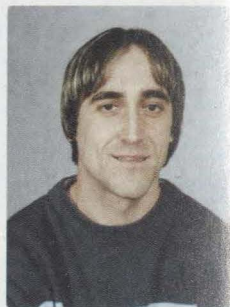
Евгений Бойченко
жартылай қорғаушы

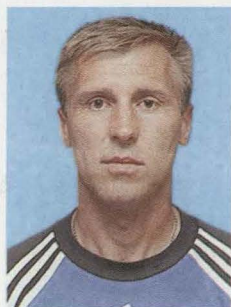
Самат Қарашбаев
шабуылшы

Виктор Кожушко
жартылай қорғаушы жартылай қорғаушы

Стефан Дончев

Андрей Тетушкин
қорғаушы

Евгений Нестеров
шабуылшы

Георгий Красовский
қақпашы

Антэ Букушич
жартылай қорғаушы

Жозе Фернандо
жартылай қорғаушы

Жандос Оразалиев
жартылай қорғаушы

Александр Стахив
жартылай қорғаушы

Дархан Тлеулиев

жартылай қорғаушы

Роман Кисметов

жартылай қорғаушы

Кирилл Кочкаев
шабуылшы

Ян Зольна
қақпашы

Радик Айтжанов
қорғаушы

Дмитрий Большаков
жартылай қорғаушы

Вячеслав Сафрони
шабуылшы

Андрей Гузенко
қорғаушы

Сергей Ключик
жартылай қорғаушы

Вячеслав Еремеев
жартылай қорғаушы

Бейбігіт Татишев
шабуылшы

Қайрат Баймаханов
жартылай қорғаушы

Антон Козарез
қақпашы

Владимир Гуртуев
шабуылшы

Омар Бердыев
қорғаушы

Анатолий Артемьев
қорғаушы

Сергей Зайцев
қорғаушы

Василь Киров
жартылай қорғаушы

Руслан Сахалбаев
жартылай қорғаушы

Раша Бабич
қорғаушы

Иван Сивожелезов
қақпашы

Игорь Стрельбин
қорғаушы

Болатбек Жаңабаев
видеооператор

Қазақ футболының атақты ұлдарының бірі
Нұркен Мазбаев кітап авторымен бірге

Намыс (Астана)

2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Абдыгакар Укубаевич АБДРАХМАНОВ (10.05.1961) – клуб директоры
 Игорь Инокентьевич ВАУЛИН (24.09.1964) – команда бастығы
 Дмитрий Анатольевич ШЕВЕЛУХА (18.12.1973) – дәрігер
 Игорь Геннадьевич СВЕЧНИКОВ (28.04.1962) – бас жаттықтырушы
 Сергей Андреевич ГНИНЕНКО (23.09.1953) – жаттықтырушы
 Нурлан Идрисович КАНАПЬЯНОВ (14.06.1972) – маман
 Константин Юрьевич МЕЗИНЕЦ (03.03.1973) – маман

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Қуат РАХИМЖАНОВ	10.03.1987	Қорғаушы	175	74
Максим ДУБЫНИН	22.03.1984	Қорғаушы	180	76
Бауржан САҒЫНДЫК	29.10.1987	Шабуылшы	182	77
Андрей ШУМАРА	13.11.1982	Қорғаушы	177	73
Сергей КУЧЕРУК	02.10.1982	Жартылай қорғаушы	178	75
Роман СЕЛИВЕРСТОВ	27.09.1981	Шабуылшы	175	74
Виталий СТАРНОВСКИЙ	07.05.1983	Жартылай қорғаушы	173	69
Игорь ВОЙНОВ	23.05.1986	Шабуылшы	176	71
Евгений НЕСТЕРОВ	17.04.1984	Жартылай қорғаушы	170	67
Владимир РЫЖИНСКИЙ	06.02.1985	қақпашы	180	76
Евгений КУЗНЕЦОВ	10.05.1986	Жартылай қорғаушы	167	65
Бауыржан СЕЙСЕНБЕКОВ	24.05.1989	Жартылай қорғаушы	171	65
Сергей АХАНОВ	27.07.1989	Қорғаушы	175	70
Станислав ЖЕЛУДЕНКО	18.01.1988	Қорғаушы	184	70
Ринад АЙЗАТУЛЛОВ	03.12.1978	Жартылай қорғаушы	170	67
Эмиль АЛИЕВ	16.06.1988	Шабуылшы	180	80

Роман ЦЫГАНОВКИН	23.09.1990	Қақпашы	182	79
Роман ГОНЧАРОВ	27.04.1988	Жартылай қорғаушы	170	68
Арсен ИНКАРБЕКОВ	27.02.1991	Қорғаушы	176	70
Ержан МУХАМЕДИН	02.09.1990	Жартылай қорғаушы	170	67
Кирилл МАЛИЕВ	07.05.1988	Қорғаушы	178	75
Евгений СЕМИН	21.06.1987	Жартылай қорғаушы	174	70
Денис ВОЛОДИН	11.07.1982	Қорғаушы	181	76
Қуандық ЕРМЕКБАЕВ	07.03.1989	Қақпашы	196	78
Ержан ТЛЕУБАЕВ	08.08.1990	Қорғаушы	175	72

Булаг-АМТ (Теміртау) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Серик Капасович ДЮСЕКЕЕВ (13.08.1950) – тете-президент
Сергей Михайлович ПОЛЕНОВ (04.07.1969) – бас жаттықтырушы
Сергей Валентинович ЕЛЕСКИН (03.01.1969) – аға жаттықтырушы
Александр Васильевич ГУДЗЕВ (09.03.1964) – администратор
Валерий Николаевич РОДНОВ (23.02.1950) – тете президенті
Дмитрий Петрович ЛЕВША (04.08.1980) – дәрігер
Владимир Васильевич ГОРЯЧИЙ (01.10.1963) – видеооператор

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Михаил АЛЕКСЕЕВ	22.11.1978	Қақпашы	190	81
Талғат КАБДУЛОВ	02.07.1977	Жартылай қорғаушы	174	63
Тахир ИЛАЕВ	11.06.1986	Қақпашы	195	70
Александр ФЕДОРОВ	02.05.1990	Шабуылшы	167	60
Олег ГЫЧАЙ	05.04.1973	Қорғаушы	178	66
Ернур ЧАЛКЕНОВ	10.01.1991	Қорғаушы	175	68
Андрей ФРИЦ	20.11.1978	Шабуылшы	178	72
Александр ИГУМНОВ	01.02.1978	Шабуылшы	179	73
Евгений ГОРЯЧИЙ	02.02.1991	Қорғаушы	184	69

Александр МАСАКОВ	01.01.1989	Шабуылшы	168	62
Наиль ФАТХУЛЛИН	29.08.1987	Қорғаушы	176	65
Александр ФОМИН	29.03.1990	Қорғаушы	178	65
Евгений ГАШИН	06.03.1987	Жартылай қорғаушы	183	78
Владимир КАШТАНОВ	16.02.1973	Жартылай қорғаушы	180	75
Михаил БИЛЬДИНОВ	28.06.1987	Қорғаушы	178	66
Александр РУШИНАС	29.07.1989	Қақпашы	175	60
Никита БИЛЬДИНОВ	12.01.1990	Шабуылшы	175	63
Савар ҚАРЫНБАЕВ	17.10.1982	Жартылай қорғаушы	178	66
Николай СЕВОСТЬЯНОВ	19.03.1987	Жартылай қорғаушы	166	58
Дмитрий ВАГНЕР	19.08.1989	Қорғаушы	176	69
Алексей ПАЦУКОВ	23.05.1979	Жартылай қорғаушы	178	75
Рафаэль ХАМИДУЛЛОВ	21.03.1976	Жартылай қорғаушы	177	65
Алексей КРАСАВИН	05.06.1992	Қорғаушы	173	60
Евгений ЖУКОВ	04.10.1991	Жартылай қорғаушы	165	55

Каспий (Ақтау) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Сергей Иванович ПАХОМОВ (1952) – клуб президенті
 Нұрым Амангелдиевич САРГУЛОВ (1967) – директор
 Анварбек Нуруллаевич САНБАЕВ (1957) – бас жаттықтырушы
 Марят Ильдарович МУХАМЕДҒАЛІЕЕВ (1974) – команда бастығы
 Мәліс Амантаевич КУШАНОВ (1968) – аға жаттықтырушы
 Максат Ташполатович ДЖАМБИРОВ (1963) – жаттықтырушы
 Бислан Рамзанович АЛАЕВ (1987) – администратор
 Ануар Махметович МУКАНОВ (1976) – массажшы
 Евгений Алексеевич БАСЕНКО (1981) – жаттықтырушы
 Аскар Сарсенбекович КЕЛЬДЖАНОВ (1985) – жаттықтырушы

Команда құрамы

ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Данияр БОРАНБАЕВ	17.02.1988	Қақпашы	190	87
Рамиель НУРМУХАМЕТОВ	21.12.1987	Қақпашы	181	77
Нурлыбек АЯЗБАЕВ	24.01.1991	Қақпашы	180	69
Елдос КУРАЛ	17.06.1989	Қорғаушы	182	68
Серик ЕРДЕНБЕКОВ	17.04.1989	Қорғаушы	174	72
Нурлан ЕРЕЖЕНОВ	21.01.1988	Қорғаушы	179	74
Сапат ТОҒЖАНОВ	25.10.1988	Қорғаушы	181	76
Ерлан КАДЫРБАЕВ	05.10.1991	Қорғаушы	180	70
Радик АЙТЖАНОВ	30.08.1986	Қорғаушы	179	68
Тимур ПРИМЖАНОВ	02.09.1987	Қорғаушы	189	80
Игорь ШВЫДЬКО	11.09.1971	Қорғаушы	185	80
Орал НАВИЗ	06.05.1987	Жартылай қорғаушы	179	73
Ардак АРТЫҒАЛИЕВ	09.09.1988	Жартылай қорғаушы	181	66
Шорабек НАВИЗ	18.06.1989	Жартылай қорғаушы	175	62
Игорь ПОЛЯКОВ	21.12.1969	Жартылай қорғаушы	180	68
Алтынбек МУСТАЖАЕВ	08.08.1991	Жартылай қорғаушы	178	68
Мақсар КУДАСОВ	12.06.1990	Жартылай қорғаушы	174	70
Нурбек ТОКСАНОВ	14.05.1988	Жартылай қорғаушы	173	67
Бақыт БАЙСАРОВ	24.02.1991	Жартылай қорғаушы	176	73
Роман КИСМЕТОВ	17.06.1987	Жартылай қорғаушы	179	68
Алмас АРМЕНОВ	27.01.1992	Шабуылшы	175	63
Дмитрий БАСЕНКО	16.02.1988	Шабуылшы	181	75
Макеуджон ШАДМАНОВ	16.05.1990	Шабуылшы	171	66
Ерлан МҰРЛИХАНОВ	20.02.1990	Шабуылшы	174	70
Лесбек ДОСЫМОВ	28.06.1982	Шабуылшы	187	85

**Гэфест (Қарағанды)
2009 жылғы құрамы**

Команда басшылары

Нуржан Оразбекович САУРАНБАЕВ (17.08.1959) – клуб директоры әрі бас жаттықтырушысы
 Руслан Айтбекович ҚАРЖАУБАЕВ (05.03.1977) – аға жаттықтырушы
 Юрий Александрович ЕРМОЛАЕВ (21.09.1971) – жаттықтырушы
 Абдулла Мензарифович ЮСУПОВ (05.02.1954) – дәрігер

Команда құрамы

Өйіншілер	Туған жылы, айы	амилуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Нурлан ДЖАМЕТОВ	06.07.1985	Қақпашы	186	82
Бауржан НАУРЫЗБАЕВ	08.05.1987	Қорғаушы	180	77
Жанат КИҒИЗБАЕВ	23.06.1988	Қорғаушы	185	80
Рустам ДЖУБАНОВ	23.11.1986	қорғаушы	176	73
Константин БЕРНАЦКИЙ	08.10.1987	Қорғаушы	174	70
Игорь МАШТАКОВ	07.07.1987	Қорғаушы	185	79
Диас АХМЕГЖАНОВ	04.10.1990	Жартылай қорғаушы	180	70
Андрей МИРОПОВ	05.04.1985	Жартылай қорғаушы	180	76
Александр ГАЦ	08.10.1987	Жартылай қорғаушы	176	72
Анвар СЛОЙМЕН	08.02.1987	Жартылай қорғаушы	173	69
Евгений ЕРМОЛАЕВ	28.12.1989	Жартылай қорғаушы	180	79
Кенесбай ШУБАЕВ	05.08.1985	Жартылай қорғаушы	180	77
Михаил ЧЕРЕПАНОВ	15.05.1990	Жартылай қорғаушы	179	77
Дастан ДАРАБАЕВ	26.10.1987	Шабуылшы	168	64
Станислав РОМАНЕНКО	11.05.1986	Шабуылшы	180	78
Данияр ОСИПОВ	19.02.1983	Шабуылшы	177	72
Дмитрий ПЕРЕВЕРТОВ	16.12.1986	Шабуылшы	190	80

**Ақжайық (Орал)
2009 жылғы құрамы**

Команда басшылары

Виктор Владимирович КАБЛОВ (23.09.56) – бас жаттықтырушы
В.В. Ледовских Қуатқали Кумарович БИСАЛИЕВ (10.09.72) –
жаттықтырушы

Виталий Николаевич НЕМОЛОЧНОВ (13.06.48) – команда бастығы
Аскар Темиргалиевич СУЛТАНГАЛИЕВ (25.02.71) – администратор
Талап Макеутович КЕНЖЕБАЕВ (02.03.67) – массажшы, дәрігер

Команда құрамы

ойыншылар	Туған жылы, айы	Амплуасы	Бойы, см	Салмағы, кг
Максим КОВАЛЕНКО	22.09.1986	Қақпашы	181	70
Роман БАГАУТДИНОВ	20.09.1987	Қақпашы	186	87
Илья БАЙТЕРЯКОВ	13.08.1984	Қақпашы	186	78
Михаил ЛЮБИМКИН	26.08.1983	Қорғаушы	183	80
Абай АМАНБАЕВ	15.12.1981	Қорғаушы	168	62
Миралы ГАЛИЕВ	14.05.1989	Қорғаушы	180	62
Айбек ГУБАЙДУЛИН	19.05.1988	Жартылай қорғаушы	166	55
Алексей МАЛЫЦЕВ	25.10.1986	Шабуылшы	170	59
Артур АВАКЯНЦ	30.09.1972	Шабуылшы	172	68
Ерлан ЗАКАРИН	30.01.1987	Шабуылшы	178	59
Сергей ШЕВЦОВ	29.10.1990	Жартылай қорғаушы	181	73
Руслан ХАИРОВ	18.01.1990	Жартылай қорғаушы	171	61
Бауыржан ОМАРОВ	03.08.1990	Қорғаушы	179	69
Даурен ИХСАНОВ	12.04.1988	Шабуылшы	178	66
Малик ИСЕНГАЛИЕВ	30.12.1987	Қорғаушы	175	63
Аслан КИРПЕЕВ	05.01.1989	Қорғаушы	181	64
Руслан ЕСЕНБАЕВ	15.01.1990	Жартылай қорғаушы	174	65
Вадим ШИЛЯЕВ	13.07.1984	Қорғаушы	174	66
Тимур САХМЕГОВ	06.05.1991	Шабуылшы	193	77
Эльдар АБДРАХМАНОВ	16.01.1987	Жартылай қорғаушы	170	64

Мирам САНАНОВ	12.03.1986	Жартылай қорғаушы	183	73
Андрей АРБЕКОВ	12.09.1986	Жартылай қорғаушы	173	62
Валерий КОРЖ	03.06.1992	Жартылай қорғаушы	179	70
Азамат АЛИШЕВ	02.03.1992	Жартылай қорғаушы	173	62
Диего БИЕКЕНОВ	20.10.1990	Шабуылшы	180	65

Екібастұз (Экибастуз) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Габиб Искендер оглы ГАБИБОВ (04.11.1957) – клуб директоры
Владимир Викторович ЛИНЧЕВСКИЙ (03.03.1953) – бас жаттықтырушы

Виталий Иванович СПАРЫШЕВ (26.06.1967) – жаттықтырушы
Евгений Николаевич СКОРОБОГАТСКИЙ (11.02.1956) – жаттықтырушы

Қуаныш Рысбекович УТЕУЛОВ (09.04.1969) – жаттықтырушы
Юрий Алексеевич КАРЗАКОВ (09.11.1966) – жаттықтырушы
Александр Александрович ГАЙДУКОВ (15.11.1967) – дәрігер
Сергей Николаевич ВЛАСОВ (06.06.1980) – массажшы

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Руслан НАРЫМБАЕВ	24.04.1989	Қақпашы	176	65
Серик ЕЛУБАЕВ	24.09.1989	Қақпашы	182	74
Айдын БРАЛИН	09.06.1989	Қорғаушы	176	67
Руслан ЕСИМОВ	28.04.1990	Жартылай қорғаушы	178	73
Азат ЖУМКЕНОВ	08.03.1988	Қорғаушы	183	67
Еркин МУРЗАБАЕВ	17.01.1990	Жартылай қорғаушы	180	64

Азамат РАХМЕТУЛЛИН	15.03.1989	Жартылай қорғаушы	174	65
Андрей БУРЦЕВ	05.06.1987	Жартылай қорғаушы	184	80
Евгений ГАЛЕНКО	03.05.1986	Жартылай қорғаушы	176	71
Асан БАРЛЫБАЕВ	19.06.1989	Қорғаушы	163	60
Ербол ИЗЕКЕНОВ	02.07.1989	Жартылай қорғаушы	180	60
Акмаль АЙМЕНОВ	13.07.1992	Жартылай қорғаушы	172	70
Қуаныш БЕГАЛИН	05.09.1992	Шабуылшы	181	66
Виктор ВАГНЕР	13.06.1992	Шабуылшы	173	62
Бауржан АУНАХМАНОВ	14.12.1989	Жартылай қорғаушы	165	54
Ян КЕШИХ	06.09.1989	Қорғаушы	176	73
Рахия ТАГИЕВ	16.09.1989	Шабуылшы	171	65
Андрей БУЛАНОВИЧ	29.08.1987	Жартылай қорғаушы	180	72
Владимир МАКАРЧУК	07.11.1987	Шабуылшы	185	73
Виталий ТЮЛЬНА	11.04.1986	Қорғаушы	191	86
Герман КОРЦЕВ	14.07.1987	Қорғаушы	181	73
Семен ФРОЛОВ	21.05.1988	Қақпашы	184	75
Валерий ДЕНИСОВ	16.02.1984	Қорғаушы	179	72
Юрий ДЕНЕВЫХ	29.06.1988	Қорғаушы	170	63
Алмаз КАСЕНОВ	08.10.1989	Қорғаушы	172	64

Иле-Саулет (Алматы облысы) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Бауржан Төлеубекевич САЛИМБАЕВ (06.10.1962) – клуб президенті
 Игорь Матвеевич РОМАНОВ (14.03.1951) – бас жаттықтырушы
 Дмитрий Владимирович ШЕРЕМЕТ (06.06.1946) – аға жаттықтырушы
 Асымжан Шарипович ЖАХАНОВ (02.11.1959) – дәрігер
 Берик Кенесович ОМАРОВ (23.09.1961) – команда бастағы
 Данияр Бауржанович САЛИМБАЕВ (24.04.1983) – администратор
 Абдулла Зейноллаевич МАХАМБЕТОВ (26.06.1956) – оператор

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Евгений ОБЧИШНИКОВ	11.04.1985	Қақпашы	178	70
Александр АЛИЕВ	17.04.1987	Қақпашы	180	75
Павел ЖУКОВ	17.06.1987	Қақпашы	180	75
Евгений ГОЛЯТКИН	25.10.1983	Қорғаушы	180	71
Рустам ЖАХАНОВ	25.06.1987	Қорғаушы	180	75
Эльмира ХИНИЗОВ	06.04.1986	Қорғаушы	172	65
Ержан САДАКИН	26.04.1987	Қорғаушы	179	76
Владислав КУЗЬМИН	03.07.1987	Қорғаушы	178	75
Қанат ЖУМАБЕКОВ	20.08.1987	Қорғаушы	178	71
Анұрбек АБИШЕВ	22.03.1989	Қорғаушы	169	60
Станислав РЕНСКОВ	29.01.1987	Жартылай қорғаушы	173	70
Максим ГУЛИК	24.07.1989	Жартылай қорғаушы	176	70
Владимир ИВАНОВ	10.02.1986	Жартылай қорғаушы	178	73
Еркин НУРЖАНОВ	05.02.1987	Жартылай қорғаушы	170	63
Нурмахан СЕМБИЕВ	05.04.1986	Жартылай қорғаушы	172	70
Алексей ЛЫСЕНКО	20.05.1989	Жартылай қорғаушы	175	68
Ермек АБДЫЛБАЕВ	30.01.1989	Жартылай қорғаушы	158	45
Игорь ШЕВЧЕНКО	10.06.1984	Жартылай қорғаушы	170	63
Талғат ҚАНЫШЕВ	12.08.1989	Жартылай қорғаушы	177	70
Константин АЛЕЙНИКОВ	28.08.1987	Шабуылшы	190	80
Дәурен ОТЕНБЕРГЕПОВ	05.02.1984	Шабуылшы	173	76
Жасын ҚАЙЫБАЕВ	23.02.1982	Шабуылшы	168	60
Алексей ШАПУРИН	20.09.1987	Шабуылшы	175	70
Асқар АБУТОВ	08.02.1988	Шабуылшы	178	73
Максим ШЕВЧЕНКО	27.03.1980	Шабуылшы	172	68

Түркістан (Туркистан) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Налибай Усенович ДАРИБАЕВ (07.03.1957) – клуб директоры
Шамиль Гельмиртдинович ХАФИЗОВ (26.10.1951) – бас
жаттықтырушы

Мәле Нурмухамедович КАРАМИСОВ (07.11.1971) – жаттықтырушы
Султанхан БАЙБУРИЕВ (05.01.1956) – администратор

Команда құрамы

Ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Ержан СУАКОВ	03.06.1968	Қақпашы	185	72
Асенхан АБДУРАИМОВ	18.06.1988	Қақпашы	183	70
Марат ТЛЕУБАЕВ	04.06.1976	Қорғаушы	184	71
Фазылбек БЕКБАНОВ	11.10.1989	Қорғаушы	170	67
Исламбек ЧУЖЕБАЕВ	15.06.1986	Қорғаушы	188	72
Ернар БЕКШЕЙНОВ	04.03.1986	Қорғаушы	174	69
Бауыржан СЕИДХАН	02.06.1992	Қорғаушы	172	66
Жасулан ХАЛБАЕВ	27.10.1989	Қорғаушы	173	68
Ержан БИСЕПОВ	21.08.1977	Жартылай қорғаушы	170	69
Ержан БАГЛАНБАЕВ	03.01.1982	Жартылай қорғаушы	172	67
Мадияр АДЫРШАЕВ	27.08.1984	Жартылай қорғаушы	168	58
Қайрат БЕКТУРҒАНОВ	19.04.1988	Жартылай қорғаушы	168	64
Марат БАЙБОРИЕВ	14.05.1983	Жартылай қорғаушы	175	75
Бахыт ЕШМУХАМБЕТОВ	22.10.1977	Жартылай қорғаушы	167	66
Талғат СЫЗДЫКОВ	22.01.1990	Жартылай қорғаушы	170	65
Ғабит УЛМАХАНОВ	09.07.1988	Жартылай қорғаушы	180	70
Самағ КАРАШБАЕВ	18.07.1988	Шабуылшы	176	69

Алмас ОМАРКУЛОВ	15.02.1988	Шабуылшы	170	65
Мурат ӘРЖАНОВ	12.04.1977	Шабуылшы	171	62
Нурлан ДЖУРАБЕКОВ	14.05.1983	Шабуылшы	174	68
Қазыбек ЕРМЕКБАЕВ	17.01.1986	Жартылай қорғаушы	184	70

**Ақтобе-Жас (Ақтобе)
2009 жылғы құрамы**

Команда басшылары

Самат Абенович КАРИЕВ (12.08.1958) – клуб директоры
 Бактығалий Сапарович ШУКАЕВ (12.08.1947) – менеджер
 Серик Ахметович КОМПАЕВ (02.06.1983) – заңгер
 Тұрдығали Умбетович ИЛЫҒҰЛЬДИН (30.11.1949) – бас жаптықтырушы
 Александр Владимирович СУББОТИН (18.03.1957) – жаптықтырушы
 Самат Базарбаевич ДЖУМАЛИЩЕВ (23.10.1957) – жаптықтырушы
 Амангос Сейтович ЖАДАНОВ (07.11.1972) – дәрігер
 Олег Николаевич БУЧКО (28.04.1979) – көлік жүргізуші

Команда құрамы

ойыншылар	Туған жылы, айы	амплуасы	бойы, см	салмағы, кг
Максим КОРНИЛОВ	22.07.1982	Қақпашы	180,5	76,5
Владимир МЕЛЬНИК	29.03.1988	Қорғаушы	173,5	64,5
Қайрат ИМАНАЛИН	09.02.1988	Жартылай қорғаушы	169	65
Қанат АХМЕТОВ	11.04.1987	Жартылай қорғаушы	178,5	71
Бекбүлит ТУРУШОВ	03.03.1988	Шабуылшы	189	97
Дмитрий КУБАКИН	03.10.1986	Қорғаушы	175,5	68,5
Саят ШАЛЕКЕНОВ	04.04.1989	Қорғаушы	181	75
Берик УКСУКБАЕВ	26.08.1986	Қорғаушы	169	69
Аслан ТҮЙМЕБАЕВ	03.11.1987	Жартылай қорғаушы	166,5	64
Самат ШЫНЖАНОВ	12.05.1989	Жартылай қорғаушы	184	72
Ерлан КУЛЬШАРОВ	27.04.1987	Қорғаушы	178	68

Евгений АВДЕЕВ	13.01.1990	Шабуылшы	169	61
Сергей РАДОВСКИЙ	20.05.1987	Қақпаны	183	81
Марат МАХМАНОВ	20.05.1983	Шабуылшы	175	70
Азамат АХМЕТОВ	15.07.1989	Жартылай корғаушы	176	67
Дмитрий ВАЙЦЕХОВСКИЙ	02.09.1986	Шабуылшы	175	68
Олжас АЛТАЕВ	15.07.1989	Қорғаушы	179	69
Руслан БРЫЗГАЛОВ	04.07.1979	Жартылай корғаушылар	177	70
Александр САВЧЕНКО	31.08.1976	Қорғаушы	176	76
Азамат БЕРГЕНОВ	01.01.1987	Жартылай корғаушы	180	72

Оешнод (Тараз) 2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Манарбек Ержанович АГАЙДАРОВ (05.01.1963) – клуб директоры
Дидар Манарбекович МОЛДАГАЛИЕВ (06.07.1984) –
директордың орынбасары

Абдилшасыр АНАРМЕТОВ (02.09.1956) – команда бастығы
Нуркен Қалдыбекович МАЗБАЕВ (04.06.1972) – бас жаттықтырушы
Талгат Турманович ДЖУНУСБАЕВ (29.01.1967) – жаттықтырушы
Ержанат Ергенович ТУНГИШБАЕВ (12.10.1984) – менеджер
Багдад Ибраевич МОЛДАШОВ (13.09.1960) – дәрігер

Команда құрамы

ойыншылар	Туған жылы, айы	Амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Абылай АБДРАШОВ	03.04.1992	Қақпаны	181	68
Кайсар ГУРСУНБАЕВ	22.01.1992	Қақпаны	175	68
Еркасым ЕНШЕНКУЛ	28.10.1992	Жартылай корғаушы	177	61
Жақын КОЖАМБЕРДИ	26.02.1992	Жартылай корғаушы	170	61
Дамир РЫСКУЛОВ	24.05.1989	Жартылай корғаушы	177	69

Фирмада эмгакчы

Шерхан БАУЫРЖАН	28.08.1992	Шабуылшы	176	65
Махамбет БЕКТЕУОВ	21.03.1991	Қорғаушы	190	78
Закиржан КАИМОВ	13.08.1991	Шабуылшы	175	67
Нурзат ПАРМАНОВ	22.02.1991	Қорғаушы	185	73
Елдос АХМЕТОВ	01.06.1990	Қорғаушы	186	74
Адилет БАКТЫБАЕВ	04.06.1990	Жартылай қорғаушы	170	65
Алимжан ЕСЕМБЕКОВ	22.07.1990	Қорғаушы	186	70
Мейрамбек НИЯЗЫКОВ	07.11.1990	Қорғаушы	183	70
Дәулет ХОЛИМІРЗАЕВ	24.05.1990	Жартылай қорғаушы	175	67
Қуаныш КЕНЖАЛИЕВ	26.02.1986	Қорғаушы	184	71
Қанаг НУРҒАЗИНЕВ	18.08.1988	Шабуылшы	183	70
Жандос АХМЕТОВ	04.02.1987	Қорғаушы	185	71
Думан ҚОНЫСБАЕВ	28.01.1986	Жартылай қорғаушы	172	64
Ержан ДЖАТҚАНБАЕВ	02.07.1989	Жартылай қорғаушы	180	77
Анвар АЦАРМЕТОВ	05.11.1983	Шабуылшы	170	70
Максат СЕЙТХАНОВ	08.03.1991	Қорғаушы	177	64
Алишер АБИЛЬДАЕВ	06.12.1993	Қорғаушы	172	63
Рустем БАБАКУЛОВ	07.02.1990	Шабуылшы		
Али НУРМАНОВ	11.11.1992	Шабуылшы	184	63
Сергей БРАГНИ	1989	Қақпашы	186	76

Спартак (Семей)
2009 жылғы құрамы

Команда басшылары

Марат Төлеуканович СЫЗДЫКОВ (02.06.1966) – бас жаттықтырушы

Алексей Яковлевич ХРАМЦОВ (02.02.1983) – команда басшылары

Рафаэль Фаритович ГАТАУЛИН (03.04.1967) – аға жаттықтырушы

Серик Жакенович РАХИМБЕКОВ (25.12.1970) – менеджер

Сергей Петрович ЕЛИСЕЕВ (18.09.1955) – дәрігер

Команда құрамы

ойыншылар	Туған жылы/айы	Амплуасы	бойы, см	Салмағы, кг
Серик КАЗНЕВ	30.01.1989	Шабуылшы	183	67
Аслан ЕСЕНСЕНТОВ	31.08.1985	Қорғаушы	176	69
Медет ИСАНОВ	03.12.1989	Жартылай қорғаушы	168	64
Сергей ОСИНЦЕВ	07.07.1988	Қақпашы	178	77
Бауыржан МЫНГАТОВ	14.05.1987	Жартылай қорғаушы	170	62
Кайрат МЕДЕТОВ	31.05.1987	Жартылай қорғаушы	172	69
Алибек САКЕНОВ	30.07.1991	Жартылай қорғаушы	175	69
Бауыржан ОМАРБАЕВ	12.01.1985	Қорғаушы	179	73
Ефим ГЕРМАНОВИЧ	26.02.1989	Жартылай қорғаушы	183	70
Дмитрий ДЖАГОВ	23.11.1992	Жартылай қорғаушы	175	64
Игорь ГОРЯЧЕВ	07.07.1975	Қорғаушы	184	88
Вячеслав ЗАБЕЛИН	17.07.1986	Шабуылшы	182	72
Алмас БЕЙСЕНОВ	09.04.1990	Қорғаушы	177	62

Футбол клубы

Салават ГАТАУЛИН	25.03.1988	Шабуылшы	175	66
Фарид ТУСЮБОВ	20.04.1987	Қорғаушы	185	78
Жанат КАРГУЖИНОВ	02.03.1987	Жартылай қорғаушы	178	77
Андрей ПУСТОВАЛОВ	02.12.1986	Шабуылшы	182	71
Рауан АТАНТАЕВ	22.09.1990	Қақпашы	178	77
Тимур АРЫНТАЕВ	04.09.1984	Қорғаушы	178	75
Тимур РАЙСХАНОВ	21.05.1989	Жартылай қорғаушы	184	67
Серикбек КАШАРОВ	01.04.1988	Жартылай қорғаушы	170	65
Дмитрий ДАВЫДОВ	30.08.1988	Жартылай қорғаушы	172	63
Еркип ЕДИГЕНОВ	20.07.1988	Жартылай қорғаушы	171	67
Еркебулан НУРГАЛИЕВ	12.09.1993	Жартылай қорғаушы	165	54
Асет САКЕНОВ	16.02.1989	Жартылай қорғаушы	172	65

ҚАЗАҚ ФУТБОЛЫ РЕСЕЙДЕН ҮЛГІ АЛУҒА ТИІСТІ...

Бұрынғы одаққа кірген елдер арасында көп ілгері кеткен бұл әрине Ресей футболы. Орасан зор қаржы бөлінуімен қатар футбол клубтарын білікті менеджерлер басқарып табыстарға жетуде. Премьер лигаға кіретін командалар арасында тек екі команда ғана жеке қалтадан емес, мемлекеттік компаниялар есебінен күн көруде. Олар Газпромның командасы болып есептелетін «Зенит» және Ресей темір жолының командасы болып есептелетін «Локомотив» футбол клубтары. Бұл командалардың жылдық қаржы қоры 60-70 млн. АҚШ долларын құрайды. Ал бивылғы Ресей біріншілігінің турнир кестесінің соңында салбақтап келе жатырған «Химки» командасының жылдық қаржысы көлемі 13000 000 АҚШ долларын құрайды екен. Байқап отырсаңыздар бұл орасан зор қаражат. Сонымен қатар Ресей біріншілігі командаларының құрамында Бразилия, Аргентина, ЮАР, Египет, Корея, Болгария, Чехия, Украина, Беларусь, Молдавия, Өзбекстан, Грузия, Армения, Латвия, Литва, Эстония, Хорватия, Сербия, Черногория, Босния, Словакия, Финляндия, Польша, Гана, Нигерия, Түркия, Сенегал, Чили, Венгрия, Австралия, Румыния сияқты елдердің ұлттық құрама командалары мүшелері бар екенінің өзі Ресейдің мол шама-шарқын көрсетіп берсе керек.

Қазіргі таңда әлемнің ең мықты футболшыларының жылдық еңбекақысы 12 млн. АҚШ доллары көлеміне жетіп отыр. Футбол жұлдыздарының бір клубтан екінші клубқа өткергені базарлық құны 90 000 000 АҚШ долларын құрауға жетті. Ресей құрамасының ойыншыларының да бағасы өте жоғары. Мысалы осы маусым ортасында Мәскеудің «Спартак» командасынан «Зенитке» қайтып оралған жартылай қорғаушы Ресей ұлттық құрамасының ойыншысы Владимир Быстров сатып алушылар үшін 15 000 000 АҚШ долларына шығынға шықты. Ресей біріншілігіндегі көзге түсіп жүрген көптеген футболшылардың жылдық еңбек ақысы 1 000 000 АҚШ долларынан асып жығылады. Жаттықтырушылардың еңбек ақысы да ұшынып тұрған жәйі бар. Мысалы Өзбекстанның «Бенедкер» футбол командасының бас жаттықтырушылығына шақырту алған

атақты Бразилиялық жаттықтырушы Луис Пилипе Сколари 13,5 000 000 ЕВРО көлеміндегі жылдық келісім шартпен жұмыс жасауда. Осыдан төрт-бес жыл бұрын Москваның «Спартак» командасын жаттықтырған Невио Скала жылдық еңбек ақысына 3,5 000 000 ЕВРО көлемінде алатынын естіп жағамызды ұстағанымыз бар еді...

Ресей футболын әңгіме қылғанда бір көңілге мақтаныш сезімін ұялататын жағдай, кезінде «Қайраттың» құрамында ойып Қазакстандық жанкүйерлердің көз айымы болған ойыншылардың жаттықтырушылық қызметте аттары шыққандығы. Мысалы Олег Долматов (қазір Дондағы Ростовтың «Ростов» командасының бас жаттықтырушысы) кезінде «Қайраттың» капитаны болған еді. Кәзіргі таңда Ресейдегі ең таңдаулы жаттықтырушы саналады. Сонымен қатар Құрбан Бердиев (жеті жылдан бері Қазанның «Рубин» командасының бас жаттықтырушысы), Юрий Семин (Москваның «Локомотив» командасының бас жаттықтырушысы) сияқты кезінде «Қайраттың» сәні болған футболшылар бүгінде әлемге есімдері белгілі жаттықтырушыларға айналғаны қуантады. Қазакстанға қайта оралып Талдықорғанның «Жетісу» командасын қабылдаған Ваит Талғаевта Грозныйдың «Терек» командасын екі рет премьер лигаға шығарып, ол командамен Ресей кубогін жеңіп алған жұлдызды шақтары болған. Әрине казакстандық футболда жұмыс жасап атын шығару өте қиын екені белгілі. Сондықтан өркениетті елдерге шақырту алып қызмет ету, көріну бөлек бақыт екені түсінікті болуы тиіс.

РЕСЕЙДІҢ ПРЕМЬЕР ЛИГА КОМАНДАЛАРЫ

Амкар (Пермь)

Бас жаттықтырушы: Рахимов Рашид | **Клуб президенті:**
Чупраков Валерий || **Құрылған жылы:** 1993

Қақпашылар:

1	Игорь Усминский	23.04.1977
16	Евгений Сериков	27.03.1991
41	Максим Шумайлов	02.05.1990
42	Сергей Нарубин	05.12.1981
44	Сергей Синельников	27.02.1991

Қорғаушылар:

2	Сергей Морозов	03.03.1989
4	Виталий Федорив	21.10.1987
14	Захари Сираков	08.10.1977
15	Миклош Гаал	13.05.1981
21	Дмитрий Белоруков	24.03.1983
23	Иван Черенчиков	25.08.1984
25	Алексей Епифанов	21.07.1983
27	Михаил Макагонов	06.02.1989
28	Вячеслав Калашников	12.05.1985
34	Евгений Ситников	15.05.1990
36	Дмитрий Лохонов	04.08.1990
80	Алан Багаев	07.04.1991

Жартылай қорғаушылар:

5	Виталий Гришин	09.09.1980
6	Димитар Телкийски	05.05.1977
7	Георги Пеев	11.03.1979
10	Михаил Афанасьев	04.11.1986
11	Алексей Померко	03.05.1990
13	Митар Новакович	27.09.1981
18	Никола Дринчич	07.09.1984
22	Вильям Артур Де Оливейра	20.10.1982
24	Степан Бабич	04.12.1988
30	Давид Дзахов	06.10.1988

32	Вадим Гаглоев	18.01.1989
33	Марюс Папшис	13.05.1989
35	Владислав Лохонов	04.08.1990
49	Константин Погадаев	04.01.1991
51	Инал Пухаев	28.01.1992
63	Дамир Садиков	12.07.1991
66	Артур Рябокобыленко	05.04.1991
70	Владимир Паскаянц	05.07.1990
77	Дмитрий Соколов	01.03.1988
88	Владислав Закоптелов	26.06.1988
89	Андрей Секретов	13.12.1989
92	Евгений Рудаков	03.12.1992

Шабуьлынылар:

8	Сергей Волков	21.09.1980
17	Бемвиндо Жан Карлос Салес	17.03.1984
19	Николай Жилев	05.03.1987
20	Эдин Юнузович	28.04.1986
29	Мартин Кушев	25.08.1973
43	Евгений Токалов	07.08.1992
46	Александр Субботин	20.10.1991
91	Михаил Билаонов	30.05.1991
97	Андрей Андриевский	11.01.1991
99	Предраг Сикимич	29.08.1982

Динамо (Мәскеу)

Бас жаттықтырушы: Андрей Кобелев |Клуб президенті:
Иванов Дмитрий || Футбол клубының құрылған жылы:1923
Футбол клубының ресми сайты: www.fc-dynamo.ru

Қақпанылар:

1	Александр Пугачев	27.01.1987
21	Жаңарунас Карчемарекас	24.05.1983
30	Владимир Габулов	19.10.1983
31	Алексей Карасевич	29.03.1989
34	Сергей Панов	13.07.1989

Қорғаушылар:

4 Мартин Ковальчик	09.04.1985
5 Йован Танасиевич	20.01.1978
6 Леандро Себастиан Фернандес	30.01.1983
13 Владимир Гранат	22.05.1987
15 Александр Димидко	20.01.1986
17 Александр Лобков	17.12.1989
23 Люк Уилкшир	02.10.1981
25 Денис Колодин	11.01.1982
44 Никита Чичерин	18.08.1990
46 Юрий Медведев	03.01.1990
49 Александр Каракин	06.03.1991
61 Павел Евсеев	28.11.1992
63 Антон Рудаков	07.04.1989

Жаргылай қорғаушылар:

7 Кирилл Комбаров	22.01.1987
8 Дмитрий Хохлов	22.12.1975
9 Дмитрий Комбаров	22.01.1987
14 Артур Юсупов	01.09.1989
20 Адриан Ропотан	08.05.1986
22 Бургос Луис Бернардо Агнийяр	17.11.1985
27 Сергей Терехов	27.06.1990
33 Наиль Замалиев	09.07.1989
41 Денис Скенский	05.07.1987
50 Вахтанг Моргошия	12.04.1989
57 Владимир Рыховский	04.03.1991
71 Александр Денисов	23.02.1989
90 Дмитрий Тихонов	11.02.1992
91 Виктор Свежев	17.05.1991
97 Виталий Комисов	11.07.1992

Шабуылышылар:

10 Александр Кержаков	27.11.1982
11 Федор Смолов	09.02.1990
16 Цветан Генков	08.02.1984
32 Руслан Пименов	25.11.1981
77 Ираклий Логва	29.07.1991
79 Роман Панин	17.02.1989

80 Руслан Паштов	28.11.1992
92 Вадим Пронкин	27.09.1992
99 Александр Кокорин	19.03.1991

Зенит (Санкт Петербург)

Бас жаттықтырушы: Давыдов Анатолий | Клуб президенті: Дюков Александр || Футбол клубының құрылған жылы: 1925

«Зенит» футболклубы 1925 жылы мамыр айында құрылған. Алғашқы мезгілде команда Ленинградтың Сталин атындағы темір шығару зауытынің болып саналды. 1936 жылдан команда «Сталинец» деп аталды. 1940 жылдан команда «Зенит» деп аталып келеді.

Футбол клубының ресми сайты: <http://www.fc-zenit.ru>

2008 жылғы УЕФА Кубогінің иегері

2008 жылғы Ресей суперкубогі иегері

2007 жылғы Ресей чемпионы

2003 жылғы Ресей премьер лигасының Кубогі иегері

1999 Ресей Кубогі иегері

1985 жылғы маусым кубогі иегері

1984 жылғы СССР чемпионы

1944 жылғы СССР Кубогі иегері

Қақнашылар:

1 Камил Чонтофальски	03.06.1978
16 Вячеслав Малафеев	04.03.1979
22 Дмитрий Бородин	08.10.1977
51 Владимир Мухин	30.10.1990
90 Николай Заболотный	16.04.1990
91 Андрей Зайцев	14.01.1991

Қорғаушылар:

2 Александр Анюков	28.09.1982
3 Фернандо Мейра	05.06.1978
4 Ивица Крижанац	13.04.1979
5 Донг-Жин Ким	29.01.1982
6 Николас Ломбертс	20.03.1985
14Томаш Губочан	17.09.1985

30 Павел Комолов	10.03.1989
36 Станислав Матяш	23.04.1991
37 Дмитрий Гребенев	28.01.1991
47 Басель Абдулфаттах	06.03.1990
50 Игорь Чеминава	23.03.1991
53 Павел Мочалин	16.01.1989
55 Ян Бобровский	18.09.1989
59 Сергей Васецкий	17.01.1990
65 Юрий Боев	16.01.1991

Жартылай қорғаушылар:

10 Мигель Данни	07.08.1983
11 Радек Ширл	20.03.1981
15 Роман Широков	06.07.1981
17 Алессандро Розина	31.01.1984
18 Константин Зырянов	05.10.1977
20 Виктор Файзулин	22.04.1986
21 Игорь Семшов	06.04.1978
23 Шабольц Хюсти	18.04.1983
27 Игорь Денисов	17.05.1984
34 Владимир Быстров	31.01.1984
35 Антон Соснин	27.01.1990
57 Алексей Ионов	18.02.1989
69 Евгений Башкиров	06.07.1991
75 Илья Сагдатуллин	27.02.1991
77 Александр Петров	20.01.1990
80 Максим Батов	05.06.1992
92 Никита Бочаров	12.06.1992
96 Роланд Гиголаев	04.01.1990
98 Сергей Петров	02.01.1991

Шабуылшылар:

9 Фатих Текке	09.09.1977
19 Сергей Корниленко	14.06.1983
33 Павел Игнатович	24.05.1989
70 Вячеслав Сушкин	11.03.1991
71 Сергей Костин	15.06.1991
73 Станислав Мурихин	21.01.1992
79 Андрей Орнат	04.03.1991

87 Евгений Стариков	17.11.1988
88 Матей Кежман	12.04.1979
99 Максим Канунников	14.07.1991

Крылья Советов (Самара)

Бас жаттықтырушы: Слуцкий Леонид | Клуб президенті:
Игорь Завьялов | Футбол клубының құрылған жылы: 1942
Футбол клубының ресми сайты: www.kc-samara.ru

Қақпашылар:

24 Сергей Воронин	13.02.1992
31 Ландуэтта Эдуардо Лобос	30.07.1981
55 Артем Москвин	07.05.1988
77 Давид Юрченко	27.03.1986
98 Александр Будаков	10.02.1985

Қорғаушылар:

3 Силва дос Сантос Леилтон	07.03.1982
4 Роман Шишкин	27.01.1987
8 Иван Таранов	22.06.1986
25 Владимир Друковский	02.07.1989
29 Сергей Будылин	31.10.1979
35 Владимир Ярославцев	31.01.1990
36 Вадим Ткаченко	08.11.1990
40 Сергей Шустиков	05.03.1989
41 Виктор Климеев	16.01.1990
42 Андрей Редя	15.04.1991
51 Роман Половов	09.02.1990
63 Александр Белозеров	27.10.1981

Жартылай қорғаушылар:

2 Тимофей Калачев	01.05.1981
5 Владислав Кулик	27.02.1985
6 Иорейра Лаге Осни Рамон	24.05.1988
7 Антон Бобер	28.09.1982
18 Евгений Песегов	21.02.1989
20 Иржи Ярошик	27.10.1977
21 Руслан Аджинджал	22.06.1974

23 Владислав Игнатьев	20.01.1987
28 Сергей Андрианов	14.01.1990
33 Станислав Иванов	07.10.1980
37 Виталий Куров	19.01.1990
43 Дмитрий Костяев	13.12.1989
44 Александр Буданов	27.04.1991
46 Ибрагим Цаллагов	12.12.1990
47 Роман Разделкин	07.04.1989
70 Денис Щербак	17.08.1989
71 Сергей Ткачѳв	19.05.1989
81 Евгений Понков	19.04.1990
88 Михаил Кузьмин	08.01.1988
99 Олег Иванов	04.08.1986

Шабубылшылар:

10 Евгений Савин	19. 04. 1987
15 Александр Салугин	23.10. 1988
89 Ян Колер	30. 03. 1973
57 Артем Бутывский	18. 02. 1990
39 Алексей Попов	08. 07. 1990
90 Виталий Рушницкий	17. 01. 1990
68 Андрей Часовеких	31.05. 1991

Кубань (Краснодар)

Бас жаттықтырушы: Галстян Погос | Клуб президенті: Ткачев Александр | Футбол клубының құрылған жылы: 1928
 Футбол клубының ресми сайты: www.fckuban.ru

Қақнашылар:

1 Алексей Ботвиньев	25.06.1981
36 Алексей Степанов	05.12.1977
41 Евгений Пузин	20.03.1990
70 Алексей Чуев	10.05.1992
77 Вячеслав Марикода	27.03.1991
85 Богдан Карюкин	20.08.1985

Қорғаушылар:

2 Дос Сантос Зуэла	03.08.1983
--------------------	------------

3	Виктор Дмитренко	04.04.1991
4	Кништоф Лагиевка	23.01.1983
14	Апри Хагуш	23.09.1986
22	Аслан Засеев	07.03.1982
23	Георгий Джиоев	13.06.1986
27	Эльбрус Зураев	12.05.1982
33	Ираклий Квеквескири	12.03.1990
34	Александр Хохлов	30.09.1988
42	Павел Миненко	04.04.1989
55	Сергей Поминов	27.08.1991
69	Сергей Горелов	21.07.1992
72	Максим Ковальчук	28.02.1992
88	Вильям Клайт Боавентура	14.02.1980
91	Виталий Шахов	09.01.1991

Жартылай корғаушылар:

5	Андрей Иосиф Мурешан	01.08.1985
8	Артур Тлисов	10.06.1982
9	Марко Таддеи Не	17.07.1983
10	Андрей Топчу	17.04.1980
12	Хамину Драман	01.04.1986
15	Максим Жавнерчик	09.02.1985
18	Азат Байрыев	17.02.1989
19	Алексей Сквернюк	13.10.1985
25	Андрей Ушенин	01.12.1983
30	Аруна Бабангида	01.10.1982
40	Александр Карибов	04.03.1992
50	Бунямудин Мустафаев	07.09.1992
60	Аргем Долженко	12.11.1991
63	Александр Аванесян	08.01.1990
66	Евгений Курдус	08.04.1992
75	Дмитрий Мирошниченко	26.02.1992
89	Владислав Дубров	05.05.1989
90	Антон Винников	22.03.1990
92	Руслан Слинько	07.02.1992

Шабуылшылар:

7	Илья Долматов	23.06.1985
17	Драмане Траоре	17.06.1982

28 Игорь Шевченко	02.02.1985
32 Эммануэль Окодува	21.11.1983
44 Антон Кабанов	11.02.1991
45 Сергей Воронов	02.06.1990
93 Андрей Арефьев	04.05.1993
94 Ренат Баратов	30.04.1991

Локомотив (Мәскеу)

Бас жаттықтырушы: Семин Юрий | Клуб президенті: Николай Наумов | Футбол клубының құрылған жылы: 1923
Клубтың ресми сайты: www.fcilm.ru

1936, 1957 жылдарғы КСРО Кубогі иегері
2002, 2004 жылдардағы Ресей чемпионы
1996, 1997, 2000, 2001 жылдардағы Ресей Кубогінің иегері
2003, 2005 жылдардағы Ресей Суперкубогінің иегері.
2005 жылғы «Достастық елдер кубогінің» иегері

Қақпашылар:

1 Иван Левенец	22.02.1980
32 Марек Чех	08.04.1976
33 Артем Гомелько	08.12.1989
34 Элдин Якупович	02.10.1984
54 Егор Генералов	24.01.1993
67 Илья Киселёв	25.02.1990
85 Маринато Алвим Гилерме	12.12.1985

Қорғаушылар:

3 Олег Кузьмин	09.05.1981
4 Дангаш Родольфо	23.10.1982
6 Милан Миланович	31.03.1991
17 Дмитрий Сенников	26.06.1976
20 Ян Дюрица	10.12.1981
23 Марко Баша	29.12.1982
30 Малхаз Асатиани	04.08.1981
36 Махмаднам Шарифи	03.06.1992
44 Руслан Камболов	01.01.1990
51 Максим Беляев	30.09.1991

69 Сергей Ефимов	15.10.1987
73 Юрий Куликов	09.05.1990
75 Павел Новицкий	06.04.1989
81 Алан Гагагов	23.01.1991
99 Тарас Бурлак	22.02.1990

Жартылай корғаушылар:

5 Томислав Дуймович	26.02.1981
7 Дмитрий Торбинский	28.04.1984
8 Денис Глушаков	27.01.1987
10 Давид Муджири	02.01.1978
13 Дос Сантос Вагнер	29.01.1985
16 Фернандо Базилио да Силва Шарлес	4.02.1985
18 Сани Кейта	02.05.1986
38 Денис Войнов	01.03.1990
39 Кирилл Павлов	30.01.1990
41 Илья Миронов	27.02.1992
46 Алан Чочиев	07.09.1991
48 Павел Печёнкин	30.01.1991
52 Никита Самохин	10.06.1990
55 Ренат Янбаев	07.04.1984
57 Павел Деобальд	25.06.1990
62 Роман Быков	16.03.1992
89 Виталий Дьяков	31.01.1989

Шабуылшылар:

9 Осаз Питер Одемвингие	15.07.1981
11 Дмитрий Сычев	26.10.1983
19 Байе Джиби Фалл	20.04.1985
25 Рэзван Кочиш	19.02.1983
45 Александр Минченков	13.01.1989
56 Георгий Нуров	08.06.1992
59 Семен Фомин	10.01.1989
64 Сейт-Даут Гаракоев	26.08.1992
78 Александр Панковец	18.02.1990
96 Дмитрий Полоз	12.07.1991

Ростов (Ростов-на –Дону)

Бас жагтықтырушы: Долматов Олег / **Клуб президенті:** Ковалев Леонид / **Футбол клубының құрылған жылы:** 1930
Клубтың ресми сайты: www.fc-rostov.ru

Қақпашылар:

1 Роман Герус	14.09.1980
16 Вениамин Мандрыкин	30.08.1981
27 Станислав Хотеев	07.03.1981
31 Александр Соловьев	16.02.1991
44 Артем Назаров	19.02.1991
56 Владимир Забуга	08.07.1990

Қорғаушылар:

3 Душан Анджелкович	15.06.1982
5 Александр Черкес	02.09.1976
6 Роман Ленгвел	03.11.1978
20 Артур Валикаев	08.01.1988
26 Иван Живанович	12.10.1981
32 Владислав Дубовой	05.01.1989
34 Олег Лещиков	29.09.1989
35 Василий Мироник	12.09.1991
38 Владимир Шамара	14.02.1992
46 Александр Васильев	20.07.1990
47 Анри Хагба	07.01.1992
49 Алексей Сизинцев	18.06.1991
51 Андрей Скляр	30.09.1989
54 Иван Ланин	08.05.1988
57 Астемир Шернев	23.02.1990
58 Алексей Клубков	26.03.1990
59 Таймураз Козаев	26.01.1991
62 Кирилл Чекмарёв	05.02.1990
83 Михаил Рожков	27.12.1983

Жарғылай қорғаушылар:

7 Александр Кульчий	01.11.1973
8 Максим Астафьев	08.12.1982
10 Михаил Осин	08.10.1975
12 Петр Гицелов	18.07.1983

18 Бранимир Петрович	26.06.1982
24 Сергей Кузнецов	07.05.1986
25 Александр Павленко	20.01.1985
33 Михаил Салеев	01.01.1990
39 Мирзага Гусейнпур	11.03.1990
40 Максим Калмыков	31.07.1991
42 Евгений Матрахов	10.08.1990
45 Илья Баннов	17.06.1989
48 Максим Левченко	29.04.1992
52 Артем Сёмка	17.07.1990
63 Андрей Лях	24.09.1990
79 Томацлав Живко	29.01.1988
84 Александр Галкан	27.03.1984
85 Невад Сливич	08.06.1985

Шабуллшылар:

4 Игорь Лебедеико	27.05.1983
9 Дмитрий Акимов	14.09.1980
19 Мерехдин Ахметович	19.02.1985
21 Ёнг Чо Хонг	22.05.1982
36 Магомед Курбанов	11.04.1992
37 Сергей Чернышев	27.04.1990
43 Михаил Игнатов	17.11.1989
50 Вигалний Кириченко	24.08.1989
55 Алексей Сугак	27.02.1990
60 Дмитрий Кортава	17.11.1990
87 Евгений Луценко	25.02.1987
88 Александр Салугин	23.10.1988

Рубин (Казан)

Бас жаттыктырушы: Курбан Бердыев | **Клуб президенті:** Гусев Александр | **Футбол клубының құрылған жылы:** 1958
Клубтың ресми сайты: www.rubin-kazan.ru

Қақпашылар:

1 Сергей Козко	12.04.1975
29 Нукри Ревиншвили	02.03.1987

30 Евгений Черемисин	29.02.1988
64 Дмитрий Кортнев	16.05.1989
77 Сергей Рыжиков	19.09.1980

Қорғаушылар:

2 Степан Томас	06.03.1976
3 Кристиан Диаз Ансалди	20.06.1986
4 Сезар Навас	14.02.1980
9 Лаша Салуквадзе	21.12.1981
19 Виталий Калешин	03.10.1980
22 Александр Орехов	29.11.1983
24 Алексей Попов	07.07.1978
27 Дато Квирквелия	27.06.1980
44 Игорь Климов	01.11.1989
53 Сердар Иоломанов	17.10.1992
65 Максим Жестоков	19.06.1991
76 Роман Шаронов	08.09.1976
80 Дмитрий Тарабриков	23.04.1990

Жартылай қорғаушылар:

5 Петр Быстров	15.07.1979
6 Нтугхуко Макбет Мао Сибайя	25.11.1977
7 Сергей Семак	27.02.1976
12 Валерио Бранди	10.03.1990
15 Александр Рязанцев	05.09.1986
16 Телю Кристиан Фернандо Нобoa	09.04.1985
23 Евгений Баляйкин	19.05.1988
32 Андрей Горбанец	24.08.1985
41 Ильсур Самигуллин	06.02.1991
42 Рафал Муравски	09.10.1981
43 Алексей Котляров	11.05.1989
49 Вагиз Галиулин	10.10.1987
50 Парвизчон Умарбоев	01.11.1994
54 Алмаз Аскаров	21.01.1992
61 Гекдениз Карадениз	11.01.1980
83 Владимир Чернов	15.01.1991
88 Алан Касаев	08.04.1986
90 Артем Кулеша	14.01.1990
95 Алишер Джалилов	29.08.1993

Шабуылшылар:

10	Александро Домингес	10.06.1981
11	Александр Бухаров	12.03.1985
52	Аюбхон Гаппаров	16.05.1992
56	Руслан Нагаев	14.02.1989
67	Даврон Мирзаев	08.02.1989
68	Илья Кухарчук	02.08.1990
81	Ильдар Бикчантаев	02.02.1990
92	Вахыт Оразсахедов	26.01.1992
97	Игорь Портнягин	07.01.1989
99	Хасан Кабзе	26.05.1982

Сатурн (Мәскеу облысы)

Бас жаттықтырушы: Гордеев Андрей | Клуб президенті: Игорь Ефремов | Футбол клубының құрылған жылы: 1946
Клубтың ресми сайты: www.saturn-fc.ru

Қақпашылар:

1	Антонин Кински	31.05.1975
30	Александр Макаров	23.08.1978
65	Михаил Филиппов	10.06.1992
72	Виталий Чилошкин	21.01.1990
77	Артем Ребров	04.03.1984

Қорғаушылар:

2	Дмитрий Парфенов	11.09.1974
3	Луис Рикарду Зелау	12.11.1984
6	Дмитрий Грачёв	06.10.1983
15	Руслан Нахушев	05.09.1984
16	Вадим Евсеев	08.01.1976
19	Денис Халилович	02.03.1986
24	Оссозмеянг Бенуа Ангбва	01.01.1982
42	Федор Проньков	08.08.1990
43	Виталий Зайцев	13.05.1991
54	Сергей Первадчук	06.01.1991
55	Михаил Кузьяев	22.01.1988
61	Фархад Васиёв	04.04.1990

63 Евгений Мальков	12.07.1988
64 Сергей Брызгалов	15.11.1992
68 Андрей Курасов	23.06.1990

Жартылай корғаушылар:

5 Алексей Игонин	18.03.1976
7 Петр Немов	18.10.1983
9 Махач Гаджиев	18.10.1987
10 Дмитрий Лоськов	12.02.1974
21 Андрей Каряка	01.04.1978
28 Владимир Кузьмичев	28.07.1979
31 Евгений Левченко	02.01.1978
35 Иван Темников	28.01.1989
37 Роман Воробьев	24.03.1984
41 Александр Сапета	28.06.1989
46 Михаил Спирин	05.08.1990
48 Даниил Моц	02.01.1991
49 Артем Анисимов	30.01.1991
53 Александр Колодко	10.07.1989
56 Владимир Соболев	30.07.1991
57 Артем Молодцов	08.10.1990
59 Александр Медведев	10.08.1991
62 Дмитрий Никитинский	09.02.1992
66 Александр Грищенко	24.07.1990
67 Эмин Махмудов	27.04.1992
69 Дмитрий Зинович	19.05.1989
70 Максим Плопа	23.01.1990
71 Артем Брагин	28.01.1992
88 Алексей Иванов	01.09.1981

Шабуылшылар:

8 Марко Топич	01.01.1976
14 Дмитрий Кириченко	17.01.1977
17 Владимир Юрченко	26.01.1989
29 Леонид Ковель	29.07.1986
58 Кирилл Кулешов	03.01.1991
99 Соломон Окоронкво	02.03.1987

Спартак (Мәскеу)

Бас жаттықтырушы: Карпин Валерий |Клуб президенті: Леонид Федун | Футбол клубының құрылған жылы:1922

Клубтың ресми сайты: www.rus.spartak.com

1936, 1938, 1939, 1952, 1953, 1956, 1958, 1962, 1969, 1979, 1987, 1989 жылдардағы КСРО чемпионы

1938, 1939, 1946, 1947, 1950, 1958, 1963, 1965, 1971, 1992 жылдардағы СССР кубогінің иегері

1992, 1993, 1994, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001 жылдардағы Ресей чемпионы

1994, 1998, 2003 жылдардағы Ресей Кубогінің иегері

1993-1995, 1999-2001 жылдардағы «Достастық елдер кубогінің» иегері

Қақпашылар:

1 Сослан Джанаев 13.03.1987

22 Стине Плетикоса 08.01.1979

36 Азамат Джюев 06.01.1991

41 Иван Комиссаров 28.05.1988

60 Сергей Песьяков 16.12.1988

Корғаушылар:

3 Мартин Штранцль 16.06.1980

4 Малик Фатхи 29.10.1983

13 Федор Кудряшов 05.04.1987

15 Сергей Паршивлюк 18.03.1989

20 Игнас Дедура 01.06.1978

25 Мартин Йиранек 25.05.1979

35 Александр Кожевников 18.04.1990

43 Ираклий Чечия 22.03.1992

45 Константин Кадеев 17.01.1989

56 Марат Хиясов 26.04.1992

58 Егор Филипенко 10.04.1988

Жартылай қорғаушылар:

2 Кристиан Майдана 24.01.1987

5 Рафаэль Де Souza Кариока 18.06.1989

6 Ренат Сабитов 13.06.1985

7	Денис Бояринцев	06.02.1978
10	Иван Саенко	17.10.1983
12	Рафаэль Мешиини Алекс	25.03.1982
16	Евгений Макеев	24.07.1989
17	Сергей Ковальчук	20.01.1982
18	Ибсон	07.11.1983
24	Владислав Рыжков	28.02.1990
26	Антон Ходырев	26.01.1992
27	Александр Зотов	27.08.1990
28	Дмитрий Маляка	15.01.1990
30	Максим Григорьев	06.07.1990
32	Артемий Малеев	04.05.1991
37	Егор Лугачев	24.12.1988
38	Игорь Киреев	17.02.1992
39	Игорь Горбатенко	13.02.1989
48	Филип Обозич	08.04.1991
49	Жано Ананидзе	10.10.1992
51	Дмитрий Каюмов	11.05.1992
52	Олег Динеев	30.10.1987
54	Дмитрий Туменко	04.05.1989
55	Овусу Абейе Жаме Квинси	15.04.1986
Шабуйлышылар:		
11	Сорес Веллитон	22.10.1986
21	Никита Баженев	01.02.1985
34	Александр Козлов	19.03.1993
40	Владимир Обухов	08.02.1992
44	Павел Яковлев	07.04.1991
46	Дмитрий Хлебосолов	07.10.1990
50	Артем Фомин	08.07.1988
57	Артем Ноздрунов	01.06.1992
81	Эльдар Низамутдинов	31.05.1981

Спартак - Нальчик

Бас жагтыктырушы: Юрий Красножан / Клуб президенті:
Белимгогов Андзор Борисович / Футбол клубының құрылған
жылы: 1935

Клубтың ресми сайты: www.spartak-nalchik.ru

Қақпашылар:

13 Дмитрий Хомич	04.10.1984
22 Деян Радич	08.07.1980
23 Антон Антипов	20.04.1990
27 Борис Шогенов	14.06.1986
30 Азамат Шогенов	22.02.1989
40 Артур Кумыков	20.02.1990

Қорғаушылар:

2 Антонио Феррейра	24.08.1984
3 Дмитрий Ятченко	25.08.1986
4 Марат Алчагиров	08.08.1990
5 Александр Амисулашвили	20.08.1982
17 Валентин Филатов	19.03.1982
18 Владимир Кисенков	08.10.1981
20 Миодраг Джудович	06.09.1979
31 Да Силва Леандро	26.06.1985
32 Ислам Гошонов	14.01.1990
39 Заурбек Плиев	27.09.1991
42 Салим Наурзоков	05.02.1991
46 Залим Кишев	18.07.1990
49 Кантемир Хагабанов	06.10.1992
52 Астемир Соблиров	27.10.1990
53 Герихан Шогенов	07.11.1990
59 Микаил Гаджиев	15.04.1991
97 Тимур Битоков	13.03.1984

Жартылай қорғаушылар:

9 Марат Бикмаев	01.01.1986
14 Роман Концедалов	11.05.1986
15 Аслан Машуков	04.11.1984
24 Альберт Балов	17.02.1992

25 Рустам Балов	03.02.1986
28 Олег Самсонов	07.09.1987
29 Сергей Пилипчук	26.11.1984
33 Казбек Гетериев	30.06.1985
36 Алим Кумыков	18.04.1992
38 Константин Михайлов	05.12.1989
43 Алим Михеев	20.05.1991
45 Залим Канихов	17.03.1989
47 Рустам Шортанов	28.07.1989
48 Вадим Захаров	09.11.1988
50 Валерий Зрумов	21.11.1988
58 Джашар Хубнев	21.09.1991
88 Кантемир Берхамов	07.08.1988
90 Лаго Сантос Рикардо Байано	10.09.1980

Шабуылшылар:

8 Давид Сирадзе	21.10.1981
10 Назир Кажаров	12.01.1987
11 Артем Концевой	20.05.1983
26 Сергей Овчинников	07.12.1984
44 Арсен Гошочков	05.06.1991
51 Магомед Митришев	10.09.1992
55 Шамиль Асильдаров	18.05.1983
57 Ацамаз Бураев	05.02.1990
79 Марат Губжев	02.08.1992
84 Рустем Калимулин	24.06.1984

Терек (Грозный)

Бас жаттыктырушы: Грозный Вячеслав | Президент: Кадыров
Рамзан Ахматович | Футбол клубының құрылған жылы: 1946
Клубтың ресми сайты сайт: www.fc-terek.ru

Қақпашылар:

1 Илюш Лика	17.05.1980
12 Ярослав Годзюр	06.03.1985
19 Степан Сикач	08.09.1988
30 Ризавди Эдилов	26.06.1988

31 Андрей Дикань	16.07.1977
35 Аскерхан Джамуев	14.01.1989
53 Магомед Сераджиков	14.12.1991

Корғаушылар:

2 Радослав Забавник	15.09.1980
4 Зевик Хаймович	07.04.1983
5 Гудое Де Лима Клебер	29.04.1974
14 Валентин Илиев	11.07.1980
18 Тимур Джабраилов	05.08.1973
23 Сергей Бендзь	03.04.1983
28 Сергей Омелянчук	08.08.1980
32 Мансур Солтаев	04.01.1991
33 Исмаил Эдиев	16.02.1988
36 Магомед Адаев	19.09.1992
37 Шаруди Бухиев	17.01.1991
38 Мурад Тагилов	27.01.1990
43 Исмаил Сальмурзаев	13.09.1991
52 Рийбек Сурхаев	14.03.1992

Жартылай корғаушылар:

6 Силви Андрей Маргаритеску	01.01.1980
7 Благой Георгиев	21.12.1981
10 Шамиль Лахиялов	28.10.1979
11 Флорентин Петре	15.01.1976
17 Адван Кацаев	20.02.1988
20 Андрей Кобенко	25.06.1982
21 Олег Власов	10.12.1984
22 Леван Гвазава	08.07.1980
26 Гогита Гогуа	04.09.1983
34 Ислам Дадаев	26.11.1991
39 Анзор Тембулатов	08.06.1989
40 Ризван Уциев	07.02.1988
44 Аслан Дашаев	19.02.1989
45 Рамзан Уцилиев	24.02.1989
46 Керим Диниев	05.09.1993
47 Хасан Джунидов	15.03.1991
49 Али Идрисов	20.04.1991
50 Шамиль Ашаханов	23.12.1990

54 Магомед Музаев	24.01.1993
57 Герман Кутарба	10.09.1978
59 Артем Воронкин	19.02.1986
Шабуылшылар:	
8 Даниэл Габриэл Панку	18.08.1977
13 Заур Садаев	06.11.1989
41 Ислам Цуруев	23.04.1989
42 Ислам Кадыров	27.11.1989
51 Тарко Исламов	22.06.1991
55 Мовсур Адамов	02.08.1991
58 Фабрисо	16.09.1981
69 Эктор Бракамонте	16.02.1978

Томь (Томск)

Бас жаттықтырушы: Непомнящий Валерий | Клуб президенті:
Юрий Степанов | Футбол клубының құрылған жылы: 1957
Клубтың ресми сайты: www.football.tomsk.ru

Қақпашылар:

1 Иван Перфильев	06.09.1988
12 Алексей Поляков	28.02.1974
25 Сергей Парейко	31.01.1977
41 Федор Бурдыкин	03.01.1990
50 Егор Ридош	08.02.1989

Қорғаушылар:

13 Илья Гульязев	05.09.1988
17 Андрей Иванов	08.10.1988
19 Денис Евенков	19.02.1981
21 Валерий Катинсус	27.04.1978
24 Дмитрий Николаевич Смирнов	09.11.1980
26 Виктор Строев	16.01.1987
28 Константин Дмитриевский	20.05.1990
29 Никита Коновалов	17.08.1991
34 Дмитрий Сергеев	16.05.1988
35 Илья Вахрушев	03.05.1989

37 Джордже Йокич	20.01.1981
48 Иван Туев	01.05.1989
55 Денис Воронов	02.06.1991
89 Дмитрий Матвиев	25.08.1989

Жартылай корғаушылар:

3 Валерий Климов	31.01.1974
4 Василий Янотовский	02.01.1976
5 Сергей Скобляков	02.01.1977
6 Дмитрий Мичков	22.02.1980
7 Виталий Волков	22.03.1981
11 Кирилл Ковальчук	11.06.1986
18 Норберт Немец	05.05.1981
23 Александр Радосавлевич	25.04.1979
32 Дмитрий Смирнов	13.08.1980
49 Алексей Якимов	21.10.1989
52 Дмитрий Ефремов	02.06.1991
53 Константин Савилов	28.04.1989
54 Сергей Аксёнов	15.03.1990
63 Роман Грохин	25.03.1991
83 Александр Харитонов	04.04.1983
88 Валентин Гапонов	21.09.1991
90 Денис Пшеничников	07.01.1990
93 Михаил Башкиров	12.01.1993

Шабуылшылар:

8 Денис Киселев	02.06.1978
14 Артем Дзюба	22.08.1988
22 Владимир Дядюн	12.07.1988
27 Горан Мазнов	22.04.1981
30 Александр Зобнин	22.02.1989
43 Роман Жариков	25.01.1991
51 Никита Козлов	05.12.1990
80 Сергей Воронов	10.11.1988

Москва (Мәскеу)

Бас жаттыктыгырушы: Божович Миодраг |Клуб президенті:
Игорь Дмитриев | Футбол клубының құрылған жылы: 1997
Клубтың ресми сайты: www.femoscw.ru/ru/

Қақпашылар:

1	Илья Гаврилов	26.09.1988
12	Валерий Поляков	13.07.1989
16	Антон Амельченко	27.03.1985
30	Юрий Жевнов	17.04.1981
57	Никита Алексеев	12.03.1990
58	Дмитрий Ершов	12.06.1992

Қорғаушылар:

3	Александр Шешуков	15.04.1983
4	Нарде Феррейра Жан	18.11.1979
5	Гиа Григалава	05.08.1989
6	Бранко Илич	06.02.1983
14	Кирилл Набабкин	08.09.1986
15	Александр Епуряпу	27.09.1986
23	Исаак Окоронкво	01.05.1978
31	Андрей Васянович	13.06.1988
32	Никита Королёв	15.03.1988
33	Акес Дакоета	31.12.1984
40	Сергей Шубин	16.02.1988
42	Денис Поляков	16.10.1989
43	Виталий Устинов	03.05.1991
46	Алексей Концедалов	24.07.1990
49	Сергей Харламов	24.01.1991
52	Павел Голянов	13.06.1989
59	Андрей Пригарин	09.02.1991

Жартылай қорғаушылар:

2	Владимир Хозин	03.07.1989
8	Дмитрий Тарасов	18.03.1987
10	Звоимир Вукчич	19.07.1979
13	Алексей Ребко	23.04.1986
17	Павел Гольщев	07.07.1987

19 Александр Самедов	19.07.1984
21 Артур Рылов	12.04.1989
28 Бранислав Крунич	28.01.1979
34 Димитрий Агапцев	29.11.1991
39 Александр Елисеев	15.11.1991
41 Кирилл Лapidус	02.12.1991
47 Константин Белов	04.01.1990
51 Вячеслав Дмитриев	28.05.1990
53 Алексей Рогов	08.05.1991
54 Марат Садиков	03.05.1991
55 Дмитрий Кутепов	06.06.1988
56 Евгений Рудяков	29.06.1992
60 Магомед Курбанов	16.08.1989
66 Александр Коломейцев	21.02.1989
77 Юрий Петраков	27.01.1991
88 Эдгарас Чеснаускас	05.02.1984

Шабуылшылар:

7 Александр Маренич	29.04.1989
11 Александр Ставец	04.07.1989
20 Мартин Якубка	26.02.1980
29 Игорь Стрелков	21.03.1982
35 Сергей Синатов	08.02.1993
48 Сергей Маслов	03.09.1990
93 Алексей Кухтин	17.04.1993

Химки (Химки)

Бас жаттықтырушы: Сарсания Константин қыркүйектің
ортағынан Алексей Чугайнов|Клуб президенті: Владимир
Стрельченко |Футбол клубының құрылған: 1997 ж.

Клубтың ресми сайты: www.fekhimki.ru

Қақпашылар:

1 Роман Березовский	05.08.1974
16 Михаил Комаров	03.04.1984
30 Боян Мишич	29.09.1978
41 Александр Звезинцев	01.05.1990
51 Дмитрий Чудайкин	09.11.1990

Корғаушылар:

3	Андрей Стрельцов	18.03.1984
4	Виктор Головатенко	28.04.1984
5	Борис Ротенберг	19.05.1986
6	Вуле Тривунович	13.03.1983
15	Дмитрий Семочко	25.01.1979
17	Евгений Гапон	20.04.1991
18	Миодраг Йованович	24.03.1977
23	Ненад Настич	08.05.1981
38	Камалутдин Ахмедов	14.04.1986
40	Адиль Ибрагимов	23.04.1989
43	Арсений Логашов	20.08.1991
46	Алексей Бутрин	24.04.1990
49	Константин Морозов	13.05.1992
50	Анатолий Беляков	10.01.1992
55	Игорь Крыжановский	23.08.1989
78	Себастьян Роже Сансонн	30.01.1978

Жартылай корғаушылар:

10	Илья Максимов	02.02.1987
13	Иван Цветкович	12.02.1981
21	Виктор Будянский	12.01.1984
22	Максим Ромащенко	31.07.1976
24	Ричард Эромоигбе	20.06.1984
25	Александр Швецов	17.12.1980
27	Максим Зиновьев	15.07.1980
33	Иван Старков	10.01.1986
34	Валерий Зимаков	22.11.1990
39	Александр Овсов	14.10.1991
42	Юрий Кириллов	19.01.1990
44	Михаил Тимофеев	11.01.1988
47	Аркадий Гальперин	21.05.1992
52	Александр Сергеев	24.01.1992
54	Александр Казаков	16.06.1991
56	Иван Шамарин	07.03.1992
57	Кирилл Киселёв	10.01.1990
71	Гор Оганесян	08.04.1992
90	Дмитрий Подрезов	14.03.1990

Шабуылшылар:

7 Олег Кожанов	05.06.1987
19 Драган Блатияк	01.08.1981
20 Александр Антипенко	27.05.1982
28 Яни Тапани Виртанен	06.05.1988
36 Сергей Нечушкин	05.06.1990
48 Антон Мамонов	19.09.1989
53 Александр Старых	14.03.1990
70 Артем Бутыевский	18.02.1990
79 Денне Попов	04.02.1979
99 Эррол Энтони Стивене	09.05.1986

ЦСКА (Мәскеу)

Бас жагтықтырушы: Қыркүйекке дейін Зико кейін Рамос
Хуанде | Клуб президенті: Гинер Евгений | Футбол клубының
құрылған жылы: 1911 ж.

Клубтың ресми сайты: www.pfc-cska.com

1946, 1947, 1948, 1950, 1951, 1970, 1991 жылдардағы КСРО чемпионы

1945, 1948, 1951, 1955, 1991 жылдардағы КСРО кубогінің иегері

2003, 2005, 2006 жылдардағы Ресей чемпионы

2002, 2005, 2006, 2008 жылдардағы Ресей Кубогінің иегері

2004, 2006, 2009 жылдардағы Ресей футболының суперкубогі
иегері

2005 жылғы УЕФА кубогінің иегері

Қақпашылар:

33 Евгений Номазан	31.01.1989
35 Игорь Акинфеев	08.04.1986
40 Станислав Плохих	10.02.1992
60 Иван Скришник	10.08.1992
77 Артур Нигматуллин	17.05.1991

Қорғаушылар:

2 Девидас Шемберас	02.08.1978
4 Сергей Игнашевич	14.07.1979
6 Алексей Березуцкий	20.06.1982
15 Чиди Одиа	17.12.1983

24 Василий Березуцкий	20.06.1982
37 Максим Потапов	21.05.1991
42 Георгий Щенников	27.04.1991
50 Антон Григорьев	13.12.1985
52 Алексей Никитин	27.01.1992
54 Урош Чосич	24.10.1992
55 Искандар Джалилов	01.06.1992
59 Семен Федотов	02.03.1992

Жартылай корғаушылар:

10 Алан Дзагоев	17.06.1990
11 Павел Мамаев	17.09.1988
13 Марк Гонсалес	10.07.1984
17 Милош Красич	01.11.1984
22 Евгений Алдонин	22.01.1980
23 Ника Пилюев	21.03.1991
25 Элвир Рахимич	04.04.1976
41 Дмитрий Замешаев	14.03.1991
44 Виталийс Макеименко	08.12.1990
46 Александр Столяренко	18.01.1991
47 Евгений Шеренков	27.01.1991
48 Игорь Драгунов	06.04.1991
49 Александр Васильев	23.01.1992
51 Алексей Киселев	01.05.1992
53 Максим Федоров	05.04.1989
57 Никита Андреев	18.02.1990
62 Евгений Кобзарь	09.08.1992

Шабуылшылар:

7 Данпель да Сильва Карвальо	01.03.1983
12 Моусса Оуво Мазу	25.08.1988
14 Да Силва Рикардо Жезус	16.05.1985
20 Гильерме	22.10.1988
26 Секу Ябате Олисе	05.06.1990
45 Александр Кудрявцев	09.06.1990
56 Ганью Осени	19.09.1991
61 Аргак Григорян	26.02.1991
89 Томаш Нецид	13.08.1989
91 Антон Заболотный	13.06.1991

**РЕСЕЙ ФУТБОЛЫНЫҢ
БІРІНШІ ТОП КОМАНДАЛАРЫ****Анжи (Махачкала)**Сайты: <http://www.fc-anji.ru>

Стадионы «Динамо»

Бас жаттықтырушы: Омари Тетрадзе. 1969 жылы туған

№	Ойын-н аты жөні	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1	Абаев Илья	Қапна	28	31	02.08.1981
13	Тагирбеков Расим	Қорға	25	2	04.05.1984
32	Саджая Эдик	Қорға	28	28	16.02.1981
22	Наваловский Георг	Қорға	23	20	28.06.1986
8	Гриднев Даниил	Қорға	23	9	02.02.1986
3	Гаджибеков Али	Қорға	20	3	06.08.1989
4	Мадюков Олег	Қорға	24		16.01.1985
55	Власов Антон	Қорға	20	2	11.05.1989
6	Цораев Давид	Ж/қор	26	30	07.05.1983
21	Бакаев Михаил	Ж/қор	22	29	05.08.1987
15	Жосан Николай	Ж/қор	26	27	18.09.1983
10	Ходжава Гоча	Ж/қор	24	23	16.03.1985
17	Мамаев Эльдар	Ж/қор	24	21	14.06.1985
2	Аладашвили Кахабер	Ж/қор	26	20	11.08.1983
7	Агаларов Камиль	Ж/қор	21	18	11.06.1988
19	Арзиани Зураби	Ж/қор	21	17	19.10.1987
18	Зуев Константин	Ж/қор	27	12	17.11.1981
5	Бестаев Валерьян	Ж/қор	27	11	05.03.1982
33	Малоян Артур	Ж/қор	20	7	04.02.1989
71	Щербakov Евгений	Ж/қор	23	4	18.02.1986
36	Кусов Алан	Ж/қор	28	3	11.08.1981
41	Советкин Константин	Ж/қор	20	1	19.02.1989
77	Марцваладзе Отар	Ша/шы	25	16	14.07.1984
9	Магомедов Магомед	Ша/шы	21	15	11.12.1987
23	Иашвили Сандро	Ша/шы	24	14	03.01.1985
25	Мазалов Варган	Ша/шы	25	14	12.10.1983

27	Данишевский Александр	Ша/шы	25	8	23.02.1984
35	Степанов Артем	Қақпа	21	0	05.05.1988
75	Чакрыгин Виктор	Қақпа	25	0	25.01.1984
20	Кебе Бан Али Ибра	Ж/қор	30	0	24.12.1978
28	Алимагомаев Шамиль	Ж/қор	20		13.07.1989
30	Иванов Дмитрий	Ж/қор	22	0	14.02.1987

Витязь (Подольск)

Сайты: <http://www.fcvitiaz.ru/>

Стадионы «Труд»

Бас жағтықтырушы: Сергей Балахнин. 1959 жылы туған. Оны Андрей Новосадов ауыстырды.

№	Ойын-н аты жоні	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1	Соколов Ренат	Қақпа	25	19	03.09.1984
32	Черныцын Василий	Қақпа	32	8	15.05.1977
46	Зуев Алексей	Қақпа	28	4	03.02.1981
13	Шаббаев Ильдар	Қорға	24	29	28.04.1985
3	Рогочий Антон	Қорға	27	24	23.01.1982
2	Лобов Константин	Қорға	28	20	02.05.1981
15	Смирнов Андрей	Қорға	29	17	01.01.1980
14	Измайлов Анатолий	Қорға	31	16	19.08.1978
77	Хатаженков В.	Қорға	25	12	02.05.1984
18	Пономарев А.	Қорға	23	9	25.01.1986
24	Денисов Никита	Қорға	23	9	07.04.1986
11	Григорян Роман	Ж/қор	27	28	14.09.1982
7	Авеюк Владимир	Ж/қор	27	25	15.01.1982
5	Калашиков Илья	Ж/қор	27	23	10.07.1982
8	Козлов Михаил	Ж/қор	22	23	02.11.1986
6	Шарин Сергей	Ж/қор	25	21	05.08.1984
16	Киреев Андрей	Ж/қор	24	18	06.07.1985
24	Житников Алексей	Ж/қор	24	17	07.12.1984
23	Полевиков В.	Ж/қор	20	16	04.03.1989
17	Андреев Максим	Ж/қор	21	8	19.01.1988

12 Маркелов Иван	Ж/кор	21	3	17.04.1988
9 Архипов Алексей	Ж/кор	26	1	24.03.1983
10 Анохин Сергей	Ша/шы	28	28	15.03.1981
22 Мельников Семен	Ша/шы	24	22	27.01.1985
19 Першин Юрий	Ша/шы	23	21	30.06.1986
63 Мязин Андрей	Ша/шы	21	16	27.10.1987
Букневский Петр	Қакпа	24	0	16.05.1985

Волга (Нижний Новгород)

Сайты: <http://www.fc-volga.nn.ru/>

Стадионы « Полет»

Бас жаттықтырушы: Маусымды Сергей Петренко ашқан еді. Бірақ алғашқы жеңілістерден кейін оны Сергей Передняя ауыстырды. Кейінірек маусымдағы сәтсіздіктерге байланысты команданы Хазрет Дышеков қабылдады.

№ Ойын-ң аты жөні	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1 Астахов Виталий	Қакпа	30	32	09.01.1979
27 Кондратюк Андрей	Қакпа	26	1	20.12.1982
25 Буйволлов Андрей	Қо/шы	22	32	12.01.1987
4 Айдов Дмитрий	Қо/шы	27	25	10.04.1982
5 Тараканов Егор	Қо/шы	22	19	17.04.1987
15 Андреев Дмитрий	Қо/шы	29	19	26.09.1980
29 Могилевский Павел	Қо/шы	29	16	17.04.1980
3 Пройнич Йосип	Қо/шы	22	11	23.08.1987
13 Семакин Максим	Ж/кор	25	32	26.10.1983
6 Подянин Дмитрий	Ж/кор	29	31	30.03.1980
7 Турсунов Санжар	Ж/кор	22	31	29.12.1986
13 Турченко Олег	Ж/кор	28	31	09.06.1981
11 Гусевский Сергей	Ж/кор	29	22	13.06.1980
22 Силотин Андрей	Ж/кор	33	21	01.10.1976
21 Митрович Никола	Ж/кор	22	20	02.07.1987
18 Осадчук Сергей	Ж/кор	26	17	18.10.1982
17 Виноградов Сергей	Ж/кор	27	11	17.11.1981
28 Малахов Евгений	Ж/кор	26	2	17.11.1982
30 Харитонский Я.	Ж/кор	24	1	12.03.1985

16 Хазов Антон	Ша/шы	30	28	28.04.1979
10 Аристархов М.	Ша/шы	29	24	09.03.1980
14 Прокофьев С.	Ша/шы	22	21	15.02.1987
24 Мысин Михаил	Ша/шы	30	20	22.05.1979
9 Иньяц Ненад	Ша/шы	24	16	04.09.1985
11 Зернов Александр	Ша/шы	35	14	21.07.1974
12 Черняк Александр	Ша/шы	19	1	11.06.1990
32 Смирнов Олег	Қақпа	19	0	01.10.1990

Волгарь-Газпром-2 (Астрахань)

Сайты: <http://www.volgar-gazprom.ru/>

Стадионы « Астраханьгазпром»

Бас жагтыктырушы: Александр Игнатенко.1951 жылы туған.

№ Ойын-н аты жөні	Орны	Жасы	Ойны	Туған күні
1 Ильин Илья	Қақпа	27	20	10.08.1982
31 Кержаков Михаил	Қақпа	22	11	28.01.1987
2 Ершов Иван	Қо/шы	30	12	22.05.1979
33 Соловей Михаил	Қо/шы	28	28	16.10.1980
5 Недорезов Игорь	Қо/шы	28	24	27.06.1981
3 Комаров Владимир	Қо/шы	29	20	02.08.1980
26 Иванов Николай	Қо/шы	29	18	14.06.1980
4 Локтионов Роман	Қо/шы	24	17	19.06.1985
Чернышов Игорь	Қо/шы	25	10	26.06.1984
25 Дрмич Горан	Қо/шы	21		04.01.1988
22 Пестеренко Н.	Ж/кор	24	30	17.12.1984
19 Санников Дмитрий	Ж/кор	26	29	19.01.1983
21 Варакин Артем	Ж/кор	22	28	21.04.1987
9 Магжанов Наиль	Ж/кор	29	26	29.07.1980
10 Садиров Анзор	Ж/кор	31	25	04.10.1978
15 Скворцов А.	Ж/кор	27	25	06.03.1982
8 Хлебников А.	Ж/кор	25	20	26.09.1984
24 Королев Денис	Ж/кор	22	13	19.04.1987
13 Примак Максим	Ж/кор	27	6	26.10.1981
11 Давыдов Сергей	Ша/шы	24	30	22.07.1985
23 Николаев Андрей	Ша/шы	27	24	30.08.1982

7	Оганян Карэн	Ша/шы	27	17	25.06.1982
18	Есиков Павел	Ша/шы	21	9	29.01.1988
14	Петров Александр	Ша/шы	25	7	27.05.1984
	Мерцалов Никита	Ша/шы	19	2	25.03.1990
	Целовальников В.	Қакпа	18	0	21.09.1991
	Голубев Александр	Ша/шы	23	0	27.02.1986

Камаз (Набережные Челны)

Сайты: <http://www.fckamaz.ru/>

Стадионы «КАМАЗ»

Бас жаттықтырушы: Юрий Газзаев. 1960 жылы туған.

№	Ойыншы	Орны	Жасы	Ойны	Туған күні
16	Яшин Дмитрий	Қакпа	27	31	27.10.1981
1	Абакумов Дмитрий	Қакпа	20	1	08.07.1989
35	Аршиев Сосланбек	Қакпа	20	1	01.01.1989
30	Ложкин Андрей	Қо/шы	25	26	11.07.1984
6	Куканос Дмитрий	Қо/шы	26	25	30.05.1983
4	Гудукин Антон	Қо/шы	26	21	12.11.1982
3	Рыков Владимир	Қо/шы	21	6	13.11.1987
13	Кудинов Дмитрий	Қо/шы	24	2	25.08.1985
36	Ивашенцев Павел	Қо/шы	21	1	17.04.1988
20	Перов Андрей	Ж/кор	28	29	28.07.1981
25	Козлов Алексей	Ж/кор	22		25.12.1986
5	Тодорович Иван	Ж/Қор	26	26	29.07.1983
10	Зеба Зайко	Ж/кор	26	26	22.05.1983
7	Кренделев А.	Ж/кор	23	23	29.01.1986
14	Пименов Михаил	Ж/кор	26	23	19.09.1983
24	Славнов Роман	Ж/кор	27	17	28.04.1982
29	Комков Михаил	Ж/кор	25	15	01.10.1984
2	Деменко К.	Ж/кор	34	11	11.08.1975
23	Скороходов Денис	Ж/кор	28	9	23.09.1981
23	Гараев Марат	Ж/кор	19	3	20.05.1990
34	Дзагоев Гела	Ж/кор	21	1	31.01.1988
9	Гогниев Спартак	Ша/шы	28	33	19.01.1981

22 Кобялко Антон	Ша/шы	23	29	14.05.1986
11 Каньенда Исо Б.	Ша/шы	27	22	27.09.1982
8 Романенко Владимир	Ша/шы	22	21	30.09.1987
17 Настусенко Семен	Ша/шы	22	8	16.10.1986
33 Алхазов Александр	Ша/шы	25	5	27.05.1984
34 Грубешич Никола	Ша/шы	25	4	29.06.1984

Краснодар (Краснодар)

Сайты: <http://www.fckrasnodar.ru>

Стадионы «Труд»

Бас жаттықтырушы: Нурбий Хакунов. 01.11.1954 туған.

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойны	Туған күні
16 Пчелинцев Д.	Қакпа	29	29	01.12.1979
30 Перов Александр	Қакпа	31	3	09.07.1978
22 Москаленко Н.	Қакпа	19	1	03.01.1990
5 Калешин Евгений	Қо/шы	31	29	20.06.1978
24 Мирошниченко С.	Қо/шы	27	29	18.07.1982
2 Соколов Сергей	Қо/шы	22	22	11.11.1986
3 Цуканов Сергей	Қо/шы	23	22	14.01.1986
4 Коваленко Дмитрий	Қо/шы	27	17	02.08.1982
4 Бугаев Алексей	Ж/кор	28	8	25.08.1981
25 Романович А.	Ж/кор	30	7	09.09.1979
17 Усанов Максим	Ж/кор	24	3	05.03.1985
13 Дудник Игорь	Ж/кор	24	1	09.08.1985
20 Олейник А.	Ж/кор	27	29	01.01.1982
10 Дубровин Юрий	Ж/кор	25	28	10.09.1984
14 Тагарчук В.	Ж/кор	23	23	20.09.1986
33 Деменко Максим	Ж/кор	33	22	21.03.1976
21 Багаев Михаил	Ж/кор	24	18	28.02.1985
18 Фатуллаев Азим	Ж/кор	23	16	07.05.1986
15 Сурнев Роман	Ж/кор	28	15	07.06.1981
7 Лошкарев Дмитрий	Ж/кор	23	14	26.03.1986

13 Сафонов Валерий	Ж/кор	22	12	13.05.1987
9 Мухутдинов Альмир	Ж/кор	24	5	09.06.1985
19 Кантонистов Л.	Ж/кор	31	1	11.08.1978
23 Михеев Андрей	Ша/шы	22	29	01.07.1987
11 Дорожкин Денис	Ша/шы	22	28	08.06.1987
8 Баламестный В.	Ша/шы	29	15	28.07.1980
12 Герасимов Иван	Ша/шы	24	6	11.01.1985
12 Пикущак Игорь	Ша/шы	26	4	27.03.1983
1 Климов Дмитрий	Қап	26	0	16.05.1983
7 Гуськов Андрей	Қо/шы	24	0	03.02.1985
15 Семашкин В.	Ж/кор	19	0	22.02.1990
33 Шрейнер Андрей	Ж/кор	19	0	15.12.1989
19 Чалаев Сулейман	Ша/шы	22	0	25.01.1987

Луч-Энергия (Владивосток)

Сайты: <http://www.luch-energy.ru>

Стадионы «Динамо»

Бас жаттықтырушы: Команданы ел біріншілігіне Бенъяминас Зелькявичус дайындаған. Ойыны өрбімей қойған команданы кейін Франсиско Аркос жаттықтырды. Кейінірек ұжым тізгіні Александр Побегаловка ұстатылды.

Ол 08.04.1956 туылған тәжірибелі маман.

№ Ойыншы	Ойны	Жасы	Ойын	Туған күні
16 Чичкин Андрей	Қап	31	18	12.10.1977
1 Котляров Александр	Қап	25	14	30.12.1983
5 Кристич Матия	Қо/шы	30	30	10.10.1978
24 Казанцев Виталий	Қо/шы	28	30	04.07.1981
15 Дедечко Денис	Қо/шы	22	27	02.07.1987
18 Мор Эдуард	Қо/шы	32	18	04.10.1977
2 Смуров Павел	Қо/шы	30	17	21.07.1979
4 Новкович Раде	Қо/шы	29	16	25.06.1980
25 Колесников Андрей	Қо/шы	25	1	11.02.1984
23 Кулемин Максим	Қо/шы	20	2	25.05.1989
7 Данцев Александр	Ж/кор	24	29	14.10.1984

9 Михалев Владимир	Ж/кор	22	27	20.07.1987
13 Кудряшов Дмитрий	Ж/кор	26	27	13.05.1983
22 Михеев Артем	Ж/кор	21	27	28.10.1987
19 Мамаев Юрий	Ж/кор	25	25	03.02.1984
6 Губля Беслан	Ж/кор	32	20	29.11.1976
21 Корнилов Лев	Ж/кор	25	19	26.01.1984
10 Гогберашвили В.	Ж/кор	22	18	16.04.1987
11 Подружко Д.	Ж/кор	23	18	02.06.1986
77 Васильев А.	Ж/кор	29	10	29.08.1980
11 Самойлов Дмитрий	Ж/кор	19	6	20.04.1990
21 Яшан Александр	Ж/кор	19	2	22.04.1990
8 Роденков Юрий	Ша/шы	23	30	20.04.1986
3 Сахневич Эдуард	Ша/шы	29	18	02.09.1980
30 Тихоновецкий А.	Ша/шы	30	7	11.04.1979
23 Воскобойников В.	Ша/шы	26	5	02.02.1983
16 Фисенко Андрей	Қакпа	22	0	16.07.1987
Часовских Сергей	Ж/кор	23	0	15.01.1986

МВД России (Мәскеу)

Сайты: <http://www.femvd.ru/>

Стадионы «Авангард»

Бас жаттықтырушы: Команданы бұл маусымға Юрий Ковтун дайындаған еді. Мардымсыз көрсеткіштерге байланысты кейін команданы Владимир Эштреков жаттықтырды. Қисыны кеткен ұжым маусым ортасында өмір сүруін токтатып біріншіліктен алынып тасталды.

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
16 Кликин Максим	Қакпа	28	14	30.04.1981
1 Жидсев Сергей	Қакпа	22	5	02.04.1987
Саркисян Альберт	Қо/шы	34	13	15.05.1975
22 Усачев Андрей	Қо/шы	23	13	29.04.1986
2 Черногаев Сергей	Қо/шы	26	6	20.03.1983
10 Котов Кирилл	Қо/шы	26	17	09.02.1983
6 Мазов Владимир	Ж/кор	28	16	08.03.1981
13 Черниговский А.	Ж/кор	26	13	10.02.1983

7 Аюпов Ансар	Ж/кор	37	12	23.03.1972
17 Ключев Денис	Ж/кор	36	8	07.09.1973
10 Туменко Александр	Ж/кор	26	6	15.07.1983
Ходыкин Андрей	Ж/кор	23	1	21.03.1986
24 Демкин Андрей	Ша/шы	33	12	21.02.1976
Усиков Руслан	Ша/шы		8	
14 Баранов Алексей	Ша/шы	29	4	25.01.1980
21 Шкураг Виктор	Ша/шы	25	3	20.08.1984
24 Ширко Александр	Ша/шы	32	1	24.11.1976
Грушин Андрей	Қаппа	21		29.03.1988

Металлург (Липецк)

Сайты: <http://fcmetallurg-lp.ru/>

Стадионы «Металлург»

Бас жагтықтырушы: Жаңа маусымға команданы Геннадий Степушкин дайындаған еді. Бірақ сәтсіз ойындар бас жагтықтырушының ауысуына әкеліп соқтырды. Команда басына Валерий Третьяков келді (16.08.1945).

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойы	Туған күні
48 Шамрин Евгений	Қаппа	26	18	06.12.1982
16 Алексеев Дмитрий	Қаппа	36	14	28.02.1973
22 Косенко Дмитрий	Қо/шы	22	27	21.10.1986
21 Журавлев Алексей	Қо/шы	29	26	12.01.1980
3 Ивченко Дмитрий	Қо/шы	31	21	08.07.1978
5 Сыропятов Алексей	Қо/шы	28	18	27.01.1981
20 Стефанович М.	Қо/шы	32	18	02.02.1977
5 Сторожук А.	Қо/шы	28	11	10.08.1981
17 Емельянов Сергей	Қо/шы	28	11	24.06.1981
Курдюков Сергей	Қо/шы	27	8	03.09.1982
26 Качан Евгений	Қо/шы	26	4	22.03.1983
12 Утицких Андрей	Қо/шы	23	1	12.01.1986
25 Фирсов Вадим	Қо/шы	31	1	22.06.1978
4 Кренделев Вячеслав	Ж/кор	27	30	24.07.1982
9 Фомичев Александр	Ж/кор	30	28	07.01.1979
18 Телегин Илья	Ж/кор	28	25	22.01.1981

7 Костин Михаил	Ж/кор	24	24	10.03.1985
11 Обозный Максим	Ж/кор	23	22	07.07.1986
6 Гаджибеков Альберт	Ж/кор	21	17	17.02.1988
10 Овчинников А.	Ж/кор	22	16	17.11.1986
8 Панин Максим	Ж/кор	28	13	08.06.1981
15 Алейник Олег	Ж/кор	20	9	08.02.1989
14 Серeda Антон	Ж/кор	29	7	18.01.1980
24 Курочкин Кирилл	Ж/кор	21	7	30.06.1988
Захаров Сергей	Ж/кор	24	6	09.12.1984
15 Роддугин А.	Ж/кор	19	1	06.06.1990
13 Кутын Александр	Ша/шы	23	25	13.02.1986
Григорян Артур	Ша/шы	24	17	29.01.1985
18 Такам Кенмoe А. А.	Ша/шы	30	11	21.06.1979
Кобзев Александр	Қақпа	20	0	04.05.1989
Саввин Сергей	Қо/шы	22	0	25.04.1987
Паламарчук А.	Ж/кор	20	0	27.01.1989
Рыбин Алексей	Ж/кор	21	0	26.01.1988

Ни́жний Новго́род

Сайты: <http://www.fcnn.ru/>

Стадионы «Северный»

Бас жагтықтырушы: Маусымға команданы Михаил Афонин дайындады. Ужымның ойқы-шойқы ойыны Афониннің орынына Александр Григорянды әкелді. Ол 1966 жылы 28 қыркүйекте туған.

№Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
30 Коченков Антон	Қақпа	25	29	02.04.1984
1 Краси́льников Д.	Қақпа	30	2	07.05.1979
6 Гетигежев Инал	Қо/шы	22	28	23.05.1987
4 Васин Виктор	Қо/шы	21	27	06.10.1988
2 Шпедт Евгений	Қо/шы	23	26	25.01.1986
15 Зюзин Максим	Қо/шы	23	23	09.08.1986
33 Жильцов К.	Қо/шы	26	22	19.01.1983
22 Линко Александр	Қо/шы	34	20	18.08.1975
5 Рытов Михаил	Қо/шы	25	13	04.10.1984

20	Чистяков А.	Қо/шы	29	1	16.02.1980
21	Стаин Иван	Қо/шы	20	1	07.02.1989
24	Миронов Андрей	Қо/шы	22	1	15.01.1987
14	Черевко А.	Ж/кор	21	27	28.11.1987
8	Козлов Антон	Ж/кор	21	26	02.06.1988
7	Мавлетдинов Ринат	Ж/кор	21	23	09.09.1988
23	Ваганов Сергей	Ж/кор	24	15	01.07.1985
9	Эссаме Ги Стефан	Ж/кор	24	10	25.11.1984
20	Були Жан Блез	Ж/кор	29	7	04.09.1980
12	Панченко Кирилл	Ж/кор	19	6	16.10.1989
17	Лукач Тихамер	Ж/кор	29	5	18.07.1980
11	Деменьшин А.	Ж/кор	23	2	02.09.1986
13	Говоров Андрей	Ша/шы	24	26	13.10.1984
19	Земченков Виктор	Ша/шы	23	24	15.09.1986
10	Адиев Магомед	Ша/шы	32	21	30.06.1977
11	Бородин Илья	Ша/шы	33	21	06.07.1976
9	Шестаков Юрий	Ша/шы	24	11	21.06.1985
12	Делькин Артем	Ша/шы	19	5	02.08.1990
24	Наливкин А.	Ша/шы	22	5	18.03.1987
27	Ашветия Михаил	Ша/шы	31	3	10.11.1977
16	Бородин Сергей	Қақпа	20	0	19.10.1988

Носта (Новотроицк)

Сайты: <http://www.fc-nosta.ru/>

Стадионы «Металлург»

Бас жаттықтырушы: Маусымға команданы Сергей Подпалый дайындады. Ұжымның сәтсіз ойындары көп кешікпей жаңа жаттықтырушы іздеуге мәжбүр етті. Подпалыйды Олег Саматов ауыстырды. Бірақ команда ойынында серпіліс сезілмегендіктен оны кейін Подпалый Гришин ауыстырды (19.03.1961).

№	Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
21	Вавилин Денис	Қақпа	27	22	04.07.1982
64	Барсуков Сергей	Қақпа	24	9	28.01.1985
14	Горин Александр	Қо/шы	28	24	07.01.1981
26	Луканченков А.	Қо/шы	23	22	07.02.1986

2 Будников Максим	Қо/шы	26	18	31.05.1983
33 Алексеев Игорь	Қо/шы	24	16	23.10.1984
3 Минеев Максим	Қо/шы	25	10	30.01.1984
4 Букиевский Виктор	Қо/шы	30	10	15.06.1979
23 Хорин Александр	Қо/шы	23	5	03.05.1986
9 Пазин Андрей	Ж/кор	23	31	20.01.1986
6 Лунгу Владислав	Ж/кор	32	25	10.04.1977
15 Павленко Андрей	Ж/кор	22	24	12.07.1987
12 Семенов Иван	Ж/кор	21	17	09.07.1988
25 Едунов Алексей	Ж/кор	23	17	11.03.1986
20 Суродин Руслан	Ж/кор	26	10	26.10.1982
8 Макиев Валерий	Ж/кор	24	7	16.06.1985
Рустан Дэнис	Ж/кор	25	2	09.11.1983
18 Евстафьев А.	Ша/шы	24	25	15.01.1985
24 Фролов Сергей	Ша/шы	20	20	21.01.1989
29 Янчук Вадим	Ша/шы	27	16	16.07.1982
30 Гаврюк Евгений	Ша/шы	22	7	23.01.1987
11 Сердюков Сергей	Ша/шы	28	6	10.04.1981
Тюпиков Сергей	Ша/шы	21	2	11.05.1988
Глазюков Сергей	Ша/шы	23	1	23.09.1986
16 Чучалов А.	Қақпа	19	0	30.03.1990
Гермашов Алексей	Қо/шы	27	0	28.08.1982
Кашиев Амир	Ж/кор	19	0	11.12.1989
Малюский Ярослав	Ж/кор	19	0	21.05.1990

Салют-Энергия (Белгород)

Сайты: <http://fc-salyut.ru>

Стадионы « Салют»

Бас жаттықтырушы: Сергей Ташуев. 01.01.1959 туған.

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1 Котов Сергей	Қақпа	27	18	17.03.1982
33 Беленов Александр	Қақпа	23	14	13.09.1986
18 Марков Николай	Қо/шы	24	29	20.04.1985
17 Старков Вадим	Қо/шы	30	27	20.04.1979
20 Бекетов Артем	Қо/шы	25	25	12.06.1984

4	Отюцкий Андрей	Қо/шы	27	24	27.04.1982
24	Жирный Иван	Қо/шы	26	24	27.09.1983
19	Тонких Сергей	Қо/шы	23	15	16.05.1986
	Куликов Александр	Қо/шы	21	7	19.03.1988
	Васильев Максим	Қо/шы	35	3	02.09.1974
	Никитин Андрей	Қо/шы	29	1	24.03.1980
7	Шевченко Максим	Ж/қор	26	30	11.02.1983
5	Кушов Сергей	Ж/қор	32	27	18.08.1977
23	Лешонок Владимир	Ж/қор	25	24	14.08.1984
27	Коробкин Валерий	Ж/қор	24	23	02.07.1985
9	Ткачук Денис	Ж/қор	20	20	02.07.1989
14	Клюков Денис	Ж/қор	23	18	04.03.1986
22	Шипицин Евгений	Ж/қор	24	16	16.01.1985
25	Ермаков Игорь	Ж/қор	32	12	14.06.1977
11	Антонников А.	Ж/қор	25	9	05.12.1983
10	Порошин Андрей	Ша/шы	31	27	30.09.1978
19	Шелютов Евгений	Ша/шы	28	19	29.08.1981
27	Левшин Владимир	Ша/шы	26	15	03.02.1983
28	Бажев Амир	Ша/шы	20	10	15.10.1988
18	Бурмистров Д.	Ша/шы	25	6	14.10.1983
21	Прохоров Артем	Ша/шы	20	1	10.05.1989
	Зозулев Павел	Қақпа	19	0	07.06.1990
	Щендрыгин Дмитрий	Қақпа	18	0	29.10.1990
	Бутырин Сергей	Қо/шы	22	0	01.04.1987
	Чернышов Роман	Ж/қор	22	0	24.07.1987

Сибирь (Новосибирск)

Сайты: <http://www.fc-sibir.ru>

Стадионы «Спартак»

Басқарғышы: Артуров Игорь - Криушенко, 10.02.1964 туған.

№	Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
22	Чепчугов С.	Қақпа	24	32	15.07.1985
4	Выходил Томаш	Қо/шы	34	30	07.10.1975
3	Молош Дмитрий	Қо/шы	27	28	10.12.1981
2	Самойлов Николай	Қо/шы	29	26	03.01.1980
17	Бухряков Денис	Қо/шы	28	23	28.04.1981

70 Горак Мартин	Қо/шы	29	11	16.09.1980
14 Семенов Семен	Қо/шы	28	6	09.07.1981
18 Орлов Кирилл	Қо/шы	26	4	18.01.1983
24 Амирханов Роман	Қо/шы	20	4	13.05.1989
83 Кузнецов Андрей	Қо/шы	21	2	09.01.1988
20 Шуленин А.	Ж/кор	29	31	31.10.1979
9 Дегтярев Александр	Ж/кор	26	26	07.09.1983
27 Аравин Алексей	Ж/кор	23	26	09.07.1986
52 Зиновьев Евгений	Ж/кор	28	25	15.06.1981
54 Васильев Алексей	Ж/кор	21	21	28.10.1987
8 Макаренко А.	Ж/кор	23	18	04.02.1986
31 Минеев Александр	Ж/кор	21	16	11.01.1988
7 Савенас Мантас	Ж/кор	27	15	27.08.1982
15 Липаткин Николай	Ж/кор	23	14	23.05.1986
11 Лактионов Денис	Ж/кор	32	8	04.09.1977
5 Акилов Кирилл	Ж/кор	20	2	12.06.1989
23 Зуев Леонид	Ж/кор	18	1	12.01.1991
38 Круг Эдуард	Ж/кор	18	1	21.05.1991
13 Медведев Алексей	Ша/шы	32	29	05.01.1977
10 Станковски Горан	Ша/шы	32	18	20.11.1976
79 Шумилин Сергей	Ша/шы	19	11	21.02.1990
99 Близнюк Геннадий	Ша/шы	29	10	30.07.1980
65 Довбня Александр	Қақпа	22	0	10.04.1987
29 Кабанов Артем	Ж/кор	25	0	20.01.1984

СКА-Энергия (Хабаровск)

Сайты: <http://www.fc-skaenergy.ru/>

Стадионы « Стадион им. В.И. Ленина»

Бас жаттықтырушы: Владимир Файзулин. 25.11.1952 туған.

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1 Кабанов Максим	Қақпа	26	2	30.12.1982
90 Счастливцев М.	Қақпа	23	3	10.05.1986
15 Серан А. Лорел	Қо/шы	24	27	11.03.1985
4 Олеников Николай	Қо/шы	34	23	25.05.1975
5 Нестеренко Сергей	Қо/шы	22	23	30.12.1986

6	Казиханов Дадаш	Қо/шы	30	20	15.09.1979
31	Семенов Андрей	Қо/шы	20	14	24.03.1989
25	Кутас Павел	Қо/шы	27	7	03.09.1982
	Ковалев Александр	Қо/шы	27	1	21.02.1982
70	Сафрониди Н.	Ж/кор	26	28	10.09.1983
16	Коновалов Андрей	Ж/кор	35	25	13.09.1974
80	Запояска Вячеслав	Ж/кор	29	25	24.08.1980
24	Нечаев Александр	Ж/кор	22	22	19.01.1987
7	Мурнин Андрей	Ж/кор	24	17	11.05.1985
14	Панферов Андрей	Ж/кор	28	10	02.11.1980
10	Купчин Антон	Ж/кор	19	3	03.03.1990
11	Алхимов Евгений	Ша/шы	32	30	11.02.1977
8	Кармазиненко В.	Ша/шы	26	29	10.08.1983
19	Гарбуз Константин	Ша/шы	21	24	19.02.1988
29	Аксютенко В.	Ша/шы	26	18	28.04.1983
20	Суховерхов К.	Ша/шы	21	11	27.12.1987
21	Чистяков А.	Ша/шы	21	8	04.06.1988
32	Никифоров В.	Ша/шы	20	7	21.03.1989
84	Невокшенов А.	Қакпа	24	0	29.12.1984
84	Козорес К.	Қакпа	26	0	14.05.1983
28	Беза Еуген	Ж/кор	31	0	01.07.1978

Урал (Екатеринбург)

Сайты: <http://www.fc-ural.ru/>

Стадионы «Уралмаш»

Бас жаттықтырушы: Команданы жаңа маусымға Александр Побегалов дайындап еді. Кейін әртүрлі себептермен ол Хабаровскиге ауысын кетті де оның орнын Владимир Федотов алды (12.08.1966).

№	Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
16	Солосин Алексей	Қакпа	22	28	11.08.1987
1	Армишев Сергей	Қакпа	33	3	29.04.1976
44	Талалихин Никита	Қакпа	22	1	15.10.1986
25	Поворов Максим	Қо/шы	32	32	17.09.1977
20	Катувльский А.	Қо/шы	32	28	16.08.1977

24 Климавичус А.	Қо/шы	27	22	05.10.1982
4 Қацаланов А.	Қо/шы	23	14	05.04.1986
5 Ойеволе Адессойе	Қо/шы	27	13	18.09.1982
14 Тумасян Денис	Қо/шы	24	2	24.04.1985
15 Фидлер Артем	Ж/кор	26	31	14.07.1983
36 Скрыльничков К.	Ж/кор	30	28	16.07.1979
26 Щаницин А.	Ж/кор	24	23	02.12.1984
27 Шатов Олег	Ж/кор	19	23	29.07.1990
8 Степанец Павел	Ж/кор	22	20	26.05.1987
6 Рязанцев Максим	Ж/кор	32	17	14.03.1977
3 Ятченко Евгений	Ж/кор	23	16	25.08.1986
22 Чудин Иван	Ж/кор	19	6	07.03.1990
18 Тюнин Николай	Ж/кор	22	3	06.01.1987
10 Шишлов В.	Ша/шы	29	31	08.11.1979
11 Мамтов Хасан	Ша/шы	25	30	28.04.1984
7 Герк Анатолий	Ша/шы	24	29	20.11.1984
32 Пошкус Робертас	Ша/шы	29	12	05.11.1979
37 Русанов Дмитрий	Ша/шы	22	10	25.06.1987
Шалагин Александр	Ж/Қор	27	0	09.09.1982
12 Новиков А.	Ж/кор	24	0	12.10.1984
28 Левен Андрей	Ж/кор	21	0	15.03.1988
37 Демишин Денис	Ж/кор	20	0	14.02.1989
38 Колмогоров Борис	Ша/шы	19	0	12.01.1990

Черноморец (Новоросси́йск)

Сайты: <http://www.chernomorets.ru/>

Стадионы «Центральный»

Бас жаттықтырушы: Ұжымды жаңа маусымға дайындаған Николай Южанин сәтсіздіктерге байланысты өз орнын Эдуард Саркисовке босатып берген еді. Кейін ол да өз орнын Игорь Черныйға тапсыруға мәжбүр болды (09.02.1968).

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1 Кот Игорь	Қақпа	29	19	03.06.1980
16 Агапов Александр	Қақпа	27	13	07.02.1982
20 Маргарян Артем	Қақпа	20	1	19.01.1989
3 Удалий Игорь	Қо/шы	24	29	

30 Пучков Алексей	Қо/шы 26	27	10.11.1982
19 Емқужев Мурат	Қо/шы 25	25	11.04.1984
21 Калешин Игорь	Қо/шы 26	24	29.04.1983
23 Коваленко А.	Қо/шы 31	16	25.03.1978
4 Корнилов Евгений	Қо/шы 24	15	13.08.1985
2 Сахаров Антон	Қо/шы 26	14	20.10.1982
2 Бельков Константин	Қо/шы 29	6	23.02.1980
2 Голяткин Сергей	Қо/шы 21	4	04.05.1988
Зайцев Николай	Қо/шы 20	3	01.06.1989
Игумнов Василий	Қо/шы 22	2	27.05.1987
13 Кочубей Кирилл	Ж/кор 23	2	06.10.1986
5 Бурзнев Шамиль	Ж/кор 24	26	01.04.1985
10 Каратляшев Ж.	Ж/кор 27	26	11.01.1982
22 Шестаков Игорь	Ж/кор 24	17	31.12.1984
4 Лунин Михаил	Ж/кор 31	14	31.05.1978
7 Горбушин Дмитрий	Ж/кор 23	8	31.05.1986
8 Ксанаев Марат	Ж/кор 26	8	05.03.1983
Бырлов Игорь	Ж/кор 23	6	10.07.1986
Дугбей Алан	Ж/кор 24	5	04.01.1985
7 Селин Алексей	Ж/кор 31	4	06.02.1978
27 Уваров Алексей	Ж/кор 28	3	01.06.1981
17 Милевский Д.	Ж/кор 18	2	28.06.1991
14 Каркаев Алим	Ша/шы 24	25	28.01.1985
9 Орецуқ Роман	Ша/шы 34	21	02.09.1975
11 Саргсян Карен	Ша/шы 26	18	27.04.1983
29 Ланько Виталий	Ша/шы 32	13	04.04.1977
11 Архипов Антон	Ша/шы 23	10	04.11.1985
15 Чадов Вячеслав	Ша/шы 23	7	26.09.1986
29 Боярышцев Николай	Ша/шы 21	4	16.04.1988
Семезьян Александр	Ша/шы 24	2	07.03.1985
С. Давидович Марат	Ша/шы 29	2	25.01.1980

Чита (Чита)

Сайты: <http://lokomotiv.chita.ru/index.php>

Стадионы «Локомотив»

Бас жаттықтырушы: Маусымға команданы Олег Кокарев (30.03.1963) дайында еді. Біріншілік бел ортадан асқан соң оның орынына Наиль Галимов шақыртылды.

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
16 Городов Евгений	Қақпа	23	23	13.12.1985
1 Синицын Андрей	Қақпа	21	11	23.06.1988
Рыбин Руслан	Қақпа	17	1	14.01.1992
21 Булатенко В.	Қо/шы	23	30	22.09.1986
5 Бодялов Александр	Қо/шы	32	29	11.07.1977
17 Агрофенин А.	Қо/шы	28	27	06.11.1980
2 Лесков Иван	Қо/шы	31	26	11.12.1977
23 Беличенко Виталий	Қо/шы	27	26	25.08.1982
4 Подпругин Алексей	Қо/шы	21	24	02.04.1988
3 Аликин Павел	Қо/шы	25	13	06.03.1984
17 Смольников Игорь	Қо/шы	21	12	08.08.1988
15 Нюхалов Сергей	Қо/шы	23	8	30.05.1986
10 Нагибин Иван	Ж/қор	23	32	21.03.1986
7 Крейсман Максим	Ж/қор	32	29	14.11.1976
12 Гармашов Георгий	Ж/қор	35	27	12.04.1974
25 Щеглов Сергей	Ж/қор	32	26	26.11.1976
20 Хабаров Сергей	Ж/қор	23	22	16.04.1986
11 Ванев Михаил	Ж/қор	27	21	27.11.1981
14 Гаврюш Роман	Ж/қор	26	21	31.08.1983
6 Селецкий Виталий	Ж/қор	21	15	23.04.1988
Бураков Александр	Ж/қор	22	4	27.08.1987
Макненко Илья	Ж/қор	38	1	23.01.1971
27 Богоу Георге	Ша/шы	27	30	26.10.1981
18 Ионов Константин	Ша/шы	26	7	29.03.1983
47 Беляев Роман	Ша/шы	21	6	14.02.1988
23 Гаранников Павел	Ша/шы	24	3	23.08.1985
Векварт Евгений	Ша/шы	22	0	22.05.1987
Тихоньких Алексей	Ша/шы	32	0	03.04.1977

Шинник (Ярославль)Сайты: <http://www.shinnik.com>

Стадионы « Шинник»

Бас жаттықтырушы: Маусымға команданы Сергей Павлов дайындады. Алты, жеті турдан кейін оны Антон Лях ауыстырды. Кейін ұжым билігі Юрий Быковқа берілді (11.01. 1963).

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
27 Правкин Сергей	Қақпа	29	22	20.01.1980
2 Ндри Коуадио	Қо/шы	25	28	12.01.1984
3 Рикардо Силва Е., Р.	Қо/шы	34	27	26.09.1975
5 Вьештица Милан	Қо/шы	29	23	15.11.1979
14 Олексич Геннадий	Қо/шы	31	22	23.08.1978
99 Кабанов Сергей	Қо/шы	23	10	15.03.1986
71 Анисимов Сергей	Қо/шы	19	2	09.02.1990
29 Половинчук Д.	Қо/шы	27	1	27.09.1982
20 Войдель Роман	Ж/қор	24	30	16.07.1985
8 Бурченко Максим	Ж/қор	26	29	21.01.1983
22 Аджинджал Беслан	Ж/қор	35	28	22.06.1974
26 Резников С.	Ж/қор	23	2	08.04.1986
17 Бочков Андрей	Ж/қор	27	27	13.01.1982
18 Яшин Сергей	Ж/қор	28	27	03.01.1981
13 Кузнецов Евгений	Ж/қор	25	26	02.12.1983
88 Лацузбая Леван	Ж/қор	21	4	23.03.1988
14 Диаби Мохамед	Ж/қор	19	1	02.04.1990
44 Бурмистров Н.	Ша/шы	20	31	06.07.1989
70 Бузникин Макенм	Ша/шы	32	27	01.03.1977
31 Монарев Роман	Ша/шы	29	23	17.01.1980
19 Сухов Александр	Ша/шы	23	6	03.01.1986
1 Бекки Александр	Ша/шы	26	5	01.09.1989
35 Смирнов Артем	Қақпа	20	0	06.01.1989
23 Евсеев Евгений	Қо/шы	19	0	13.01.1990
47 Мотов Артем	Қо/шы	19	0	28.07.1990
10 Костич Зоран	Ж/қор	26	0	14.11.1982

Алания: Неомилли
Алания (Владикавказ)

Сайты: <http://www.fc-alania.ru>

Бас жаттықтырушы: Маусымға команданы Валерий Петраков дайындады. Біріншілік ортасында ұжым билігі румыниялы маман Мирча Редникке берілді.

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
1 Цыган Николай	Қақпа	25	3	09.08.1984
2 Гнану Ибрахим	Қо/шы	22	28	08.11.1986
24 Варзиев Тамерлан	Қо/шы	31	28	22.09.1978
5 Годунок Дмитрий	Қо/шы	33	27	04.01.1976
13 Штанюк Сергей	Қо/шы	36	15	13.08.1973
6 Цховребов Валерий	Қо/шы	20	2	29.05.1989
3 Мищенко Михаил	Қо/шы	20	1	27.06.1989
19 Чочиев Виталий	Ж/кор	29	29	17.12.1979
27 Базаев Георгий	Ж/кор	31	25	26.08.1978
18 Базаев Джамбулад	Ж/кор	30	23	18.08.1979
23 Валентич Никола	Ж/кор	26	22	06.08.1983
77 Прошин Андрей	Ж/кор	24	22	19.02.1985
9 Айларов Амзор	Ж/кор	27	16	29.01.1982
4 Дубенский Захар	Ж/кор	30	13	19.10.1978
29 Бибилов Шота	Ж/кор	19	10	06.08.1990
14 Адриано	Ж/кор	32	6	03.03.1977
28 Гаглоев Александр	Ж/кор	18	5	13.12.1990
99 Арсоев Александр	Ж/кор	19	4	14.06.1990
Дзуев Алан	Ж/кор	17	1	24.11.1991
20 Яркин Александр	Ша/шы	22	28	29.12.1986
11 Даду Сергей	Ша/шы	28	24	23.01.1981
17 Танделов Эльбрус	Ша/шы	26	21	01.12.1982
37 Рыжов Дмитрий	Ша/шы	20	9	26.08.1989
44 Царикаев Тарас	Ша/шы	20	5	17.06.1989
Пашенко Сергей	Қақпа	26	0	18.12.1982
Гиголаев Давид	Қақпа	20	0	31.03.1989
Джиоев Сослан	Ж/кор	20	0	25.02.1989

Балтика (Калининград)Сайты: <http://www.fc-baltika.ru/>

Стадионы « Балтика»

Бас жаттықтырушы: Маусымға команданы Зураб Саная дайындады. Ұжымның ала-құла ойынынан сасқан команда басшылары кейін Леонид Ткаченконы шақыруға мәжбүр болды (01.10. 1953).

№ Ойыншы	Орны	Жасы	Ойын	Туған күні
16 Барановский М.	Қакпа	26	26	04.01.1983
1 Рогачев Алексей	Қакпа	29	6	07.12.1979
40 Яковлев Виталий	Қакпа	24	1	13.06.1985
22 Тимофеев В.	Қо/шы	27	29	04.02.1982
25 Ревякин Алексей	Қо/шы	27	26	08.05.1982
8 Кенкишвили Г.	Қо/шы	29	24	18.05.1980
85 Попов Михаил	Қо/шы	24	20	25.09.1985
3 Лебедев Юрий	Қо/шы	22	19	21.01.1987
5 Крыштафович Егор	Қо/шы	28	18	17.10.1980
12 Матьола Денис	Қо/шы	30	18	25.10.1978
26 Сидяев Андрей	Қо/шы	28	10	25.10.1980
7 Окорочков В.	Ж/кор	29	30	19.03.1980
14 Коломийченко А.	Ж/кор	27	28	12.07.1982
20 Егоров Сергей	Ж/кор	25	25	26.10.1983
9 Трусевич Максим	Ж/кор	24	24	01.08.1985
23 Джидич Алдин	Ж/кор	26	24	30.08.1983
15 Першин Артем	Ж/кор	21	20	06.02.1988
Симонов Сергей	Ж/кор	25	13	09.12.1983
19 Семенов Алексей	Ж/кор	26	11	12.04.1983
21 Швакин Алексей	Ж/кор	22	9	17.08.1987
24 Голубов Дмитрий	Ша/шы	24	32	24.06.1985
17 Завалий Иван	Ша/шы	25	22	18.09.1984
77 Коровушкин С.	Ша/шы	30	19	26.01.1979
11 Саная Анзор	Ша/шы	20	8	22.05.1989

БҰНЫ ДЕ БІЛГЕН ЖӨН...

Әлемнің ең үздік футболшысына берілетін “Алтын доп” сыйлығының иегерлері (1956-2008)

- 1956 жылы Стэнли Мэттьюз (Англия “Блэкпул”)
1957 жылы Альфредо Ди Стефано (Испания “Реал”)
1958 жылы Раймон КОПА (Француз. Испанияның “Реалында”
ойнайтын)
1959 жылы Альфредо Ди Стефано (Испания “Реал”)
1960 жылы Луис Суарес (Испания “Барселона”)
1961 жылы Омар Сивори (Италия “Ювентус”)
1962 жылы Йозеф Масопуст (Чехословакия “Дукла”)
1963 жылы Лев Яшин (КСРО, Мәскеудің “Динамо”
командасынан)
1964 жылы Дэннис ЛОУ (Шотландиялық. “Манчестер
Юнайтед” Англия)
1965 жылы Эйсебио (Португалия “Бенфика”)
1966 жылы Бобби Чарльтон (Англия “Манчестер Юнайтед”)
1967 жылы Флориан Альберт (Венгрия “Ференцварош”)
1968 жылы Джордж Бест (Солтүстік Ирландиялық. “Манчестер
Юнайтед” Англия)
1969 жылы Джанни Ривера (Италия “Милан”)
1970 жылы Герд Мюллер (Батыс Германия “Бавария”)
1971 жылы Йохан Кройфф (Голландия “Аякс”)
1972 жылы Франц Беккенбауэр (Батыс Германия “Бавария”)
1973 жылы Йохан Кройфф (Голландиялық. “Барселона”
Испания)
1974 жылы Йохан Кройфф (Голландиялық. “Барселона” Испания)
1975 жылы Олег Блохин (КСРО Киевтің “Динамо”
командасынан)
1976 жылы Франц Беккенбауэр (Батыс германиялық. “Бавария”
командасынан)
1977 жылы Алан Симонсен (Даниялық. “Бавария” Германия)
1978 жылы Кевин Киган (Ағылшын футболшысы. “Гамбург”
Германия)

- 1979 жылы Кевин Киган (Ағылшын футболшысы “Гамбург” Германия)
- 1980 жылы Карл-Хайнц Румменигге (Германия “Бавария”)
- 1981 жылы Карл-Хайнц Румменигге (Германия “Бавария”)
- 1982 жылы Паоло Росси (Италия “Ювентус”)
- 1983 жылы Мишель Платини (Француз футболшысы. “Ювентус” Италия)
- 1984 жылы Мишель Платини (Француз футболшысы. “Ювентус” Италия)
- 1985 жылы Мишель Платини (Француз футболшысы. “Ювентус” Италия)
- 1986 жылы Игорь Беланов (КСРО Киевтің “Динамо” командасынан)
- 1987 жылы Рудд Гуллит (Голландиялық. “Милан” Италия)
- 1988 жылы Марко Ван Бастен (Голландиялық. “Милан” Италия)
- 1989 жылы Марко Ван Бастен (Голландиялық. “Милан” Италия)
- 1990 жылы Лотар Маттеус (Батыс Германиялық “Интер” Италия)
- 1991 жылы Жан-Пьер Папен (Франция “Олимпик”)
- 1992 жылы Марко Ван Бастен (Голландиялық. “Милан” Италия)
- 1993 жылы Роберто Баджо (Италия “Ювентус”)
- 1994 жылы Христо Стоичков (Болгар футболшысы. “Барселона” Испания)
- 1995 жылы Джордж ВЕА (Либериялық футболшы “Милан” Италия)
- 1996 жылы Маттиас Заммер (Германия “Боруссия”)
- 1997 жылы Роналдо (Бразилия футболшысы “Интер” Италия)
- 1998 жылы Зинедин Зидан (Француз футболшысы. “Ювентус” Италия)
- 1999 жылы Ривалдо (Бразилиялық футболшы. “Барселона” Испания)
- 2000 жылы Луиш Фигу (Португалия футболшысы. “Реал” Испания)
- 2001 жылы Майкл Оуэн (Англия “Ливерпуль”)

- 2002 жылы Роналдо (Бразилия футболшысы “Интер” Италия)
2003 жылы Павел Недвед (Чех футболшысы “Ювентус” Италия)
2004 жылы Андрей Шевченко (Украиналық футболшы. “Милан” Италия)
2005 жылы Роналдиньо (Бразилиялық футболшы “Барселона” Испания)
2006 жылы Фавио Каннаваро (Италия “Ювентус” Италия)
2007 жылы КАКА (Бразилиялық футболшы “Милан” Италия)
2008 жылы Криштиану Роналду (Португалиялық футболшы “МЮ” Англия)
2009 жылы Лионель Месси (Аргентиналық ойыншы “Барселона”)

Футбол дүлдiлерi мен ең мықты командалар негiзiнен ең қарт құрлық саналатын Еуропа елдерiнде саналағыны галас тудырмаса керек. Бразилия, Аргентина, Мексика елдерiнде немесе Африка құрлығындағы көзге түсiп, ауызға iлiне бастаса болды, басты армандары Еуропа командалары құрамына өту, табыс көзiне жақындау болып табылады. Нағыз жұлдыздар “Манчестер-Юнайтед”, “Барселона”, “Челси”, “Милан”, “Интер”, “Реал”, “Бавария”, “Ливерпуль”, “Монако”, “Гамбург”, “Валенсия” сияқты клубтарға көзiн сүзiп армандап жүретiнi де сондықтан. Жұлдызды ойыншылардан тұратын үзлiк командалардың ең арманы “Чемпиондар лигасын” ұту болып табылатыны да аса құпия емес. Сол себептен де қарт құрлықтың ең жоғарғы футбол додасын да бағы жанғандар тiзiмiн де бере кеткен жөн болар:

2009 жылы “Алтын доп” жүлдесi Аргентина құрамасы мен “Барселона” командасының шабуылшысы Лионель Мессиге бүйiрды. 22 жастағы Аргентина құрамасының ойыншысы асқан талантымен дүниенiң төрт бұрышындағы теңбiл доп тiлеулестерiн өзiне тәптi еткенi шындық. Оған соңғы мезгiлдегi “Барселона” командасының тамаша табыстары да куә етуде. Қалай дегенде де Месси екiншi орынды иеленген Криштиану Роналдуды көп артқа тастап мүмкiн болған 480 ұнайдың 473-iн өз меншiгiне иеленген. Сондай-ақ Месси Аргентина футболы

тарихындағы “Алтын допқа” қол жеткізген тұңғыш футболшы екені де шындық.. Сонымен алғашқы ондық төмендегідей:

- 1-орын Лионель Месси (Барселона) – 473 ұпай
- 2-орын Криштиану Роналду (Манчестер Юнайтед, Реал) – 233 ұпай
- 3-орын Хаби (Барселона) – 170 ұпай
- 4-орын Андрес Иньеста (Барселона) – 149 ұпай
- 5-орын Самюэль Это О (Барселона, Интер) – 75 ұпай
- 6-орын Кака (Милан, Реал) – 58 ұпай
- 7-орын Златан Ибрагимович (Интер, Барселона) – 50 ұпай
- 8-орын Уэйн Руни (Манчестер Юнайтед) – 35 ұпай
- 9-орын Дидье Дрогба (Челси) – 33 ұпай
- 10-орын Стивен Джеррард (Ливерпуль) – 32 ұпай

Еуропа құрлығында өнер көрсететін нағыз дүлділ футболшылардың бұл байқауында бұрынғы одаққа кірген елдер футболшыларынан ең үздік орынды Ресей құрамасымен Англияның “Арсенал” командаларының жартылай қорғаушысы Андрей Аршавин иеленді. Ол 5 ұпаймен 21 орынға жайғасқан.

“Чемпиондар лигасының” иегерлері

- 1956 “Реал” (Испания)
- 1957 “Реал” (Испания)
- 1958 “Реал” (Испания)
- 1959 “Реал” (Испания)
- 1960 “Реал” (Испания)
- 1961 “Бенфика” (Португалия)
- 1962 “Бенфика” (Португалия)
- 1963 “Милан” (Италия)
- 1964 “Интер” (Италия)
- 1965 “Интер” (Италия)
- 1966 “Реал” (Испания)
- 1967 “Селтик” (Шотландия)
- 1968 “Манчестер- Юнайтед” (Англия)
- 1969 “Милан” (Италия)
- 1970 “Фейенорд” (Голландия)
- 1971 “Аякс” (Голландия)
- 1972 “Аякс” (Голландия)
- 1973 “Аякс” (Голландия)
- 1974 “Бавария” (Германия)
- 1975 “Бавария” (Германия)
- 1976 “Бавария” (Германия)
- 1977 “Ливерпуль” (Англия)
- 1978 “Ливерпуль” (Англия)
- 1979 “Ноттингем Форест” (Англия)
- 1980 “Ноттингем Форест” (Англия)
- 1981 “Ливерпуль” (Англия)
- 1982 “Астон Вилла” (Англия)
- 1983 “Гамбург” (Германия)
- 1984 “Ливерпуль” (Англия)
- 1985 “Ювентус” (Италия)
- 1986 “Стяуа” (Румыния)
- 1987 “Порту” (Португалия)
- 1988 “ПСВ” (Голландия)
- 1989 “Милан” (Италия)

- 1990 “Милан” (Италия)
- 1991 “Црвена Звезда” (Югославия)
- 1992 “Барселона” (Испания)
- 1993 “Марсель” (Франция)
- 1994 “Милан” (Италия)
- 1995 “Аякс” (Голландия)
- 1996 “Ювентус” (Италия)
- 1997 “Боруссия” (Германия)
- 1998 “Реал” (Испания)
- 1999 “Манчестер Юнайтед” (Англия)
- 2000 “Реал” (Испания)
- 2001 “Бавария” (Германия)
- 2002 “Реал” (Испания)
- 2003 “Милан” (Италия)
- 2004 “Порту” (Португалия)
- 2005 “Ливерпуль” (Англия)
- 2006 “Барселона” (Испания)
- 2007 “Милан” (Италия)
- 2008 “Манчестер Юнайтед” (Англия)
- 2009 “Барселона” (Испания)

53 рет ойналып отырған футболдың ең жампоздары қатысқан, осы тамаша спектакльде Испания клубтары 12 рет, Англия 11 рет, Италия 11 рет, Германия 6 рет, Голландия 6 рет, Португалия 4 рет, Шотландия, Румыния, Югославия клубтары бір реттен Еуропа чемпионы атанып үлгерген екен.

УЕФА кубогінің истерлері

- 1972 “Тоттенхэм” (Англия)
- 1973 “Ливерпуль” (Англия)
- 1974 “Фейеноорд” (Голландия)
- 1975 “Боруссия” (Германия)
- 1976 “Ливерпуль” (Англия)
- 1977 “Ювентус” (Италия)
- 1978 “ПСВ” (Голландия)
- 1979 “Боруссия” (Германия)

- 1980 "Айнтрахт" (Германия)
- 1981 "Ипсвич" (Англия)
- 1982 "Гетеборг" (Швеция)
- 1983 "Андерлехт" (Бельгия)
- 1984 "Тоттенхем" (Англия)
- 1985 "Реал" (Испания)
- 1986 "Реал" (Испания)
- 1987 "Гетеборг" (Швеция)
- 1988 "Байер" (Германия)
- 1989 "Наполи" (Италия)
- 1990 "Ювентус" (Италия)
- 1991 "Интер" (Италия)
- 1992 "Аякс" (Голландия)
- 1993 "Ювентус" (Италия)
- 1994 "Интер" (Италия)
- 1995 "Парма" (Италия)
- 1996 "Бавария" (Германия)
- 1997 "Шальке" (Германия)
- 1998 "Интер" (Италия)
- 1999 "Парма" (Италия)
- 2000 "Галатасарай" (Турция)
- 2001 "Ливерпуль" (Англия)
- 2002 "Фейенорд" (Голландия)
- 2003 "Порту" (Португалия)
- 2004 "Валенсия" (Испания)
- 2005 "ЦСКА" (Россия)
- 2006 "Севилья" (Испания)
- 2007 "Севилья" (Испания)
- 2008 "Зенит" (Россия)
- 2009 "Шахтер" (Украина)

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	3
Тарих қойнауына көз жүгіртсек.....	5
Өлке футболы тарихына көз жүгіртсек.....	28
2001 жыл –тарихи жыл... ..	34
2001 жылғы ел біріншілігі.....	37
2002 жыл 11-ші ел біріншілігі	39
2003 жыл 12-ші ел біріншілігі	44
2004 жыл 13-ші ел біріншілігі	49
2005 жыл немесе 14 ел біріншілігі	54
2006 жыл немесе 15 ел біріншілігі	59
2007 жыл немесе 16-ші ел біріншілігі	63
2008 жыл немесе 17-ші ел біріншілігі	67
2009 жыл немесе 18-ші ел біріншілігі	72
“Ақтобе” (Ақтөбе).....	81
“Тобол” (Қостанай)	82
“Иртыш” (Павлодар).....	84
“Қайсар” (Қызылорда).....	86
“Локомотив” (Астана).....	88
“Жетysу” (Талдықорған).....	90
“Шахтер” (Қарағанды).....	92
“Оқжетпес” (Көкшетау).....	94
“Ордабасы” (Шымкент).....	96
“Қызылжар” (Петропавловск)	98
“Атырау” (Атырау).....	100
“Восток” (Сәтпаев)	102
“Қазахмыс” (Сәтпаев).....	105
“Тараз” (Тараз)	107

Ел біріншілігінің бірінші тобын құрайтын командалар

Айжарық (Шымкент).....	109
Сұнкар (Қаскелең).....	110
Қайрат (Алматы)	111
Намыс (Астана).....	113
Булат-АМТ (Теміртау).....	114
Каспий (Ақтау).....	115
Гефест (Қарағанды).....	117
Ақжайық (Орал).....	118
Екібастұз (Экибастуз).....	119
Иле-Саулет (Алматы облысы).....	120
Түркістан (Туркистан).....	122
Ақтөбе-Жас (Ақтөбе).....	123
Оспиосд (Тараз).....	124
Спартак (Семей).....	126
Қазақ футболы Ресейден үлгі алуға тиісті.....	128

Ресейдің премьер лига командалары

Амкар (Пермь).....	130
Динамо (Мәскеу).....	131
Зенит (Санкт Петербург).....	133
Крылья Советов (Самара)	135
Кубань (Краснодар).....	136
Локомотив (Мәскеу).....	138
Ростов (Ростов-на –Дону).....	140
Рубин (Қазан)	141
Сатурн (Мәскеу облысы).....	143
Спартак (Мәскеу).....	145
Спартак - Нальчик.....	147
Терек (Грозный)	148
Томь (Томск)	150

Москва (Мәскеу)	152
Химки (Химки).....	153
Цска (Мәскеу).....	155

Ресей футболының бірінші топ командалары

Анжи (Махачкала).....	157
Витязь (Подольск).....	158
Волга (Нижний Новгород)	159
Волгарь-Газпром-2 (Астрхань)	160
Камаз (Набережные Челны).....	161
Краснодар (Краснодар).....	162
Луч-Энергия (Владивосток).....	163
МВД России (Мәскеу)	164
Металлург (Липецк)	165
Нижний Новгород	166
Носта (Новотроицк).....	167
Салют-Энергия (Белгород)	168
Сибирь (Новосибирск)	169
СКА-Энергия (Хабаровск).....	170
Урал (Екатеринбург)	171
Черноморец (Новороссийск).....	172
Чита (Чита)	174
Шинник (Ярославль)	175
Алания (Владикавказ).....	176
Балтика (Калининград)	177
Бу-ва-де-білген жөн.....	178
Олемнің ең үздік футболшысына берілетін “Алтын доп” сыйлығының иегерлері (1956-2008).....	178
“Чемпиондар лигасының” иегерлері.....	182
УЕФА кубогінің иегерлері	183

“Арыс” баспасының директоры
Ғарифолла Әнес

Редакторы Дәулет МАХРАНОВ
Беттеуші Оңдасын ӘШІМ
Суретші Айғали СҰЛТАНҒҰБИЕВ

ИБ № 764
Басуға қол қойылды 01.12.09. Пішімі 84×108 $\frac{1}{32}$.
Офсеттік қағаз. Офсеттік басылым.
Шартты б.т. 12,0. Есепгі б.т. 12,5.
Таралымы 1000 дана.

“DALA PRINT” баспаханасында басылды.
Ереванская 1а.

Алтынбек НСАНҒАЛИЕВ

Қазақстан Журналистер одағының мүшесі. Бұған дейін орыс тілінде “Четыре сезона футбольного клуба Атырау” атты кітабы жарық көрген еді.

Бұл автордың футбол тақырыбына жазылған екінші кітабы.

